Vargha Gyula
Református Óvoda és Általános Iskola

Pedagógiai Program

2025.

Cím: 8522 Nemesgörzsöny Petőfi u 20.

I.Nevelési terv 3

1.A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai 3
2.A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 8
3.Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 10
4.A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok 12
5.A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, feladatai 14
6.A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje 16
7.Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje 24
8.Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel 25
9.A tanulmányok alatti vizsgák szabályai 28
10.Az iskolai felvétel és átvétel szabályai 36
11.Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terve 37

II.Helyi tanterv 38

1.A választott kerettanterv megnevezése 38
2.Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei. 40
3.A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása 41
4.Mindennapos testnevelés 44
5.A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai 45
6.A gyermekek és a tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 46
7.Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái 49
8.Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása 55
9.A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei 56
10.A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek 56
11.Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei 57
12.A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elve 60

III.A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének-oktatásának pedagógiai programja 63

IV.Záró rendelkezések 73

I. Nevelési terv

1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon….

„Engedjétek hozzám jönni a kisgyermekeket, és ne akadályozzátok őket, mert ilyeneké az Isten országa.” /Mk 10,14/

1.1.A pedagógiai alapelvek

Küldetésünk:

„… hitetekben mutassátok meg az igaz emberséget, az igaz emberségben ismeretet, az ismeretben önuralmat, az önuralomban állhatatosságot, az állhatatosságban kegyességet, a kegyességben testvéri szeretetet, a testvéri szeretetben pedig minden ember iránti szeretetet.”
/2 Pét 1,5-7/

Az intézmény működésével, mindennapjaival *Isten dicsőségét szolgálja*, az *evangéliumot hirdeti*. A Biblia megismerésén keresztül Jézus tanítását a diákjainkkal megismertetjük. Az a célunk, hogy kicsik és nagyok *Jézus tanítványaivá legyünk*. Hisszük és valljuk, hogy Isten áldása nélkül nem lehet sikeres a munkánk.
Ebből adódóan törekszünk arra, hogy példamutatóan, *hitben járjunk tanítványaink előtt*, kialakítva és megerősítve ezzel bennük az Isten iránti bizalmat, lehetőséget biztosítva arra, hogy képességeik, készségeik kiteljesedhessenek. Oktató és nevelő munkánkat *szolgálatnak tekintjük*, melyet át kell, hogy hasson az *alázat*, a *szeretet* és az egymás iránti *tisztelet*. Útmutatónknak valljuk az ORTE által kiadott Etikai Kódexet. Törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, képességek személyre szabott fejlesztésére, a kor követelményeihez igazodva, ismeretek nyújtására. Biztosítjuk a gyermekek számára a nyugodt, szeretetteljes légkört.
Célunk az, hogy a gyermekekből *egészséges*, *jellemes, művelt keresztyény emberek váljanak*, akik az egyetemes emberi értékeket felismerik, tisztelik, magukra és környezetükre *nyitott, igényes, elfogadó személyiségekké váljanak*, ezáltal a nemzet hűséges, alkotó tagjaivá lesznek. Készek az örökölt és jelenkori kultúra értékeit befogadni, gyarapítani és közvetíteni. Megbecsülik anyanyelvüket, ápolják magyar kultúrájukat. Támogatjuk tanítványainkat a testi, lelki, szellemi harmóniában történő egészséges életvitelben, segítjük felismerni az Istentől kapott képességeiket, ösztönözzük őket embertársaik megsegítésére.
Iskolánk keresztyény közösséget alkot az egyházzal, a gyülekezettel és a családdal. Célunk, hogy mindannyian- felnőttek és tanulók - *éljünk vallásunk, felekezetünk hitvallása szerint*, és tiszteljük a más felekezetekhez tartozókat.

1.2. A nevelő-oktató munka célja

A társadalom számára hasznos, igazi értékrend szerint élő boldog, megelégedett embert nevelni. Felkészíteni a gyermeket arra, hogy alapműveltséggel rendelkezzen, képességeinek megfelelő iskolát válasszon a továbbtanuláshoz. A középiskolában, majd a felnőtt életben keresztyén emberként helyt tudjon állni.

- A *tanulás segítése*, óvjuk és fejlesszük tovább az iskolába lépő kisgyermek szociális képességeit; a megismerés, a megértés és a *tanulás iránti érdeklődés*ét és nyitottságát.
- Tegyük fogékonnyá a gyermeket a saját *környezete*, a természet, a közösség, majd a társadalom *értékei* iránt. Segítve ezzel a környezettudatos gondolkodás és magatartás kialakítását.
- A *mozgáskultúra fejlesztése*, az iskola adjon teret a gyermek, *játék- és mozgás* iránti vágyának.
- Az iskola segítse a gyermek természetes fejlődését, érését.
- A különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, különböző motivációjú, eltérő kultúrájú gyerekeket együtt neveljük. Lehetőségeinkhez képest lehetővé tesszük az *integrált nevelés*t.
- Az iskola a tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában *elemi ismeretek*et közvetítsen, *alapkészségeket és alapvető képességeket fejlesszen*.
- A tanulókat érdeklődésüknek, tehetségüknek, és képességüknek megfelelően *felkészítjük a továbbtanulásra*, illetve a társadalomba való majdani beilleszkedésükre.
- Eredményes munkánkban fontos támasz az *együttműködés szülőkkel*, a történelmi *egyházakkal*, de kiemelten a Nemesgörzsönyi Református Egyházközséggel.
- Tudjuk, hogy pedagógiai programunkban megfogalmazott céljaink megvalósításához garancia az, hogy intézményünk minden dolgozója életvitelében, munkájában *elkötelezettség*re*, nyitottság*ra *és hitelesség*re törekszik.
- Célunk a következetes és megértő tanári magatartás a pedagógiai munkánkban, amelyre a mértéktartás jellemző; kerüljük a végleteket, a túl szigorú, vagy a túlságosan engedékeny, elnéző nevelést.

1.3. A nevelő-oktató munka feladatai

- A pedagógiai munka középpontjában a személyre szóló fejlesztés törekvésének kell állnia.
- A tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített, és így motivált munkában fejlesztjük a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartás képességét, és segítjük érzelemvilágának gazdagodását.
- A tanuló a tanulási tevékenységek közben - képességeinek megfelelően – folyamatosan bővítse alapismereteit.
- Támogatjuk az egyéni képességek kibontakozását.
- Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.
- Fejlesztjük a tanuló tanulási képességét, megalapozzuk a tanulási szokásokat.
- Segítjük a tanulási nehézségekkel küzdő gyereket.
- Törődünk azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermekek szociális-kulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak.
- Tudatosítjuk a gyermekben a szűkebb és tágabb környezetből megismerhető értékeket.
- Megerősítjük, illetve igyekszünk kialakítani a keresztyén magatartásmintákat, szokásokat.
- Elkezdjük a közösségi életre való nevelést.
- A gyermek jellemét formálva a személyiség érését segítjük elő.
- A fenti feladatokat a szülőkkel, szakemberekkel együtt próbáljuk megoldani.
- Az iskolában tanító pedagógus a célravezető nevelési módszereit alkalmazza és ez irányú módszertani tudását megosztja kollégáival.
- Ismertessük meg és fogadtassuk el a tanulókkal az iskolai élet normáit, szabályait.
- A meggyőzés, a felvilágosítás, a tudatosítás módszerei közül különösen kiemelkedik a példakép, a példakövetés, az eszménykép.
- Az önálló tanulás támogatása érdekében a pedagógusok gazdag tanulásmódszertani tárházzal

rendelkeznek és azt munkájuk során átadják tanítványaiknak és szüleiknek. A tanulásmódszertan megjelenik a tantárgyak tanévre szóló tanmeneteiben és a délutáni foglalkozások terveiben.

- A magatartásra ható módszerek közül részesítsük előnyben az ösztönző (helyeslés, biztatás, elismerés, dicséret) és a gátlást kiváltó (felügyelet, ellenőrzés, figyelmeztetés, intés, tilalom, elmarasztalás) módszereket a kényszerítő (felszólítás, követelés, parancs, büntetés) módszerekkel szemben.

1.4. A nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai

1.4.1. A tanóra

A Pedagógiai Programunkban megfogalmazott célok és feladatok megvalósítása elsősorban a tanórákon történik. Arra törekszünk, hogy az oktatás és nevelés egységet alkosson a tananyag adta lehetőségeken belül. Az oktatási folyamata, tanórák témakörei az tanulók ismeretinek és személyiségének a fejlesztését szolgálják.

1.4.2. Szabadon választható tantárgyak

A tanulók sajátos érdeklődésének kielégítését biztosítják a nem kötelező tanórai foglalkozások keretében felkínált szabadon választható tantárgyak, melyek egyben a humán és a reál ismeretek elmélyítését szolgálják.
pl.: magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, angol nyelv, német nyelv, informatika;

1.4.3.Tanórán kívüli tevékenységek

A tanulókkal történő differenciált foglalkozásokat a nem kötelező tanórai foglalkozásokon, a szabadon választott tárgyak a tanórán kívüli foglalkozások is biztosítják.
A tehetséggondozás területén kiemelkedő szerepet játszanak a különböző diákkörök: szakkörök, művészeti csoportok, sportkör.

1.4.3.1. szakkörök

A szakköri tevékenység célja és feladata:

- a tanulók tantervi anyagon túlmenő érdeklődésének kielégítése, képességeik fejlesztése, a tehetség kibontakoztatása,
- a tanulmányi versenyekre történő felkészítés.

Az iskola szakköri kínálata: magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, angol nyelv, német nyelv, természettudomány, énekkar, szolfézs, hangszer.

A szakkör ideje: a diákköri foglalkozások szeptember 15. után indíthatók. A befejezés időpontja a május 30.
A szakköri tevékenységet, a feldolgozandó témát a tanulók érdeklődésének és javaslatának megfelelően kell meghatározni. A diákkörök a tanulói igények felmérése után a munkaközösség-vezetők javaslata alapján indíthatók legalább 8 fővel. A jelentkezés egész tanévre szól. A szakköri aktivitás tükröződhet a tanuló szorgalom és szaktárgyi osztályzatában is.

1.4.3.2. művészeti nevelés

Nagy hangsúlyt fektetünk tanulóink művészeti nevelésére, az e területen kiemelkedők tehetségének ápolására. Ehhez elsősorban a művészeti csoportokban végzett munka nyújt lehetőséget, de biztosítjuk szavalók, énekesek, táncosok egyéni felkészítését is a különböző versenyekre és rendezvényekre.

Iskolánkban működő művészeti csoportok lehetnek:
Énekkar, melynek célja:
- a tanulók zenei műveltségének elmélyítése, zenei ízlésének formálása,
- iskolai rendezvények, ünnepélyek színvonalas, változatos megrendezése,
- a közös éneklés élményének biztosítása.

Néptánc, melynek feladata:
- a népi hagyományok ápolása,
- a hazaszeretet, identitástudat fejlesztése,
- a mozgáskultúra fejlesztése,
- az iskolai rendezvények színesítése,
- közösségi élmény biztosítása.

Rajz és képzőművészet

1.4.3.3. Sport, testnevelés

A sport és a testnevelés területén jelentkező differenciált igények kielégítését szolgálják:
• Iskolai sportkör, melynek feladata:
- a mindennapos testedzés lehetőségének biztosítása,
- a tanulók mozgásigényének kielégítése,
- a mozgás, a sport megszerettetése, az egészséges életmód népszerűsítése,
- a különböző sportversenyekre történő felkészülés,
- túrázás, táborozás,
- az iskola hírnevének és tekintélyének növelése a sport területén is.

A fentieken túl kiemelt feladatnak tekintjük a legnépszerűbb csapatsportok (a labdarúgás, a kosárlabda és a kézilabda) népszerűsítését. A tanulóinkkal megismertetjük a szabályokat és a játék örömét. Miután megszerettettük a sportot, tehetséges, érdeklődő diákokat az egyesületi sportolás felé irányítjuk.
A hagyományőrző tevékenységünk részeként a régi, ősi magyar játékok (pl. méta, baranta) megismertetése és ezzel ezeknek megőrzését is fontos feladatunknak tekintjük.

1.4.3.4. Hagyományőrző tevékenység

Az iskola hagyományainak ápolása, ezek fejlesztése és bővítése, valamint az iskola jó hírnevének megőrzése, öregbítése az iskolaközösség minden tagjának kötelessége. A hagyományok ápolásával kapcsolatos teendőket, időpontokat valamint felelősöket a nevelőtestület az éves munkatervben határozza meg.

Jelképeink: - iskolai zászló, iskola címere
- egyenruha:

- lányoknak térdig érő, sötét szoknya, fehér blúz, egyen-nyakkendő, alkalomhoz illő lábbeli,
- fiúknak: sötét öltöny, fehér ing, egyen-nyakkendő, alkalomhoz illő lábbeli

Főbb ünnepeink: - tanévnyitó ünnepély
- Vargha Gyula nap

- október 6.
- október 23.
- karácsony
- március 15.
- ballagás
- tanévzáró ünnepély

Diákrendezvények:

kulturális bemutató,

- tehetségkutató (vers, ének, zene, egyéb),
- mikulás- ünnep,
- farsang,
- iskolabál,
- diáknap.

1.4.3.5. Tanulmányi kirándulások, táborok

Iskolánkban nagy hagyományai vannak az osztálykirándulásoknak és a diákok számára szervezett hétvégi vagy vakációs programoknak. A tanulmányi kirándulások szervesen illeszkednek az iskola Pedagógiai Programjához, nevelési-oktatási célkitűzéseinkhez. Az iskolavezetés a továbbiakban is maximálisan ösztönzi a Pedagógiai Programhoz kötődő kirándulásokat, túrákat, utazásokat.

A tanulmányi kirándulások legfőbb célja az ország természeti, építészeti, kulturális és gazdasági értékeinek megismerése, az elméleti tananyag gyakorlati oldalról történő alátámasztása.

Ennek érdekében fontosnak tartjuk:

- A szűkebb és tágabb környezetünk
- Pápa és környéke,
- Veszprém megye (Veszprém, Zirc, Balaton-felvidék),
- szomszédos megyék (Győr-Moson-Sopron, Vas, Fejér) nevezetességeinek megismertetését.
- Igény szerint szervezünk színház-, múzeum-, mozi látogatásokat

2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

„Te pedig, Isten embere, … törekedj igazságra, kegyességre, hitre, szeretetre, állhatatosságra, szelídlelkűségre. Harcold meg a hit nemes harcát, ragadd meg az örök életet, amelyre elhívattál, amelyről vallást tettél szép hitvallással sok tanú előtt."

/1Tim 6,11-12/

A nevelés-oktatás folyamán alakulnia kell a gyermekek személyiségének, vagyis szükséges, hogy átéljék emberi méltóságukat, szabadságuk következményeként a felelősséget.
Nem beszélhetünk addig a személyiségfejlesztésről, amíg nem biztosítjuk az alapvető készségek, képességek fejlesztését. Tudatában kell lennünk annak, hogy a személyiségfejlesztést csak a szülőkkel együtt tudjuk megvalósítani; ill. annak, hogy a gyerekre hatnak az iskolán kívüli közösségek is.

A személyiségfejlesztés kiemelt feladatai:

Az oktató-nevelő munka során el kell érni, hogy a tanulók megismerjék képességeiket, adottságaikat, fejlesztési lehetőségeiket. Alkossanak reális képet önmagukról, személyiség-jegyeikről, fejlődési lehetőségeikről, azaz valós **ö*nismeret**re* jussanak. A személyiségfejlesztés során fontos nevelési feladat a kitartás, a szorgalom, a céltudatosság és kötelességtudat fejlesztése.

Az ***értelem*** *művelésénél* fontos a megismerési vágy, a felfedezési vágy, a játékszeretet és az alkotásvágy fejlesztése. Ezzel egyidejűleg fejlesztenünk kell a tanulási képességeket is: a kognitív műveleteket, a megismerést, a gondolkodást, a kommunikációt, valamint a tapasztalati és értelmező tanulást, mindezt a következetes kompetencia alapú oktatáson keresztül.

Napjainkban különösen fontos tulajdonság a ***kommunikációs képesség***, az anyanyelv szeretete és tisztelete, az idegen nyelvek iránti érdeklődés felkeltése, a nyelvtudás állandó fejlesztése. Nevelő munkánk során tudatosítani kell, hogy a kulturált magatartásnak, viselkedéskultúrának elengedhetetlen eleme a kulturált beszéd és metakommunikáció. A fegyelem, a példamutató magaviselet udvariasságot, figyelmességet, mások személyiségének és tulajdonának tiszteletben tartását is jelenti.

Tudatosítani kell a tanulókban, hogy az intelligencia fontos tartozéka az ***előítélet-mentesség***, a kulturált ***konfliktuskezelés***, a kompromisszumra való készség, a szélsőséges megnyilvánulások mellőzése, illetve azok elítélése.

A ***segítő életmódra nevelés*** a keresztyén értékrend megismerését, ennek elfogadását, e szerinti viselkedés kialakítását, valamint a viselkedéshez szükséges képességek kiépülését jelenti. Az igazon, a jón, a szépen, nyugszik, példát maga Jézus adott: **"Példát adtam nektek: amint én tettem veletek, ti is úgy tegyetek."/Jn 13,15/**
Jézus példájának megismerése és elfogadása fokozatosan történik. Először a gyerekeknek el kell sajátítaniuk a keresztyén viselkedés alapvető szabályait, meg kell érteniük a szabálytudat, a döntési szabadság és felelősség szerepét. Olyan iskolai életrendet kell kialakítanunk, amely a hétköznapi életben elősegíti, hogy a tanuló megtapasztalhassa a kölcsönös megértés, együttérzés, segítőkészség előnyeit, hiányuk következményeit. A közvetlen megtapasztalás mellett nagy szerepük van a közvetett hatásoknak, élményeknek is
Ahhoz, hogy a keresztyén ember szokásait ki tudjuk alakítani, szükséges olyan légkörnek a megteremtése, amelyben a tanulók biztonságban érzik magukat, mivel a magatartási szabályok

átláthatóak, kiszámíthatóak, mindenkitől egyértelműen és következetesen elvártak. Fontos az élményszerű, pozitív minták felkínálása személyes példamutatással, irodalmi, bibliai, történelmi szereplők tetteinek, magatartásainak átélési lehetőségével; a negatív, antiszociális minták hatásának a csökkentése.
Meghatározó a pozitív érzelmi légkör kifejlesztése és fenntartása az osztályokban, a tantestületben, az iskolában, amelyben úgy a tanulók, mint a pedagógusok biztonságban és jól érzik magukat.
A segítőképesség fejlesztéséhez az iskolának fel kell kínálni a segítés sokféle lehetőségét és módját
Az együttműködési képesség fejlesztéséhez a pedagógusnak rendszeresen kell élnie a segítő együttműködés formáival, (együtt cselekvés, közös kirándulás, közös feladatmegoldás).

Egészséges életmódra és kulturált viselkedésre nevelés
A református iskola a teljes ember nevelésére hivatott. A teljes ember kifejezés magába foglalja azt, hogy az ember testből és lélekből áll. Feladatunk tehát úgy nevelni a ránk bízottakat, hogy testileglelkileg egészségesek legyenek.
A nyitottság, a tolerancia, a kreativitás, a világ megismerésének igénye, az állandó önművelés a mai kor emberének nélkülözhetetlen tulajdonsága. Az élet védelme, az emberi jogok tisztelete, a család megbecsülése és szeretete, a szülőföld- és hazaszeretet, a nemzeti önbecsülés, az európaiság és más népek tisztelete az egészséges életszemlélet elengedhetetlen velejárója.
Feladatunk az egészséges életmódra történő felkészítés, az egészség-, a környezet- és a természetvédelem iránti igény kialakítása. Törekszünk a tanulók fizikai képességeinek fejlesztésére, a testmozgás iránti igény felkeltésére, a sport szeretetére. A nevelő munka elengedhetetlen követelménye a környezeti kultúra iránti igényesség felkeltése.
Mindezt a közösségben, a közösség által kívánjuk elérni. Ezért célunk az iskolai formális közösségek fejlesztése:
Ennek érdekében feladatunk,

- hogy minden tevékenységünket a gyerekek szeretete hassa át,
- hogy elsősorban személyes példamutatással neveljük gyermekeinket,
- hogy meglássuk, megláttassuk és továbbfejlesszük a gyermekek személyiségében rejlő értékeket,
- hogy a tárgyi tudás mellé a gyermek szerezzen olyan kommunikációs képességeket is, amelyek segítségével tudását önmaga és mások számára hasznosítani tudja,
- hogy lehetőségeink szerint a gyermekek számára biztosítsunk képességeiknek, érdeklődésüknek megfelelő változatos programokat, tevékenységi formákat céljaink megvalósítása érdekében.

Intézményünkben a személyiségfejlesztés ***legfőbb színtere a tanítási óra***. A különböző ismeretek elsajátítása, a képzés tartalma az értelmi és érzelmi nevelés legfontosabb eszköze. Így valamennyi tantárgynak kiemelkedő szerepe van a jellem- és személyiségformálásban.
Az iskola nevelői a tanítás–tanulási folyamat során kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálást, a tanulási képesség fejlesztését.
a.) A motiválás célja, hogy tanulóinkban felébresszük azokat az indítékokat, amelyek a gyermekeket tanulásra ösztönzik, és ezt a tanulási kedvet a tanulás végéig fenn is tartsuk.
b.) A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezzük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis állandó aktivitását biztosítják.
c.) Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő – oktató munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez.
A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így – elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél – a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.

3. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

„A gyermek pedig növekedett és erősödött, megtelt bölcsességgel, és Isten kegyelme volt rajta.” /Lk 2,40/

3.1. Alapelvek, célok:

- Segítjük a tanulókat a testi és a lelki egészség harmóniájának megteremtésében, az egészséges életmód kialakításában és megtartásában.
- Elősegítjük a környezeti- és egészség-tudatosság erősödését.
- Fejlesztjük az életvezetési képességeket.
- Fejlesztjük a tanulók felelősségérzetét
- Felkészítjük a tanulókat a stressz-hatások feldolgozására.
- Megvalósítjuk a mindennapi testedzést a tanulók számára.
- Az egészséges életmódra való nevelés keretében kitérünk a mentálhigiénés területre is.

3.2. Iskolai feladatok:

3.2.1. Egészségmegőrzés a helyes életmód kialakításával:

- Mozgás, rendszeres testedzés, játéklehetőség.
- Egészséges táplálkozási szokások kialakítása (együttműködve a közétkeztetés dolgozóival)
- időjárásnak megfelelő öltözködés,
- Higiéniai, tisztálkodási szokások kialakítása,
- Egészségkárosító szenvedélyek (drog, alkohol, cigaretta) megelőzése a tanórai és a tanórán kívüli nevelésben,
- Ésszerű napirend kialakítása.

3.2.2. Szűrővizsgálatok szervezése: *pl: gerinc, szemészet, fogászat, stb.*

3.2.3. Projekt nap és/vagy iskolai versenyek szervezése az éves munkatervben rögzítetten.

3.3. Az egészségnevelés színterei:

- Példamutató iskolai hatás: tantermek, folyosók, udvar, élősarok kialakítása; a pedagógusok, a dolgozók példamutatása;
- Ösztönzés az egészséges életmód napi gyakorlattá tételében: pl.: otthoni torna, reggeli elfogyasztása, az évszaknak megfelelő öltözködés, stb.;
- Az iskola által biztosított étkeztetés étrendjére való odafigyelés;
- Kötelező tanórai keretben végzett egészségnevelés: a közismereti tantárgyak tananyagába beépített egészségnevelés;
- A mindennapos testnevelés mellett a tömegsport, a sportági foglalkozások támogatása;
- Projekt programok, előadások, kiállítások;
- Kirándulások, erdei iskola.

3.4. A Fittségi teszt

Évente 2 alkalommal (ősszel és tavasszal) a testnevelő gondoskodik a tanulók fizikai állapotának méréséről. Az általános fizikai teherbíró képesség mérése során feltérképezhetők az egyes képességek területén mutatkozó hiányosságok. E hiányosságok feltárása, a tanulók életmódjának ismerete kiindulási alapul szolgál mind az egyéni, mind a közösségi fejlesztő, felzárkóztató programok elkészítéséhez, lehetőséget biztosítva az egészségileg hátrányos helyzet megszüntetésére, az általános fizikai teherbíró képesség fokozatos fejlesztésére, a szükséges szint elérésére, megtartására. A fittségi teszt méri az aerob kapacitást és az általános testi erőt.

A mérések fő célja az iskolai testnevelés és sport egészségmegőrző hatásának növelése, egészségmegőrző szerepének népszerűsítése, és tudatosítása az iskoláskorú fiatalok körében.

A mérésekkel a célunk az egészségfejlesztési feladatok értékelése, hiányosságok feltárása, a jól bevált eszközök, módszerek, programok fenntartása, a kevésbé beváltak javítása, esetleg elhagyása, illetve az igények figyelembe vételével újabbak beépítése, indítása.

4. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

„Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást."
/Jn13, 35/

Az ember, társas lény, közösségre van szüksége, az Istenhez is csak a közösségen keresztül jut el. Az iskolára - hiszen a gyerek ideje nagy részét ott tölti - óriási szerep hárul: közösségi embert formálni az egyénből és egyben olyan közösséget formálni a csoportból, amely a közösség erejét a keresztyén értékrend szerint, pozitív célok eléréséért, használja fel.
Az iskola fontos feladata a különféle iskolai közösségek megszervezése, működtetése és fejlesztése. Az iskola legfontosabb összetartó erővel bíró közösségei: *az osztály, tanulócsoport, diákkör és természetesen az intézmény* egésze. Minél több a közös cél, feladat, a közösen átélt élmény, siker, annál jobb az összetartás, a közösségi szellem. Ezért törekszünk arra, hogy a szorosan vett tanulási folyamaton kívül, minél több közösségi programot, rendezvényt, bemutatót, versenyt, vetélkedőt szervezzünk diákjainknak. Az egészséges versenyszellem a közösség és egymás megbecsülésének, elismerésének eszköze.
A közösségek sajátos arculatának, *hagyományainak kialakítása, ápolása* fontos összetartó erő. Ezért oktató-nevelő munkánk során arra törekszünk, hogy minél több hagyományt ápoljunk, ünnepeink, rendezvényeink sajátos arculatról árulkodjanak és minél több közös élményt nyújtsanak.

4.1 A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok:

Feladataink:

- A tanulók közötti, valamint a tanulók és pedagógusok közötti *jó kapcsolatok* kialakítása érdekében tanuló ismerje meg, a társas együttélés alapvető szabályait, amelyek a közösségben való harmonikus kapcsolatok kialakításához elengedhetetlenek. A közösségben találja meg az igazi helyét. Tanuljon meg engedelmeskedni, alkalmazkodni, ha vezetésre termett ezt szolgálatnak tekintse.
- Tudjon és merjen a konfliktusokról beszélni - a felnőttekkel is -, tapasztalja meg, hogy ezek természetesek, s hogy van rájuk megoldás. Tanítsuk meg a *konfliktusok kezelésére*, megoldására.
- Tanítsuk meg, hogy *társát tisztelje, szeresse*. Tanítsuk meg arra, hogy felismerje: szeretve van Isten által és az emberek által; segítsük, hogy a ráirányuló szeretetet el is tudja fogadni. Segítsük, hogy tudjon *bízni a társaiban*, az emberekben; hogy megtapasztalja, hogy igazi biztonságot az Istenbe vetett bizalom ad.
- Tapasztalja meg, és tudatosítsa, hogy a közösségnek milyen nélkülözhetetlen szerepe van a személyisége formálódásában.
- Igazodjék el az emberi kapcsolatok, közösségek világában. Minél szűkebb egy közösség, annál nagyobb a felelősség, ugyanakkor maradjon nyitott a nagyobb közösségek irányában is (iskola, egyház).
- Fejlesszük a beteg, sérült, és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást.
- Valamennyi szaktanárnak és a szaktárgynak fontos feladata a tanulók *nemzettudatának fejlesztése, a hon- és népismeret* elmélyítése. A nemzeti kultúra megismerése, a nemzeti hagyományok tisztelete, ápolása oktató-nevelő munkánk központi feladata. A lakóhely-, szülőföld- és hazaszeretet elmélyítését a tanórán kívül szervezett iskolai rendezvényekkel, színház- és múzeumlátogatásokkal, kirándulásokkal kívánjuk megvalósítani.
- Ösztönözzük a *hagyományok* (családi, iskolai, népi) feltárására, ápolására, késztessük az

ezekért végzett egyéni és közösségi tevékenységre.
- Alakítsuk ki a tanulóban, hogy a környezet ismeretén és személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás legyen életvitelüket meghatározó erkölcsi alapelv.

4.2 Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai:

A kötetlenebb tevékenységi formák és a közösen átélt érzelemmel teli élmények a közösségfejlesztés kiváló területei. *(Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások, szakkörök, sportkörök)*
Feladataink:
- a gyenge teljesítményt nyújtó tanulók képességeinek fejlesztése, felzárkóztatás;
- a továbbtanulás támogatása, a középiskolai felvétel elősegítésére fejlesztő órák megtartása;
- szakkörök szervezése valamilyen kulturális tevékenységhez kapcsolódva, szaktárgyi jellegű, vagy valamilyen közös érdeklődési kör alapján szervezve;
- iskolai sportkör keretében biztosítani a tanulók mindennapi testedzését, felkészülését és részvételét az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre.

A tanulmányi felkészülés és verseny, a fizikai megerőltetés, a küzdelem, az egymásra utaltság személyiség- és közösségépítő erejű. A hasonló érdeklődésű kiscsoport rendszeres találkozása szintén jótékonyan hat a közösség kohéziójára.

4.3 A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai:

A diákönkormányzat érdekérvényesítő funkciója mellett hangsúlyozott szerepet kap az öntevékenységre. Önszerveződésre való nevelés is, melynek keretében a tanulók a pedagógusok segítségével saját fejlettségüknek megfelelő szinten, önállóan intézik saját ügyeiket. A diákönkormányzatnak célirányos tevékenységéhez szervezettségre van szüksége. Demokratikus úton választja tisztségviselőit, hozza létre megfelelő szerveit, amelyek a közösség megbízásából hivatottak az ügyek megvitatására, határozathozatalra.

Feladata:
- olyan *közös érdekeken alapuló közös és konkrét célok* kijelölése, amelyek nem sértik az egyéni érdekeket, azokkal összhangban vannak,
- a kialakított, meglévő vagy *hagyományokon alapuló közösségi munkálatok*, közösségépítő tevékenységek fejlesztése,
- olyan tevékenységek szervezése, amelyek értékes *esztétikai élmények*et keltenek a közösség tagjaiban, és ezzel erősödnek, fejlődnek a tanulók személyes és szociális képességei,
- a közösség iránti felelősségérzet, *felelősségtudat* kialakítása, fejlesztése,
- a közösség érdekeit szolgáló, cselekvésre késztető tevékenységek szervezése,
- olyan közösség kialakítása, fejlesztése, amely büszke saját közösségének sikereire, értékeli más közösségektől megkülönböztető tulajdonságait.

4.4 A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai:

A szabadidős tevékenységek olyan örömöt adó munkaformák köré szervezett foglalkozások, amelyek kötődnek a tanulók személyes életéhez, társadalmi és egyéni problémáihoz, és hatása nemcsak a csoporton belül érvényesül, hanem kihat az iskola más területeire is. A tevékenységeket élményre épülő, problémamegoldást fejlesztő módszerekre kell építeni.
Feladata:
- jó kapcsolat kiépítése az adott korosztállyal, szüleikkel, valamint a tevékenységet segítő külső szakemberekkel,
- olyan közösségek létrehozása, amelyek nem csak befogadják, hanem tevékenységük által elérhetővé és élővé teszik kulturális örökségünket,
- a csoporton belüli kapcsolatok erősítése, a csoportokban végzett közös munka során az

önismeret elmélyítése, az önfegyelem fejlesztése,
- a társak és a foglalkozásvezetők elfogadása, az együttműködés megalapozása, fejlesztése,
- olyan csoportok kialakításának segítése, amelyek az emberi kapcsolatok pozitív irányú elmélyítése mellett hatnak az egész személyiség fejlesztésére, valamint hatással vannak a pozitív töltésű életmód kialakítására.

5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, feladatai

„Taníts engem utaidra, Uram, hogy igazságod szerint járjak, és teljes szívvel féljem nevedet.”
/Zsolt 86,11/

5.1. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatai:

- *a rábízottakért imádkozás*,
- a tanítási órákra való felkészülés, a tanórák megtartása;
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése, dolgozatainak javítása;
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az adminisztráció elvégzése;
- a kiírt helyettesítés, felügyelet ellátása;
- különbözeti, osztályozó vizsgák lebonyolítása;
- tanulmányi versenyek szervezése, tanulók felkészítése, lebonyolítása;
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok;
- felügyelet az iskolai rendezvényeken, foglalkozásokon és az iskolai méréseken;
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése, lebonyolítása;
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása;
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása;
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása;
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken;
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken;
- a tanulók felügyelete óraközi szünetekben és ebédeléskor;
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepségek és rendezvények megszervezése;
- iskolai ünnepségeken és iskolai rendezvényeken való részvétel;
- tanítás nélküli munkanapon a főigazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés;
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés;
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása;
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

(A pedagógusok feladatait az SZMSZ-ben rögzített munkaköri leírás tartalmazza.)

5.2. Az osztályfőnöki munka tartalma, feladatai

Az osztályfőnököt a főigazgató bízza meg minden tanév júniusában.
Az *osztályfőnökök minden félév zárása után összesítik a tanulók eredményeit, valamint az osztályát értékeli, és ezt írásos formában juttatják el a főigazgatónak. A tanulói teljesítmények értékelése a félévi és év végi osztályozó-értekezleteken.*
- neveli osztályának tanulóit, munkája során tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire;
- együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását;
- segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját;

- kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével, szülői értekezletet tart;
- figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét;
- minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti;
- ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket:
    - osztálynapló vezetése, ellenőrzése,
    - félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása,
    - bizonyítványok megírása,
    - továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése,
    - hiányzások igazolása;
- segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát;
- kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével;
- tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében;
- javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére,
- részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását;
- órát látogat az osztályban.

(A z osztályfőnök feladatait az SZMSZ-ben rögzített munkaköri leírás tartalmazza.)

5.3. Boldog Iskola Program

A boldogságóra program egy pozitív pszichológián alapuló iskolai program, melynek célja a tanulók mentális egészségének, érzelmi intelligenciájának és jóllétének fejlesztése.

A munkatervben szerepelnek az éves feladatok és a felelős.

A teljes Boldogságóra Program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit.

Az egyes témakörök sorrendben:

1. A hála gyakorlása
2. Az optimizmus gyakorlása
3. Társas kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömök élvezete
8. A megbocsátás gyakorlása
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

6.1 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Tehetségen azt a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos, vagy több területén az átlagosat messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni.
A tehetség jellemzői: átlagosnál magasabb intelligencia, magas fokú kreativitás, a következtetés képessége, önálló útkeresés, szorgalom és kitartás, kíváncsiság, érdeklődés, előítéletektől való mentesség, bizonytalanság tolerálása, felügyelet elvetése, becsvágy, kockázatvállalás, divergens gondolkodás, folyamatos kommunikáció.

A tehetség kibontakozását serkenti:
- a megfelelő légkör megteremtése, a tanár ösztönző attitűdje,
- a motiváció, a bizalom, a játékosság,
- a megfelelő szervezeti strukturáltság,
- az értékelés késleltetése.

A tehetség kibontakozását gátolja:
- az érdektelenség,
- a kreativitás lebecsülése,
- a túlzó fegyelem,
- a teljesítménykényszer.

A tehetséggondozás módszerei színterei:
- egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése, csoportbontás,
- szakkörök, sportkörök, kézműves foglalkozások szervezése,
- kulturális rendezvények, művészeti tevékenységek (zene-, táncoktatás, énekkar),
- sport-és tanulmányi versenyek, ezekre előkészítő foglalkozások,
- felvételi előkészítők, továbbtanulás,
- iskolai könyvtár használata.

6.2 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

6.2.1. Fogalom meghatározás

A köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4.§ 25. pontja értelmében ***sajátos nevelési igényű*** (**SNI**) az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4§ 3. pontja értelmében ***beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő*** gyermek (**BTM**), tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített

vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

6.2.2. Az SNI és a BTM nehézséggel küzdő tanulók integrált nevelése

Az utóbbi évek gyakorlata azt mutatja, hogy a SNI gyermekek/tanulók nevelésében-oktatásában bizonyos tényezők az integráció irányában hatnak. A többségi intézmények egyre gyakrabban vállalják, hogy integráltan nevelnek-oktatnak SNI gyermekeket/tanulókat. Az integráció mellett szóló érvek között szerepel:
Az ép gyermek szempontjából a sérült gyermek befogadása azért jó, mert:

- beépül a másság tapasztalata,
- kialakulnak morális értékek (empátia, segítőkészség, tolerancia),
- megtanulja az együttműködés más formáit,
- saját egészsége, épsége felértékelődik,
- elfogadóvá válik,
- önismerete, önértékelése erősödik,
- fejlődik az alkalmazkodóképessége.

A sajátos nevelési igényű gyermek szempontjából az integráció előnyös, mivel:

- megtanulja, hogy ő más,
- konfliktuskezelő stratégiákat sajátít el,
- megtanul harcolni,
- megsokszorozott szociális kölcsönhatások érik,
- társadalmilag elfogadott magatartás-repertoárt sajátít el,
- fejlődik az alkalmazkodó képessége,
- szocializációs készsége magasabb szintet ér el,
- az együttnevelés vállalása jelentős önfejlődést gerjeszt az ép gyerekek közösségében és a pedagógusközösségben is, amelynek eredménye, hogy az integráció vállalása véletlenszerű próbálkozásból tudatosan választott úttá válik, a fogyatékos gyermek sajátos nevelési igényével egy idő után egyáltalán nem lóg ki a sorból,
- a sajátos nevelési igényű tanulók számára hatalmas húzóerőt jelent, ha egy osztályba járhatnak testi, érzékszervi és intellektus tekintetében egészséges társakkal.

Az ép tanulók az együtt nevelődés során egész életükre kiható, meghatározó humán értékek és viszonylatok kifejlődésével, elfogadásával és felértékelésével gazdagodnak. Minél kisebb életkorban találkozik az egészséges gyermek a sérülttel, annál könnyebben alkalmazkodik a helyzethez, természetessé válik számára.

A fenntartó az iskola Alapító Okiratában, az intézmény ellátandó alaptevékenysége közt meghatározta a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók integrált nevelését/oktatását.

6.2.3. A fejlesztés alapelvei, pedagógiai irányelvei

- A fejlesztés minden esetben egyénre szabott,
- A rehabilitációs célú órakeretben a tanulók fejlesztése egyéni terv alapján történik,
- Elengedhetetlen a szülővel való együttműködés (írásbeli értesítése, személyes elbeszélgetés, tanácsadás a gyermek felzárkóztatásával kapcsolatban),
- A kialakulatlan részképesség jellegének megfelelően az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a számonkérési, értékelési, esetleg – indokolt esetben, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítés, illetve az egyéni haladás lehetőségét.

- A tanulók egyéni képességeit figyelembe véve a gátlások feloldásának segítése és a reális önismeret és önértékelés alakítása, fejlesztése.
- A fejlesztési munkákat a kijelölt gyógypedagógus végzi. Szükség esetén szakemberek segítségét vesszük igénybe (A Veszprém Megyei Pedagógiai Szakszolgálat, Pápai Nevelési Tanácsadó, Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat)
- Amennyiben iskolánkban nem látjuk biztosítottnak a gyermek fejlődését, javasoljuk, hogy a tanuló más típusú nevelési- oktatási intézményben folytassa tanulmányait.

Pedagógiai irányelvek:

- A tanulási folyamatban a kisebb lépésekben való haladás elve.
- Hosszabb gyakorlási, bevésési idő biztosítása.
- Állandó, visszatérő, változatos jellegű gyakoroltatás.
- Analóg gyakorlási sorok rendszeres használata. (*Ez a kiesett, sérült vagy elmaradott részképességek korrekciója miatt indokolt.*)
- Az állandó motiváció elve: a konkrétumokhoz kötődő, manipuláltató, sokat szemléltető, lassan elvonatkoztató metódus.
- Mozgásos manipuláltatás, nagy- és finommotorikára egyaránt kiterjesztve.
- Játékosság: a gyermek életkori sajátosságaiból fakadóan a játékos tevékenységbe ágyazott ismeretszerzés és gyakoroltatás a legcélravezetőbb, leghatékonyabb, s – nem utolsósorban – a legörömtelibb is.
- Személyes, közvetlen kapcsolat, barátságos, megnyugtató nevelői magatartás, törődés, odafigyelés, hogy egy gyermek se érezze magát feleslegesnek, értéktelennek.

6.2.4.A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai

6.2.4.1. Diszlexia, diszgráfia

A diszlexia a tanulási zavarok fogalomkörébe tartozó, intelligenciaszinttől független olvasási és helyesírási gyengeség. Általában differenciálatlan az aktív szókincs, és gyenge a verbális emlékezet. Diszgráfia esetén az írómozgásokban, azok kivitelezésében jellemző a rossz kéztartás, az íróeszköz helytelen fogása, a görcsösség. Más tananyagokban való előrehaladáshoz viszonyítva nagyon lassú az írás megtanulásának folyamata.

A fejlesztés célja:

Az olvasás-, írászavarok javításának feladata az iskolás korban, hogy kialakítsa a tanulóban az intellektusának és mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás-írás készséget, fejlessze kifejező készségét, segítse az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai:

- a testséma biztonságának kialakítása,
- a téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
- a vizuomotoros koordináció gyakorlása,
- a látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
- az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) megfelelő módszerrel,
- az olvasás, írás készségének folyamatos gondozása, fejlesztése a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel,

6.2.4.2. Diszkalkulia

A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, kialakulatlan a mechanikus

számlálás képessége, a mennyiség-állandóság. Súlyos elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

- az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése,
- a testséma kialakítása,
- a téri relációk biztonsága,
- a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,
- a szerialitás erősítése,
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
- a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások megtalálása és alkalmazása.

6.2.4.3. A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdők segítése

Beilleszkedési, magatartási nehézség, zavar az általános társadalmi normáktól eltérő viselkedést jelent. Az alkalmazkodás hiánya szembetűnő lesz. Kialakulásának okai a lelki fejlődés zavarában, öröklött, korai károsodásban kereshetők. Az iskola és a jól vagy rosszul szocializált gyermek összetalálkozása, az elvárt munka feltételrendszerének ugrásszerű megváltozása a gyermek életkor – specifikus, lelki, illetve társaslélektani konfliktus-lehetőségein kívül egy sor nehézséget hozhat a felszínre: teljesítményzavar, magatartászavar, kapcsolatzavar.

Cél: Lehetőség szerint alkalmassá tenni ezeket, a tanulókat az „együttélésre”, együttműködésre. A perifériára szorulásuk, antiszociális helyzetbe való lecsúszásuk megelőzése. A tolerancia képességének fejlesztése (tapintat, empátia, udvariasság tisztelet, érdeklődés).

Feladat:

- a BTM nehézségekkel küzdő tanulók felismerése, vezető tüneteik kiválasztása,
- lehetőség szerint a kiváltó okokat kiderítjük, fel kell kutatnunk, hogy a problémák a sajátos családi háttérből, iskolai körülményből, vagy esetleg súlyosabb lelki betegségből adódnak-e. Vizsgálati kérünk a Nevelési Tanácsadótól,
- meg kell keresnünk a tanuló értékeit, melyek elengedhetetlen feltételei lesznek a fejlesztő munkához,
- rendszeres kapcsolatot keresünk a szülőkkel, gondviselőkkel,
- az érzelmi kötődés kialakulását és fejlesztését, a kapcsolattartási készségek elmélyítését segítjük; minél több közös élmény szerzésére törekszünk, mert a közös élmények megfelelő alapot teremthetnek, hogy a gyermek ’kinyíljon’,
- közös elfogadás, kulturált konfliktuskezelés a feladatunk, az önismeret, az önértékelés, és a pozitív énkép igényének kialakítása elengedhetetlen,
- következetességre nevelünk és a kivárás képességének alakítására,
- a segítő szakembert biztosítja az intézmény: fejlesztőpedagógus, logopédus, gyógypedagógus, iskolapszichológus.
- a gyermekkel kapcsolatos információk átadása, azok tapintatos kezelése,
- a gyermekkel kapcsolatban lévő nevelők egymást segítik munkájukban, közös megbeszéléseket tartanak.

Módszerek

- Biztonságot nyújtó, megértő, bizalmon alapuló légkör, környezet kialakítása. Állandóság fontossága, megteremtése
- Következetes, megfelelő határokat szabó korrekciós nevelés. Ne legyenek hézagok, legyenek azonosak az elvárások.
- Együttműködés a tanuló szűkebb és tágabb környezetében fellelhető segítő erőkkel: hatékony együttműködés a családdal: épüljön 'híd' szülő- pedagógus között.
- Nevelési tanácsadó, családsegítő, gyermekjóléti szolgálat, gyámhivatal, szociális munkások, ifjúságvédelmi felelős bevonása. Az intézmények legyenek együttműködők, 'kéz a kézben', az információáramlás legyen hatékony.
- Szabadidő hasznos eltöltésére való nevelés. Minél több közös élmény: játék a kölcsönös elfogadás érdekében
- Konfliktus helyzetekben az osztályközösség pozitív erejének alkalmazása. A pedagógusok gyógypedagógusok közös megbeszélése
- Esetmegbeszélés, egyéni esetkezelés, egyénre szabott-egyéni bánásmód előtérbe helyezése.

A megvalósulás színterei

- iskola, osztályközösség, tanórák, osztályfőnöki órák,
- napközi, tanulószoba, rehabilitációs célú egyéni vagy kiscsoportos foglalkozások egyéni terv szerint,
- felzárkóztató jellegű foglalkozások egyéni terv szerint,
- szakkörök, különösen a készségtantárgyak köréből,
- szabadidős foglalkozások,
- családlátogatás, fogadóórák, szülői értekezletek.

A beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdők beilleszkedését segítő folyamat fő tevékenységi formái:

Csoportmunka

- a vezető/kezelendő fő tünetekre célzott fejlesztő - oktató - gondozó programok megtervezése, a programok végigvezetése és értékelése,
- kompenzáló, gyógyító tevékenység (pl.: figyelemzavar esetén),
- hiánypótló, felzárkóztató tevékenység (pl.: iskolai teljesítménybeli probléma),
- preferáló, megerősítő tevékenység (pl.: önértékelési zavaroknál),
- viselkedés befolyásoló tevékenység (pl.: alkalmazkodási-, beilleszkedési gondoknál félénkség vagy agresszivitás),
- tanácskozó jellegű tevékenység (szűkebb- tágabb környezetre irányuló),
- elfogadás, elfogadtatás, türelem, tolerancia,
- megértő, elfogadó attitűd, pozitív megerősítés,
- érzelmi biztonság, az állandóság biztosításának, a biztonságérzet kifejlődésének segítése,
- azoknak a témaköröknek a beépítése, amelyekkel segíthetjük szocializációjukat (egészséges életmód különös hangsúllyal)
- differenciált, érdeklődési körhöz kapcsolódó tanulásirányítás,
- személyre szóló, konkrét, előremutató szöveges értékelés,
- amennyiben indokolt a tanuló felmentést kaphat egyes tantárgyak, tantárgyrészek minősítése alól.

Az iskolában, az osztályban előforduló viselkedési problémák megnyilvánulási formái, személyiségproblémák, amelyek az érzelmi élet zavarára engednek következtetni:

- Nyugtalan, túl mozgékony.
- Figyelmetlen, szétszórt.
- Túlzottan fáradékony.
- Visszahúzódó.
- Fél az iskolától, a feladattól.
- Támad, verekszik.

- Szopja az ujját, rágja a körmét.
- Iskolába induláskor fáj a feje.
- Keveset beszél, hamar sír.

Iskolánkban a magatartási problémák enyhítésére vagy megszüntetésére a sikeresebb iskolai haladás és beilleszkedés elérése érdekében a következőket tesszük:

- Felfigyelünk az ilyen tanulókra.
- Kapcsolat az óvodapedagógusokkal a. A leendő első osztályos tanítók óvodai hospitálása a nagycsoportban. A leendő 5. osztályos tanárok hospitálása a 4. osztályban
- Ovisuli

A leendő 1osztályos tanító 3-4 foglalkozást tart a nagycsoportosoknak

- Az okok megkeresése a megnyilvánulás hátterének feltárására irányuló tevékenységet végzünk és ennek megfelelő segítő eljárást dolgozunk ki.
- A szülőt bevonjuk a probléma megoldásába, enyhítésébe, a vele való együttműködés nélkülözhetetlen.
- Az osztályban tanító szaktanárok beilleszkedést, segítő tevékenységüket egymással és az osztályfőnökkel együttműködve végzik. Elfogadó szemléletmódjuk nélkülözhetetlen.
- Külső szakemberek (pszichológus, orvos, gyógypedagógus) segítségének igénybevétele.
- Kiscsoportos illetve egyéni felzárkóztató programokat szervezünk a költségvetés függvényében.
- Napközis csoportokat szervezünk. Életkoruknak megfelelően az önálló ismeretszerzés módszerét tanítjuk meg elsajátítani.
- Igazán fontosnak tartjuk a jó tanár –diák –szülő viszony kialakítását.

6.2.5. Az iskola feladatai az integrált nevelés sikeressége érdekében

- olyan iskolai légkör megteremtése, melyben jól érzik magukat a különleges bánásmódot igénylő gyerekek, ahol a tolerancia, a másság elfogadása természetesen hat,
- szakmai kapcsolatok megteremtése, ápolása (osztályfőnök, szaktanár, gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus),
- a gyermek állapotának megfelelően fejlesztés,
- a fejlesztéshez a fogyatékosság típusához megfelelő szakos gyógypedagógus tanár biztosítása,
- a pedagógusok továbbképzésében helyet kell kapnia az integrált nevelésre való szakmai kompetenciák kialakításának,
- az integrációval kapcsolatos jogszabályok folyamatos figyelemmel kísérése, a szakmai tapasztalatok összegyűjtése,
- a szükséges tárgyi feltételek, mint helyiség és taneszközök biztosítása a speciális fejlesztéshez.

Fejlesztési feladatok:

- megfelelő szakos gyógypedagógus és fejlesztőpedagógus szükséges óraszámban foglalkozzon az érintett tanulókkal,
- tanítóink és tanáraink minél képzettebbek legyenek a speciális feladatok ellátására.

6.2.6. Gyógypedagógus feladatai a különleges bánásmódot igénylő tanulók fejlesztésével kapcsolatban:

- Egyéni fejlesztési terv felállítása a különleges bánásmódot igénylő tanulók számára az előzetes vizsgálatok tapasztalata alapján.
- A szükség szerinti egyéni fejlesztés megszervezése.
- Az osztályban tanító pedagógusokkal való szoros együttműködés, a fejlesztő eszközök végiggondolása. Szakmai tanácsadás, jó gyakorlat és tudásmegosztás a hatékony fejlesztés érdekében.

- A fejlődés nyomon követése.
- Folyamatos kapcsolattartás a sérült tanuló szüleivel.
- A nevelőtestület szemléletének formálása.
- Lehetőség szerint az osztályközösségek mozgásos fejlesztése szomato/gyógypedagógiai eszközökkel. Mozgásterápia alkalmazása a tanulók előrehaladásának segítésére.
- Szükség esetén más szakemberek bevonása.

Egyéni fejlesztési terv

Az integráltan oktatott tanulók esetében szakmai feltétel az egyéni fejlesztési terv megléte. Intézményünkben dolgozó gyógypedagógus SNI és BTM gyermekek szakértői véleménye alapján egyéni fejlesztési tervet készít, ill. segíti többségi pedagógus kollegák munkáját, mint pl:

- megbeszélik a felmerülő problémákat;
- egy-egy tanulási/nevelési helyzet/probléma megoldásához alternatívákat keresnek,
- figyelemmel kísérik a tanulók haladását, részt vesznek a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra,
- biztosítják, hogy a gyerekek fejlesztése a számukra megfelelő területeken valósuljon meg.

A program eredményességének értékelési módszerei

- A tanuló előmenetelének ellenőrzése az osztálynapló alapján.
- A tanulói teljesítmények értékelése a félévi és év végi osztályozó-értekezleteken

6.3 Az ifjúságvédelemi feladatok ellátása

Az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi munka jelenti a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű családok folyamatos figyelemmel kísérését, gondozásukat; valamint azoknak az eseti problémáknak a kezelését, ami miatt a tanuló kapcsolataiban és teljesítményében jelentős negatív változás következik be. Az elmúlt években bekövetkezett gazdasági, társadalmi változások hatásainak következtében egyre nagyobb szerepet kap az iskola, hiszen a keletkezett problémák befolyásolják a gyerekek eredményeit, viselkedésüket; társaikhoz és a munkához való viszonyukat. Így megnőtt az ifjúságvédelem jelentősége is.
Cél: Korunk veszélyforrásaival szemben tanulóink személyiségének, életszemléletének olyan irányú fejlesztése, mely képessé teszi őket a helyes ítélethozatalra, a negatív jelenségek elutasítására. A gyerekek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, ill. segítségnyújtás annak megszüntetésében, betartva a titoktartási kötelezettség előírásait.
Feladat

- ön- és társismeret fejlesztése, reális énkép kialakítása,
- társas kapcsolatok pozitív irányba történő változtatása,
- devianciák csökkentése,
- évente a veszélyeztetett- és hátrányos helyzetű tanulók felmérése, nyilvántartásba vétele,
- törekvés a veszélyeztető körülmények felszámolására, legalábbis ezek csökkentésére,
- pedagógusaink el- és befogadó szemléletének formálása, hogy alkalmasak legyenek a problémák kezelésére (egészségnevelés, drog-prevenció, pszichés fejlődés zavara miatt tanulók integrálása).
- minden olyan veszélyeztető ok csökkentése, amely a tanulók fejlődését zavarja, ennek érdekében folyamatos kapcsolatot tartunk fenn:

    - gyermekjóléti szolgálattal,
    - családsegítő szolgálattal,

- védőnővel,
- iskolaorvossal,
- rendőrséggel,
- polgármesteri hivatallal; annak gyámügyi és szociális osztályával, jegyzővel,
- a gyermekvédelemben részt vevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal,
- alapítványokkal,
- pártfogóval,
- az iskolai DÖK-kel.

6.3.1. A megvalósítás módja, tevékenységei

- közvetlen kapcsolattartás a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekekkel és szüleikkel az osztályfőnökökön keresztül; ha szükséges családlátogatás, tanácsadás, fogadóóra,
- szülők figyelmének felhívása, ha megváltozott a gyermek: magatartása, tanulmányi munkája, társaikhoz, felnőttekhez való viszonya,
- szülők figyelmének felhívása a halmozottan hátrányos gyereke esetén a kedvezmény segítség lehetőségének igénybe vételére,
- pályaválasztás segítése,
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- egészségügyi szűrővizsgálatokon való részvétel, védőnői koordinálással,
- szabadidős programokon való részvétel segítése propagálása,
- törekvés a tanulók szociális helyzetének javítására: segélyek, természetbeni juttatások,
- az iskolai étkeztetés lehetőségének biztosítása,
- napközis vagy tanulószobai foglalkozásokon való részvétel lehetősége.

6.3.2. Kapcsolódó tevékenységek

Oktatási segítség: Fejlesztő, felzárkóztató foglalkozások szervezése, indulási hátrány csökkentése, tehetséggondozó foglalkozások szervezése, differenciált oktatás és képességfejlesztés. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat iskolánkban ifjúságvédelmi felelős koordinálja, szervezi. A gyermekek és szüleik minden tanév elején írásban értesülnek az ifjúságvédelmi felelős fogadóidejéről, helyéről, valamint arról, hogy milyen problémával fordulhatnak felé. Iskolánk tanulóifjúságának egészséges életmódra neveléséhez, drog-prevenciós tevékenységéhez drogstratégia, drog-prevenciós program, valamint egészségnevelési program tartalmazza ezirányú feladatainkat.

6.3.3. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:

- esélyegyenlőség biztosítása,
- különös figyelmet fordítunk azon tanulókra, akik viselkedésében magatartászavaros jegyeket fedeztünk fel. A probléma megoldása érdekében együttműködünk az érdekelt szervezetekkel,
- tanulóinknál törekszünk arra, hogy felismerjék a tanulás fontosságát,
- kapcsolatfelvétel az érintett tanulók szüleivel,

Az iskolában nyújtott szociális szolgáltatások:

- diák étkeztetés (vásárolt élelmezés),
- a három vagy több gyermek esetén térítési díjkedvezmény,
- tankönyvtámogatás,
- beiskolázási támogatás.

Elvárható eredmények

- Az iskolai nevelés – oktatás legyen képes a szociális helyzetből és a képességek különböző

fejlettségéből adódó hátrányok ellensúlyozására.
- Csökkenjen a hátrányt jelentő különbségek mértéke.
- Csökkenjen az iskolai hiányzások óraszáma.
- A hátrányos helyzetű tanulók elkerüljék az évismétlést.
- A tanulók méréseredményei pozitív irányú fejlődést mutassanak.

7. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje

„Már egy gyermek tetteiből is fel lehet ismerni, hogy tiszta és helyes-e, amit tesz!" /Péld 20,11/

A diákönkormányzat
A diákönkormányzat az iskola diákjainak érdekvédelmi és jogérvényesítő szervezete. A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben. A diákönkormányzat saját szervezeti és működési szabályzata szerint működik. Jogait a hatályos jogszabályok, joggyakorlásának módját saját szervezeti szabályzata tartalmazza. A működéséhez szükséges feltételeket az intézmény vezetője biztosítja a szervezet számára.
A diákönkormányzat szervezeti és működési szabályzatát a diákönkormányzat készíti el és a nevelőtestület hagyja jóvá. Az iskolai diákönkormányzat élén, annak szervezeti és működési szabályzatában meghatározottak szerint választott diák-önkormányzativezető illetve az iskolai diákbizottság áll.
A diákönkormányzat tevékenységét a diákmozgalmat segítő tanár támogatja és fogja össze, akit ezzel a feladattal – a diákközösség javaslatára – a főigazgató bíz meg határozott, legföljebb ötéves időtartamra. A diákönkormányzat minden tanévben diákközgyűlést tart, melynek összehívását a diákönkormányzat vezetője kezdeményezi. A diákközgyűlés napirendi pontjait a közgyűlés megrendezése előtt 15 nappal nyilvánosságra kell hozni.
A diákönkormányzat szervezeti és működési szabályzatát az intézmény belső működésének szabályai között kell őrizni. A diákönkormányzat az iskola helyiségeit, az iskola berendezéseit
– a intézményegység-vezetővel való egyeztetés után – szabadon használhatja.

A diákönkormányzat véleményét – a hatályos jogszabályok szerint – be kell szerezni:

- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- a házirend elfogadása előtt.

A vélemények írásos vagy jegyzőkönyvi beszerzéséért az intézmény főigazgatója felelős.

Ezen felül:
- esetenként a főigazgató a diák önkormányzat vezetőjét meghívja azokra vezetői értekezletekre melyek témája a tanulókat is érinti.
- Az iskola vezetése gondoskodik arról, hogy a diákok életét érintő, az iskola működésével kapcsolatos dokumentumtervezetek a döntést megelőzően az iskola honlapján mindenki számára megismerhetőek legyenek.

Az osztályközösségek
Az iskolai közösségek legalapvetőbb szervezete, a tanítási-nevelési folyamat alapvető csoportja. Döntési jogkörébe tartoznak:
- az osztály diákbizottságának és képviselőjének megválasztása,
- küldöttek delegálása az iskolai diákönkormányzatba,
- döntés az osztály belügyeiben.

8. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

„… kedves az igaz szó, és szeretik azt, aki őszintén beszél.” /Péld 16,13/

*8.1. Az iskolai diákönkormányzat - a **tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák***

A diákönkormányzat a tanulók, a tanulóközösségek és a diákkörök érdekképviseleti szerve. Munkáját a szervezeti élettel kapcsolatos kérdésben önállóan, más kérdésekben a tagintézmény vezetővel, a nevelőtestülettel és az osztályok önkormányzati szervével együttműködve végzi.
A diákönkormányzat a jogszabályokban megfogalmazott jogkörökkel rendelkezik.
Az iskolai diákönkormányzat szervezetét és tevékenységét **saját szervezeti és működési szabályzata** szerint alakítja.
Az iskolai diákönkormányzat munkáját, **segítő nevelőt** a diákönkormányzat vezetőségének javaslata alapján – a nevelőtestület egyetértésével – a főigazgató bízza meg.
Az **iskolai diákközgyűlés**t évente legalább 1 alkalommal össze kell hívni, melyen az intézmény vezetőjének vagy megbízottjának a tanulókat tájékoztatnia kell az iskolai élet egészéről, az iskolai munkatervről a tanulói jogok helyzetéről és érvényesüléséről, az iskolai házirendben meghatározottak végrehajtásának tapasztalatairól. A diákközgyűlés összehívását a diákönkormányzat vezetője szervezi.

A diákönkormányzatnak egyetértési joga van a következő kérdésekben:
- az SZMSZ tanulókat érintő rendelkezéseinek elfogadása és módosítása
- a tanulói szociális juttatások elosztási elvei eldöntésekor
- iskolai házirend kialakításakor
- minden tanulókat érintő kérdésben

A diákönkormányzat célja: bizalmi légkör teremtése és folyamatos kölcsönös információcsere tanár és a diák között, a tanuló aktívan vegyen részt az iskola rendjének és fegyelmének kialakításában és fenntartásában.
A választmányban osztályonként két diák vesz részt.
A választmány egyszerű szótöbbséggel választja elnökét, aki a közgyűlés elnöke is. A megbízás egy évre szól. A közgyűlést év elején kell megtartani, napirendjét a közgyűlés előtt 15 nappal nyilvánosságra kell hozni. Rendkívüli közgyűlés összehívását a Diákönkormányzat vezetője vagy a főigazgató rendelhet el.

Az iskolai diákönkormányzat véleményét ki kell kérni
- a tanulók nagyobb közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- a tanórán kívüli tevékenység formáinak meghatározásához,
- a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához.

8.2. A szülők közösségét érintő együttműködési formák:

8.2.1. Családlátogatások

Fontos feladatnak tartjuk a gyermekek családi hátterének, körülményeinek a megismerését a gyermekről hitelesebb pedagógusvélemény kialakítása és a nevelési problémák megoldásának érdekében.

8.2.2. Szülői értekezlet

A szülői értekezletek a szülők és a pedagógusok együttműködésének alapvető szervezési formája. Témáját a szülők és a pedagógusok közössége szabadon választja meg. A szabadon választott téma mellett a szülői értekezletek feladata a tájékoztatás:

- az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
- a közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,
- a helyi tanterv követelményeiről,
- az iskola ellenőrző tevékenységéről és a szaktanárok értékelő munkájáról,
- a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
- segítségnyújtás a nevelés, a tanulás nehézségeiben;

Szülői értekezletek időpontjai: szeptember 2. hete összevont és osztály szülői értekezlet, január a 8. évfolyam pályaválasztási szülői értekezlete, február és május osztály szülői értekezlet.

8.2.3. Fogadóóra

Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása. Ebben kapcsolattartási formában nagyobb lehetőség nyílik a gyermekek egyéni fejlesztésének segítésére, konkrét tanácsadásra (otthoni tanulás módja, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, továbbtanulás stb.) Lehetőség van a szülő szóbeli tájékoztatására a gyermek tanulmányi előmeneteléről és iskolai magatartásáról.
Iskolánkban az éves munkatervben rögzítetten kerül sor fogadóórára.

8.2.4. Nyílt tanítási napok

A leendő elsős szülők részéről van igény ezeknek a napoknak a tartására. De fontosnak tartjuk, hogy a szülő személyes tapasztalatokat szerezzen a alsó- és felső tagozatos gyermeke tanórai tevékenységéről. Tapasztalatunk, hogy ez kedvező hatással van a pedagógus – szülő kapcsolat alakulására. Ezért november és április hónapokban egy-egy nyíltnapot szervezünk az iskolában alsó és felső tagozaton is.
A szülői értekezletek, fogadóórák, nyílt tanítási napok időpontjait az éves munkaterv határozza meg.

8.2.5. Iskolai honlap, facebook, e napló, közösségi oldalak

- Iskolánk honlapot és közösségi oldalt működtet.
- Feladata, hogy a szülők, minden érdeklődő, betekintést nyerjen az iskola nevelő és oktató munkájába, szellemiségébe és naprakész információhoz jussanak az intézmény életéből.
- Az e-napló a tanulókról mindenre kiterjedő tájékoztatást ad a szülőnek.

8.2.6. A szülői szervezet

Az iskola a szülőkre a nevelőmunka segítéséhez a következő közreműködési formákat szeretné kérni:

- aktív segítség az osztály- és az iskolai rendezvényeken,
- nevelési problémák őszinte megbeszélését, közös megoldását,
- őszinte véleménynyilvánítást,
- együttműködő magatartást, érdeklődő, segítő hozzáállást,
- segítségnyújtást az iskola által szervezett társadalmi munkákban, lehetőségük szerint szponzori segítségnyújtást is.

8.2.6.1. Az iskolában és a szülők jogaik érvényesítése, kötelességük teljesítése érdekében, az intézmény működését, munkáját érintő kérdésekben véleményezési, javaslattevő joggal rendelkező **szülői szervezet**et hoznak létre.

A szülői szervezet működésének részletes szabályait külön jogszabály állapítja meg.

9. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

„Taníts engem helyes értelemre és ismeretre, mert hittel fogadtam parancsolataidat.”
/Zsolt 119,66/

9.1. Tanulmányok alatti vizsgák rendje

A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 20/2012. EMMI rendelet tartalmazza a tanulmányok alatti vizsgák fajtáit, részeit, a vizsgák lebonyolításában részt vevők feladatait, meghatározza a vizsga egyes részeihez kapcsolódó ügyviteli feladatokat, az esetleges szabálytalanságok kezelésére vonatkozó rendelkezéseket, a hozzá kapcsolódó iratokat és azok kezelésének szabályait.

A tanulmányok alatti vizsgák: az osztályozó vizsga, a javítóvizsga és a különbözeti vizsga. Különbözeti vizsgát a tanuló abban az iskolában tehet, amelyben tanulmányait folytatni kívánja. A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető.
Értékelése minden esetben megegyezik a helyi tantervben rögzítettekkel. Az írásbeli esetében az alábbi százalékok legyenek irányadók:

100 - 86	jeles (5)
85 - 71	jó (4)
70 - 56	közepes (3)
55 - 41	elégséges (2)
40 - 0	elégtelen (1)

A szaktanárok indokolt esetben ezektől az értékhatároktól 10%-kal eltérhetnek pozitív vagy negatív irányban.

9.1.1. Az osztályozó vizsga

A félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha

– **felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól**

A főigazgató a tanulót (kiskorú, tanköteles esetén a szülő) kérelmére - részben vagy egészben - felmentheti az iskolai kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, ha a tanuló egyéni adottságai, sajátos nevelési igénye, továbbá sajátos helyzete ezt indokolttá teszi. A főigazgató a tanulót (kiskorú, tanköteles esetén a szülő) kérelmére mentesítheti a készségtárgyak tanulása alól, ha azt egyéni adottsága vagy sajátos helyzete indokolttá teszi, a magántanulót az iskola valamennyi kötelező elméleti tanórai foglalkozása alól fel kell menteni, az, akit felmentettek a kötelező elméleti tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, a főigazgató által meghatározott időben, és a nevelőtestület által meghatározott módon ad számot tudásáról.

A főigazgató döntését a megfelelő záradékkal ellátva fel kell tűntetni az osztálynaplóban, a törzskönyvben és a bizonyítványban.

– **engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget**

Az iskola főigazgatójának engedélyével a tanuló két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.

– **a jogszabályban meghatározott időnél többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése**

alapján osztályozó vizsgát tehet
Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen:
• egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem osztályozható, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen. A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha az igazolatlan mulasztások száma meghaladja az igazolt mulasztások számát, és az iskola eleget tett az értesítési kötelezettségének. Ha a tanuló a tanítási év végén nem osztályozható, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye nem volt érdemjeggyel értékelhető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.
– **a tanuló a félévi, illetőleg év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát**

9.1.2. Javítóvizsga

A javítóvizsga tanév végén utólagosan letehető vizsga.
- Ha a tanuló a tanév végén legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet.
- Javítóvizsga letételével folytathatók a tanulmányok akkor is, ha a tanuló az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról igazolatlanul távol maradt, vagy azt nem fejezte be, illetve az előírt időpontig nem tette le.

9.1.3. Pótló vizsga

A vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására.

9.1.4. Különbözeti vizsga

A különbözeti vizsga célja annak megállapítása, hogy a tanuló rendelkezik-e a tanulmányok folytatásához szükséges ismeretekkel.

9.2. A tanulmányok alatti vizsgák időpontja

Osztályozó vizsgák időpontja
• az első félév zárása előtt: január 2. hete
• tanév vége előtt: június első hete

Javítóvizsgák időpontja
• augusztus 20 és 31. között

Különbözeti vizsgák időpontja
• augusztus utolsó hete
• az első félév zárása előtt: január 2. hete

A vizsgák pontos időpontjait az iskola éves munkaterve tartalmazza, ettől eltérő időpontot a főigazgató engedélyezhet.

Az osztályozó és különbözeti vizsgákra írásban kell jelentkezni, legkésőbb a vizsgát megelőző 30. napig.

9.3. Független vizsgabizottság előtti vizsga

A tanulónak joga van ahhoz, hogy tudásáról független vizsgabizottság előtt adjon számot, tehát kérheti, hogy év végi osztályzatát az iskolán kívül a független vizsgabizottság állapítsa meg. (20/2012. EMMI r. 73§)

A kérelmezés eljárásrendje:
A független vizsgabizottság előtt letehető tanulmányok alatti vizsgát a kormányhivatal szervezi.

A tanuló - kiskorú tanuló szülője aláírásával –
- a félévi, illetve év végi osztályzat megállapítására a félév, illetve a szorgalmi idő utolsó napját megelőző harmincadik napig,
- ha mulasztás miatt nem osztályozható – és részére a nevelőtestület engedélyezte az osztályozó vizsgát - az engedély megadását követő három napon belül

jelentheti be, ha osztályzatának megállapítása céljából független vizsgabizottság előtt kíván számot adni tudásáról. A bejelentésben meg kell jelölni, hogy milyen tantárgyból kíván vizsgát tenni. Az iskola főigazgatója a bejelentést öt napon belül továbbítja a kormányhivatalnak.
A tanuló - kiskorú tanuló esetén a szülő aláírásával - a bizonyítvány átvételét követő tizenöt napon belül kérheti, hogy javítóvizsgát független vizsgabizottság előtt tehessen.

A tanuló a tantárgy(ak) jellegétől függően - a tantervi előírások alapján - tesz csak írásbeli, írásbeli és szóbeli vagy csak szóbeli vizsgát, illetve gyakorlati vizsgát. A vizsga részeit az iskola nevelőtestülete határozza meg. A vizsga végén a bizottság értékeli a tanuló teljesítményét és megállapítja a végleges osztályzato(ka)t.

Ha a tanuló független vizsgabizottság előtt vagy vendégtanulóként ad számot tudásáról, a vizsgabizottság, illetőleg a vizsgáztató iskola törzslapi bejegyzés céljából értesíti azt az iskolát, amelyikkel a tanuló tanulói jogviszonyban áll. A tanuló magasabb évfolyamra lépéséről - figyelembe véve a független vizsgabizottság által adott, illetve a vendégtanulóként szerzett osztályzatot - az az iskola dönt, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

9.4. A tanulmányok alatti vizsga vizsgabizottsága

A tanulmányok alatti vizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. Ha a tanulmányok alatti vizsgát az iskola szervezi, a vizsgabizottság az iskola pedagógusaiból áll. A tanulmányok alatti vizsga követelményeit, részeit (írásbeli, szóbeli, gyakorlati) és az értékelés rendjét a nevelőtestület a helyi tanterv alapján határozza meg, és a helyben szokásos módon nyilvánosságra hozza. A tanulmányok alatti vizsga - ha azt az iskolában szervezik - vizsgabizottságának elnökét és tagjait a főigazgató, a független vizsgabizottság elnökét és tagjait pedig a vizsgáztatásra kijelölt intézmény vezetője bízza meg. A független vizsgabizottságnak nem lehet tagja az a pedagógus, aki abban az iskolában tanít, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

9.4.1.A vizsgabizottság elnökének feladatai

A vizsgabizottság elnöke felel a vizsga szakszerű és törvényes megtartásáért, a vizsgabizottság törvényes működéséért. A vizsgabizottság elnökének feladatai különösen:
- meggyőződik arról, hogy a vizsgázó jogosult-e a vizsga megkezdésére, illetőleg teljesítette-e

a vizsga letételéhez előírt feltételeket, továbbá szükség esetén kezdeményezi a szabálytalanul vizsgázni szándékozók kizárását,

- vezeti a szóbeli vizsgákat és a vizsgabizottság értekezleteit: előzetes értekezlet, tájékoztató értekezlet, záró értekezlet, eredményhirdető értekezlet,
- átvizsgálja a vizsgával kapcsolatos iratokat, a szabályzatban foglaltak szerint aláírja a vizsga iratait,
- a vizsgabizottság értekezletein véleményeltérés esetén szavazást rendel el.

Az elnök feladatainak ellátásába a vizsgabizottság tagjait bevonhatja. A kérdező tanár csak a vizsga tárgya szerinti tantárgynak megfelelő szakos tanári végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező pedagógus lehet.

9.4.2.A vizsgabizottság tagjai

A vizsgabizottsági tagok a vizsgaelnök irányításával végzik a feladataikat. Részt vesznek a vizsga lebonyolításában, az osztályzatok kialakításában, ellátják a vizsgához kapcsolódó ügyviteli és adminisztrációs feladatokat.
A vizsgáztató (szak)tanár a vizsgázók feladatlapjait haladéktalanul kijavítja és értékeli a vizsgakérdésekre adott megoldásokat.

A szóbeli vizsga során a

- a vizsgáztató tanár gondoskodik az egyes tantárgyak vizsgáihoz szükséges segédeszközökről,
- a vizsgáztató tanárok közreműködnek a szóbeli vizsga rendjének megtartásában,
- a vizsgabizottság tagjai a tétellel kapcsolatosan a vizsgázónak kérdéseket tehetnek fel, ha a tétel kifejtésében elakadt, ha meggyőződtek arról, hogy a vizsgázó a tétel kifejtését befejezte, javaslatot tesznek a vizsgázó teljesítményének értékelésére.

9.4.3.A főigazgató feladatai

A főigazgató felel a vizsga törvényes előkészítéséért és zavartalan lebonyolítása feltételeinek megteremtéséért, a vizsgabizottság elnöke pedig a vizsga szakszerű és törvényes megtartásáért, a vizsgabizottság törvényes működéséért tartozik felelősséggel.
Az előkészítés feladatai:

- a jelentkezések összegyűjtése, döntés a jelentkezésekről és mentesítésekről, a vizsgarend kialakítása,
- a vizsgafeladatok, illetve vizsgatételek elkészíttetése a vizsgakövetelmények alapján,
- a vizsga helyszínének és időpontjának kijelölése, a vizsga körülményeinek, feltételeinek biztosítása,
- a vizsga zavartalan lebonyolításának biztosítása.

A vizsgára való jelentkezés elfogadásáról a főigazgató dönt. A jelentkezés elutasításáról - a döntés indokának megjelölésével - a főigazgató határozatot hoz. A jelentkezés elfogadásával egyidejűleg dönteni kell a közoktatásról szóló törvény 30. §-ának (9) bekezdésében meghatározottak alapján benyújtott kérelemről is. A döntést határozatba kell foglalni.

9.5.A sajátos nevelési igényű tanulók, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázókra vonatkozó szabályok:

A 20/2012. évi EMMI rendelet 68§ alapján a vizsgázó kérésére, a főigazgató engedélye alapján

- az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló időt legfeljebb harminc perccel

meg kell növelni,
- lehetővé kell tenni, hogy az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt használja,
- engedélyezni kell, hogy írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tegyen.
- a húsz perc gondolkodási időt legfeljebb tíz perccel meg kell növelni,
- engedélyezni kell, hogy a szóbeli vizsga helyett írásbeli vizsgát tegyen.

Ha a vizsgázónak a jogszabály alapján engedélyezték, hogy az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tegyen, és a vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll, két vizsgatételt kell húznia és kifejtenie. A felkészüléshez és a tétel kifejtéséhez rendelkezésre álló időt tételenként kell számítani. A vizsgázó kérésére a második tétel kifejtése előtt legfeljebb tíz perc pihenőidőt kell adni, amely alatt a vizsgázó a vizsgahelyiséget elhagyhatja.
Ha a vizsgázó a szóbeli vizsga helyett írásbeli vizsgát tesz, a vizsgatétel kihúzása után külön helyiségben, vizsgáztató tanár mellett készíti el dolgozatát. A dolgozat elkészítésére harminc percet kell biztosítani. A dolgozatot a vizsgázó vagy a vizsgázó kérésére a vizsgáztató tanár felolvassa.

9.6.A vizsgák lebonyolításának általános szabályai

9.6.1.Az írásbeli vizsga szabályai

A tanulmányok alatti vizsgán az írásbeli vizsga a tantárgyak helyi tantervre épülő vizsgakövetelményei alapján helyben elkészített feladatlapok megoldásából áll.

A vizsgateremben az ülésrendet a vizsga kezdetekor a vizsgáztató tanár úgy köteles kialakítani, hogy a vizsgázók egymást ne zavarhassák és ne segíthessék.
– A vizsga kezdetekor a vizsgaelnök a vizsgáztató tanár jelenlétében megállapítja a jelenlévők személyazonosságát, ismerteti az írásbeli vizsga szabályait, majd kihirdeti az írásbeli tételeket.
– A vizsgázóknak a feladat elkészítéséhez útbaigazítás, segítség nem adható.
– Az írásbeli vizsgán csak a vizsgát szervező iskola bélyegzőjével ellátott lapon, feladatlapokon, tétellapokon lehet dolgozni. A rajzokat ceruzával, minden egyéb írásbeli munkát tintával (golyóstollal) kell elkészíteni. A feladatlap előírhatja az írógép, számítógép használatát.
– Az íróeszközökről a vizsgázók, az iskola helyi tanterve alapján a vizsgához szükséges segédeszközökről az iskola gondoskodik; azokat egymás között nem cserélhetik.
– A vizsgázó az írásbeli válaszok kidolgozásának megkezdése előtt mindegyik átvett feladatlapon feltünteti nevét, a vizsganap keltét, a tantárgy megnevezését. Vázlatot, jegyzetet csak ezeken a lapokon lehet készíteni.
– A vizsgázónak az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló maximális idő vizsgatantárgyanként negyvenöt perc, magyar nyelv és irodalom vizsgatantárgy esetén hatvan perc.
– Ha az írásbeli vizsgát bármilyen esemény megzavarja, a kiesett idővel a rendelkezésre álló időt meg kell növelni.
– A sajátos nevelési igényű tanulók kérésére, a főigazgató engedélye alapján

a) az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló időt legfeljebb harminc perccel meg kell növelni,
b) lehetővé kell tenni, hogy az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt használja,
c) engedélyezni kell, hogy írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tegyen.

9.6.2.A szóbeli vizsga szabályai

A tanulmányok alatti vizsgán a szóbeli vizsga a tantárgyak helyi tantervre épülő vizsgakövetelményei alapján helyben elkészített tételek kifejtéséből vagy kifejtendő feladatok megoldásából áll.

- Egy vizsgázónak egy napra legfeljebb három vizsgatárgyból szervezhető szóbeli vizsga.
- A vizsgázónak legalább tíz perccel korábban meg kell jelennie a vizsga helyszínén, mint amely időpontban az a vizsgacsoport megkezdi a vizsgát, amelybe beosztották.
- A vizsgateremben egy időben legfeljebb hat vizsgázó tartózkodhat.
- A szóbeli vizsgán a vizsgázó vizsgatantárgyanként húz tételt vagy kifejtendő feladatot, és kiválasztja a tétel kifejtéséhez szükséges segédeszközt. Az egyes tantárgyak szóbeli vizsgáihoz szükséges segédeszközökről a vizsgáztató tanár gondoskodik.
- A tételben szereplő kérdések megoldásának sorrendjét a vizsgázó határozza meg.
- A vizsgázó útbaigazítás és támogatás nélkül, önállóan felel, de ha elakad, a vizsgabizottság tagjaitól vagy a vizsgáztató tanártól kaphat segítséget. A vizsgázók a vizsgateremben egymással nem beszélgethetnek, egymást nem segíthetik.
- Minden vizsgázónak vizsgatantárgyanként legalább húsz perc gondolkodási időt kell biztosítani a felkészülésre. A felkészülési idő alatt a vizsgázó jegyzetet készíthet, de gondolatait szabad előadásban kell elmondania.
- Egy-egy vizsgatantárgyból a feleltetés időtartama tíz percnél nem lehet több. A vizsgabizottság tagjai a tétellel kapcsolatosan a vizsgázónak kérdéseket tehetnek fel, ha meggyőződtek arról, hogy a vizsgázó a tétel kifejtését befejezte vagy a tétel kifejtésében elakadt. A vizsgázót nem szabad félrevezetni, gondolkodásában, a tétel kifejtésében megzavarni. A vizsgázó a tétel kifejtésében akkor szakítható félbe, ha a rendelkezésére álló idő letelt.
- Ha a vizsgázó a húzott tétel anyagából teljes tájékozatlanságot árul el, az elnök egy alkalommal póttételt húzat vagy pótfeladatot biztosít részére.
- Ha a vizsgázó a feleletet befejezte, a következő vizsgatantárgyból történő tételhúzás előtt legalább harminc perc pihenőidőt kell számára biztosítani, amely alatt a vizsgahelyiséget elhagyhatja.
- Ha a vizsgázó befejezte a tétel kifejtését, a vizsgabizottság elnöke rávezeti a javasolt értékelést a vizsgajegyzőkönyvre.
- A sajátos nevelési igényű vizsgázó kérésére, a főigazgató engedélye alapján
- a húsz perc gondolkodási időt legfeljebb tíz perccel meg kell növelni,
- engedélyezni kell, hogy a tanuló a szóbeli vizsga helyett írásbeli vizsgát tegyen.
- Ha a sajátos nevelési igényű tanulónak a engedélyezték, hogy az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tegyen, és a vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll, két vizsgatételt kell húznia és kifejtenie. A felkészüléshez és a tétel kifejtéséhez rendelkezésre álló időt tételenként kell számítani. A vizsgázó kérésére a második tétel kifejtése előtt legfeljebb tíz perc pihenőidőt kell adni, amely alatt a vizsgázó a vizsgahelyiséget elhagyhatja Nyilvánvaló, hogy a vizsgázó a vizsgahelyiséget a második tétel húzása előtt hagyhatja.
- Ha a vizsgázó a szóbeli vizsga helyett írásbeli vizsgát tesz, a vizsgatétel kihúzása után külön helyiségben, vizsgáztató tanár mellett készíti el dolgozatát. A dolgozat elkészítésére harminc percet kell biztosítani. A dolgozatot a vizsgázó vagy a vizsgázó kérésére a vizsgáztató tanár felolvassa.

9.6.3.A gyakorlati vizsgarész

A tanulmányok alatti vizsga gyakorlati része testnevelés, informatika és készségtantárgyaihoz kapcsolódik.

- A gyakorlati vizsgafeladatokat - legkésőbb a vizsgát megelőző két hónappal - a vizsgabizottság elnöke javaslatára a főigazgató hagyja jóvá.
- A gyakorlati vizsgarészt akkor lehet megkezdeni, ha a vizsgabizottság elnöke meggyőződött a feltételek meglétéről. A gyakorlati vizsgarész a vizsgafeladatok elvégzéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek megléte esetén kezdhető meg, illetőleg folytatható.

– A gyakorlati vizsgarész megkezdése előtt a vizsgázókat tájékoztatni kell a gyakorlati vizsgarész rendjéről és a vizsgával kapcsolatos egyéb tudnivalókról, továbbá a gyakorlati vizsgarész helyére és a munkavégzésre vonatkozó munkavédelmi, tűzvédelmi, egészségvédelmi előírásokról.
– A gyakorlati vizsgafeladatok végrehajtásához az adott tantárgynál helyben meghatározott idő áll rendelkezésre. Ebbe az időbe a vizsgafeladatok ismertetésének ideje nem számít bele. A gyakorlati vizsgarész végrehajtásához rendelkezésre álló idő feladatok szerinti megosztása tekintetében a vizsgafeladatok leírása tartalmazhat rendelkezéseket.
– Nem számítható be a vizsgafeladatok végrehajtására rendelkezésre álló időbe a vizsgázónak fel nem róható okból kieső idő.
– Az írásbeli vizsgára vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni a gyakorlati vizsgára, amennyiben a vizsgafeladat megoldását valamilyen rögzített módon, a vizsga befejezését követően a vizsgáztató tanár által javítható formában kell elkészíteni (pl. rajz, festmény, számítástechnikai program). Ebben az esetben a vizsgázónak az írásbeli feladatok megválaszolásához szükséges időre vonatkozó rendelkezéseket akkor kell alkalmazni, ha a vizsgatantárgy általános vizsgakövetelményei eltérő rendelkezést nem állapítanak meg.

9.7.Szabálytalanságok kezelése

– Ha a vizsgáztató tanár az írásbeli vizsgán szabálytalanságot észlel, elveszi a vizsgázó feladatlapját, ráírja, hogy milyen szabálytalanságot észlelt, továbbá az elvétel pontos idejét, aláírja és visszaadja a vizsgázónak, aki folytathatja az írásbeli vizsgát. A vizsgáztató tanár a szabálytalanság tényét és a megtett intézkedést írásban jelenti a főigazgatónak.
– A főigazgató az írásbeli vizsga befejezését követően haladéktalanul kivizsgálja a szabálytalanság elkövetésével kapcsolatos bejelentést. Megállapításait részletes jegyzőkönyvbe foglalja. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a vizsgázó és a vizsgáztató tanár nyilatkozatát, továbbá minden olyan tényt, adatot, információt, esemény leírását, amely lehetővé teszi a szabálytalanság elkövetésének kivizsgálását. A jegyzőkönyvet a vizsgáztató tanár, az iskola főigazgatója és a vizsgázó írja alá. A vizsgázó külön véleményét a jegyzőkönyvre rávezetheti.
– Ha a vizsgáztató tanár a feladatlapok javítása során arra a feltételezésre jut, hogy a vizsgázó meg nem engedett segédeszközt használt, segítséget vett igénybe, megállapítását rávezeti a feladatlapra, és értesíti a főigazgatót.
– Ha a vizsgázó a vizsga során szabálytalanságot követett el, az iskola főigazgatójából és két másik - a vizsgabizottság munkájában részt nem vevő - tanárból álló háromtagú bizottság a cselekmény súlyosságának mérlegelésével a következő döntést hozhatja:
– a vizsgakérdésre adott megoldást részben vagy egészben érvénytelennek nyilvánítja, és az érvénytelen rész figyelmen kívül hagyásával értékeli a vizsgán nyújtott teljesítményt,
– az adott vizsgatantárgyból - a javítóvizsga kivételével - a vizsgázót javítóvizsgára utasítja.
– A szabálytalansággal összefüggésben hozott döntést és annak indokait határozatba kell foglalni.
– Ha a szóbeli vizsgán a vizsgázó szabálytalanságot követ el, vagy a vizsga rendjét zavarja, a vizsgabizottság elnöke figyelmezteti a vizsgázót, hogy a szóbeli vizsgát befejezheti ugyan, de ha szabálytalanság elkövetését, a vizsga rendjének megzavarását, a vizsgabizottság megállapítja, az elért eredményt megsemmisítheti. A figyelmeztetést a vizsga jegyzőkönyvében fel kell tüntetni.

9.7.1.A vizsga megszakítása, távolmaradás a vizsgáról

A szóbeli vizsgán és a gyakorlati vizsgán a felróható, vagy fel nem róható okból történő vizsga megszakítása, vagy a vizsgán meg nem jelenés esetében a főigazgató az írásbeli vizsga alábbi szabályai szerint jár el:

Ha a vizsgázó az írásbeli vizsgáról fel nem róható okból elkésik, távol marad, a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik mielőtt a válaszadást befejezné

– a főigazgató - ha ehhez a feltételek megteremthetőek - hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon, vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban a vizsgázó pótló vizsgát tegyen,

– a vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig az írásbeli vizsgakérdésekre adott válaszokat értékelni kell.

Ha a vizsgázó az írásbeli vizsgáról felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik, az adott vizsgatantárgyból javítóvizsgát tehet a főigazgató által meghatározott időben.

A vizsgázónak fel nem róható ok, minden olyan a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására.

9.8.A tanulmányok alatti vizsga iratai és kezelésük

A tanulmányok alatti vizsgák iratainak kezelésére is alkalmazni kell 20/2012. EMMI rendeletének a nevelési-oktatási intézmények ügyintézésének, iratkezelésének általános szabályairól. A tanulmányok alatti vizsga jegyzőkönyvének tartalmaznia kell:

– az elkészítésének helyét, idejét,

– a jelenlévők felsorolását,

– az ügy megjelölését, az ügyre vonatkozó lényeges megállapításokat, így különösen az elhangzott nyilatkozatokat,

– a hozott döntéseket,

– továbbá a jegyzőkönyv készítőjének az aláírását.

Abban az esetben, ha a tanuló egy vagy több tantárgy több évfolyamra megállapított követelményeit egy tanévben teljesíti, osztályzatait minden érintett évfolyamra meg kell állapítani. Ha a tanuló több iskolai évfolyam valamennyi követelményét teljesíti, az osztályzatokat valamennyi elvégzett évfolyam bizonyítványába be kell jegyezni. Ha a tanuló nem teljesíti az iskolai évfolyam valamennyi követelményét, az egyes tantárgyak osztályzatát a törzslapján valamennyi elvégzett évfolyamon fel kell tüntetni, és a vizsga évében, ezt követően az adott évben kiállításra kerülő év végi bizonyítványba be kell írni.

9.9. Jogorvoslat

A tanulmányok alatti vizsgákkal összefüggésben hozott döntésekkel szemben is biztosítani kell a tanuló, illetve a kiskorú tanuló esetében a szülő részére a jogorvoslathoz való alkotmányos jogának érvényesítését.

A tanulmányok alatti vizsgákkal kapcsolatos döntések, illetve azok elmulasztása ellen az eljárást megindító kérelem a közléstől, ennek hiányában a tudomásra jutástól számított tizenöt napon belül nyújtható be az iskolához, mint elsőfokon döntő szervhez.

10. Az iskolai felvétel és átvétel szabályai

A tanuló – beleértve a magántanulót is – az iskolával tanulói jogviszonyban áll. A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik. A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján történik. A felvételről vagy átvételről az iskola főigazgatója dönt. A tanulói jogviszony a beíratás napján jön létre. A tanuló a tanulói jogviszonyon alapuló jogait az előbbi időponttól kezdve gyakorolhatja. Jogszabály, továbbá az iskola házirendje egyes jogok gyakorlását az első tanév megkezdéséhez kötheti.

Nem szervezhető az általános iskolában felvételi vizsga. Az általános iskola köteles felvenni, átvenni azt a tanköteles tanulót, akinek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye a körzetében található. Az iskolába a tanköteles tanulókat az első évfolyamra a kormányhivatal, által meghatározott időszakban kell beíratni. A beiratkozásra meghatározott időt a helyben szokásos módon közzé kell tenni. A kormányhivatal meghatározza és közzéteszi az iskolák felvételi körzetét.
Az iskolába felvett tanulók osztályba vagy csoportba való beosztásáról a nevelőtestület véleményének kikérésével a főigazgató dönt.
Ha az általános iskola a felvételi kötelezettsége teljesítése után további felvételi, átvételi kérelmeket is teljesíteni tud, a további felvételi kérelmek teljesítésénél előnyben kell részesíteni a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket, tanulókat. A további felvételi kérelmekről az intézmény pedagógiai programjában foglaltak szerint kell dönteni.

Az általános iskola első évfolyamára történő beiratkozáskor be kell mutatni:

- a gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt, továbbá
- az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanusító igazolást.

10.1. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

A tanuló adott iskolatípuson belül év közben történő átvételére a tanítási év során bármikor lehetőség van. A választott iskolára vonatkozó felvétel feltételeinek kell megfelelni, valamint a felvétel szabályait kell alkalmazni.

Megszűnik a tanulói jogviszony
a) ha a tanulót másik iskola átvette, az átvétel napján,
b) az általános iskola utolsó évfolyamának elvégzéséről szóló bizonyítvány kiállításának napján,
Megszűnik a tanulói jogviszony a kizárás az iskolából fegyelmi határozat jogerőre emelkedésének napján. Az iskola a tanítási év utolsó napján egyoldalú nyilatkozattal is megszüntetheti annak a tanulónak a tanulói jogviszonyát, aki nem tanköteles, ha ugyanannak az évfolyamnak a tanulmányi követelményeit második alkalommal nem teljesítette. Az iskolai tanítási év utolsó napján megszüntethető egyoldalú nyilatkozattal annak a tanulónak a tanulói jogviszonya is, aki a nappali rendszerű iskolai oktatásban nem vehet részt.
A tanulói jogviszony megszűnéséről az iskola írásban értesíti a tanulót, kiskorú tanuló esetén a szülőt, valamint a tanuló adatait a jogviszony megszűnésével egyidejűleg az iskola nyilvántartásából törli.

11. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terve

Manapság az elsősegélynyújtás alapvető feladatnak számít, hiszen mai kiszámíthatatlan világunkban „szinte" minden megtörténhet, akár otthon, akár iskolai kereteken belül is, amiből súlyos baleset is származhat. Iskolai kereteken belül a fő cél az alapvető ismeretek átadása, hiszen tanulóinkat a gyakorlati munkahelyeken számtalan veszély fenyegeti.

Fő célok:

- az elsősegélynyújtás iskolaszintű oktatásának segítése: feladatlapok, tesztek, tanári segédanyagok közlése,
- tapasztalatok szerzése, cseréje (szakemberek, mentősök bevonása),
- a megelőzés fontosságának hangsúlyozása.

Megvalósulásának formái az iskolában:
Az osztályfőnöki órák tantervébe beépítve minden évfolyamon, a biológia órák, kémia órák - (mérgezések, vegyszer okozta sérülések, égési sérülések), fizika órák - (égési sérülések), munkavédelem oktatása során.
Tanórán kívüli tevékenységek, például erdei túrák balesetvédelmi ismeretei, témahetek beépítése.

1. feladatlapok készítése, először tanárok által, később a tanulók egymást is tesztelhetik
2. órai prezentáció, amely ppt formátumban bemutatható, az órai prezentációt szolgálja, funkciója az adott témakör elméleti hátterének megalapozása
3. linkgyűjtemény, amely az adott témakörhöz kapcsolódó magyar és idegen nyelvű elérhetőségeket tartalmazza (pl: házipatika.com)
4. teszt, amely egyszerű választásos (szöveges /vagy képes) feladatokat tartalmaz, ezek az elsajátított tudás számonkérését szolgálják.
5. képgyűjtemény létrehozása a témakörben megtalálható képeket tartalmazza nagyobb felbontásban, elsősorban órai szemléltetéshez, gyerekek részéről is elkészíthető.
6. gyakorlati szemléltetés, az iskolában meglévő eszközökkel, védőnő, iskolaorvos bevonásával, videók bemutatásával szemléletesebbé tétel, életszerű helyzetek bemutatása.

Témakörök:
-Az Országos mentőszolgálat rövid bemutatása
-A Magyar Vöröskereszt
- Magyarország mentőtörténelme
- Az elsősegélynyújtás alapelvei
- Vérzések, sebek és ellátásuk
- Légúti és légzési rendellenességek-az újraélesztés ABC–je
-A mozgásszervek sérülései és ellátásuk
- Égési sérülések, és ellátásuk
- Mérgezések okozta sérülések
- Vegyszerek okozta sérülések
- Vízi és közlekedési balesetek, megelőzés
- Az iskola egész élet- és tevékenységi rendjével, érzelmi légkörével segítse a gyerekek harmonikus, kiegyensúlyozott fejlődését, fizikai és pszichikai teherbíró képességének növekedését. Az iskola emberközpontú légköre, az iskolai élet nyitottsága nemcsak a teljesítésre, hanem az oldott, közvetlen, bensőséges emberi kapcsolatok alakulására is hasson.

II. Helyi tanterv

1. A választott kerettanterv megnevezése

A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet alapján.

Az 1-8. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámai, 2020																
Az egyes évfolyamoknál a bal oldali óraszám a Nat kötelező óraszámát tartalmazza, a jobb oldali rovatba pedig a szabadon tervezhető órákat lehet bejegyezni.																
Heti óraszám/évfolyam	**1.**		**2.**		**3.**		**4.**		**5.**		**6.**		**7.**		**8.**	
Magyar nyelv és irodalom	7	1	7	1	5	1	5	1	4		4		3	1	3	0,5
Matematika	4	1	4	1	4	0,5	4		4		4	1	3	0,5	3	0,5[1]
Történelem									2		2	1	2	0,5	2	
Állampolgári ismeretek															1	
Hon- és népismeret																1[2]
Etika/hit és erkölcstan	1		1		1		1		1		1		1		1	
Környezetismeret					1	0,5	1	0,5								
Természettudomány									2		2		0		0	
Kémia													1,5		1,5	
Fizika													1,5		1,5	
Biológia													1,5		1,5	
Földrajz													1,5		1,5	
Első élő idegen nyelv							2	0,5	3		3		3		3	
Ének-zene	2		2		2		2		2		1		1		1	
Vizuális kultúra	2		2		2		1		1		1		1		1	
Dráma és színház									1							1[3]
Technika és tervezés	1		1		1		1		1		1		1			
Digitális kultúra					1		1		1		1		1		1	
Testnevelés	5		5		5		5		5		5		5		5	
Osztályfőnöki									1		1		1		1	
Egyházi ének								1		1						
Hittan egyházi intézményben	1		1		1		1		1		1		1		1	
Kötelező alapóraszám	**22**		**22**		**22**		**23**		**27**		**26**		**28**		**1**	
Szabadon tervezhető óra		2		2		2		2		1		2		2		2
Összes tervezett óraszám	**22**	**2**	**22**	**2**	**22**	**2**	**23**	**2**	**27**	**1**	**26**	**2**	**28**	**2**	**28**	**2**
Összesített óraszám	**24**		**24**		**24**		**25**		**28**		**28**		**30**		**30**	
Maximális órakeret	**24**		**24**		**24**		**25**		**28**		**28**		**30**		**30**	

[1] 2025.09.01-től felmenő rendszerben a matematika évfolyamonként heti 3+1; a magyar nyelv és irodalom felmenő rendszerben 2027/28. tanévtől 7. évfolyamon 3+0,5 és 2028/29. tanévtől 8. évfolyam 3+1 óra.
[2] 2025.szeptember 1-i módosítás Hon- és népismeret tantárgy 8. évfolyamon a 2028-2029. tanévtől lesz.
[3] Dráma és színház tantárgy 8. évfolyamon utoljára a 2027-2028. tanévben lesz.

Egyházi intézményként, ezért az általánostól eltérő szabályok szerint működünk és szervezzük tevékenységüket.

a) A nevelési-oktatási intézmény vallási, világnézeti tekintetben nem elkötelezett intézményként működik, és ennek megfelelően a gyermekek vagy a tanulók felvételének **előfeltételeként nem köti ki valamely vallási hovatartozást**. Intézményünkben **vallásuknak megfelelő hitoktatásban részesülnek a tanulók**. (református, evangélikus, római katolikus).

b) Nem kell alkalmaznunk a gyermekek, tanulók felvételével kapcsolatos rendelkezések közül a kötelező felvételre vonatkozó rendelkezéseket, valamint az osztály-, csoportlétszámokat meghatározó rendelkezéseket a *maximális létszámra* vonatkozó rendelkezések kivételével.

c) Az SZMSZ-ben és házirendben a fenntartó egyház tanításával összefüggő viselkedési és megjelenési szabályokat, kötelességeket, jogokat és hitéleti tevékenységet is meghatároztunk.

d) Az iskola tananyagában az erkölcstan helyett **hittan, mint tantárgy szerepel**, az állami intézményekre megállapított pedagógus létszámon felül **alkalmazott hitoktató**nak, hittantanárnak egyházi felsőoktatási intézményben szerzett hitoktatói, hittantanári vagy a hitélettel kapcsolatos felsőfokú képesítéssel és az illetékes egyházi hatóság megbízásával kell rendelkeznie.

e) Az intézmény fenntartójával, a Nemesgörzsönyi Református Egyházközséggel, a tanév során folyamatos a kapcsolattartás. A fontos kérdésekben közösen határoznak. Nevelési-oktatási intézmény SZMSZ-e, házirendje, valamint a nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programja a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

2. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei.

A tankönyvek és a tanítási módszerek kiválasztása és alkalmazása rugalmasan, a pedagógiai prioritásokkal összhangban történik Református Pedagógiai Intézet ajánlásait figyelembe vesszük.

1. A tankönyvrendelésnél az iskolába belépő új osztályok tanulóinak a várható becsült létszámát figyelembe kell venni. Iskolánk biztosítja minden tanulója részére a tankönyvtámogatás, a tankönyvkölcsönzés, a tankönyv tanórán kívül elhelyezése lehetővé tegye a tankönyvhöz való hozzájutás lehetőségét.
2. Lehetővé tesszük a tankönyvrendelés előtt, hogy azt a szülők megismerjék és véleményt nyilváníthatnak. (Különösen a tankönyvek grammban kifejezett, tömegére tekintettel.) A szülő nyilatkozhat arról is, hogy gyermeke részére az összes tankönyvet meg kívánja-e vásárolni, vagy egyes tankönyvek biztosítását más módon, például használt tankönyvvel kívánja megoldani.
3. Az 1-4. évfolyamra beiratkozott tanulók heti órarendjét, úgy alakítjuk ki, hogy az egyes tanítási napokon használt tankönyvek tömege a három kilogrammot ne haladja meg.4. Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők az egyes szaktanárok határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.
4.A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában szülői értekezleteken) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetére a szülők kötelessége.

5. A taneszközök kiválasztásánál a szaktanárok a következő szempontokat veszik figyelembe:

- A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének!
- Csak olyan tankönyvet használunk amely a hivatalos tankönyvjegyzéken szerepel.
- Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak.
- A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.
- Az iskola arra törekszik, hogy saját költségvetési keretéből, illetve egyéb támogatásokat felhasználva egyre több nyomtatott taneszközt szerezzen be az iskolai könyvtár számára. Ezeket a taneszközöket a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók ingyenesen használhatják.

Folyamatos feladatunk:

- A még használható, de javításra szoruló eszközök felújítása.
- Új eszközök beszerzése.

3. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása (NAT 2020)

Az intézmény pedagógiai programja koherens a Nemzeti alaptantervvel.
Az iskolában folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

2.1. Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.
Fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe;

- Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítésmódokat felölelő megértésére, megvitatására.
- Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja olyan, a tanulók életében nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a mértéktartás, az együttérzés, segítőkészség és a tisztelet.
- A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – kihat egész felnőtt életükre.
- Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni-közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez vezetnek.
- Elő kell segíteni a tanuló kedvező adottságainak, szellemi és gyakorlati készségeinek kifejezésre jutását és kiművelését.
- Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmei hiteles kifejezésére, empátiára és kölcsönös elfogadásra.
- A családnak kiemelkedő jelentősége van a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, önismeretének, testi és lelki egészségének, közösségi létének alakításában. Ezért elvárásként fogalmazódik meg a nevelési-oktatási intézményeknek a gyermekek nevelésében, az erkölcsi normák közvetítésében, a harmonikus családi minták közvetítésében való fokozott részvétele.
- Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok felkészítik a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra,
- Környezettudatos nevelés célja, hogy a természet szeretetén és a környezet ismeretén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára.
- Az intézménynek felkészíti őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességekre, hogy a természet szeretetén és a környezet ismeretén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára.
- A tanulástanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáférésével kapcsolatban. Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere.

2.2. A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok.
- Fokozatosan előtérbe kerül a Nat elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – kihat egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában.
- Ki kell alakítani bennük a közösséghez való tartozás, a hazaszeretet és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért a tanulók, magyarságtudatukat megőrizve, ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját.
- A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a tantárgyakba.
- Törekedni kell a nevelőnek arra, hogy a tanulók legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, gondozására, társas viselkedésük szabályozására, a társas konfliktusok kezelésére. A gyerekek, fiatalok sajátítsák el az egészséges életmód elveit, és – amennyire csak lehet – azok szerint éljenek.
- Alkalmazni kell a személyiségfejlesztő nevelést-oktatást, melynek része az akadályozott, hátránnyal élő fiatalok képességeinek fejlődéséhez szükséges feladatok meghatározása. Ez akkor lehet eredményes, ha az osztály tanító külön figyelmet szentel minden tanuló képességbeli és társadalmi különbözőségének.
- A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanítani neki, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használják. A nevelésünk célja, hogy a természet szeretetén és a környezet ismeretén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára.
- Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; a tanulók csoportban miként működhetnek együtt.

2.3. Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása. *A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.*

- Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja olyan, a tanulók életében nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a mértéktartás, az együttérzés, segítőkészség és a tisztelet. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – kihat egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában.
- A demokratikus jogállam működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a

cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi, amit a demokráciára való neveléssel tudunk kialakítani.

- Elő kell segíteni a tanuló kedvező adottságainak, szellemi és gyakorlati készségeinek kifejezésre jutását és kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmei hiteles kifejezésére, empátiára és kölcsönös elfogadásra.
- A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését az osztályfőnöki órákba.
- A pedagógusok feladata az is, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében.
- Minden nevelőnek a tantárgyán belül feladata, hogy alakítsa ki a gyerekekben, fiatalokban a beteg, sérült, fogyatékkal élő emberek iránti együtt érző és segítő magatartást.
- Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ehhez fejleszteni kell bennük a segítéssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.
- médiatudatosságra nevelés során a tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusaival, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.
- Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével.
- A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

2.4. A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- Az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni;
- Az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani;
- Az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztéséve, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;
- A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni-közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez vezetnek. Alakuljon ki bennük a közösséghez való tartozás, a hazaszeretet
- A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.
- Tanítás-tanulás egész folyamatában támogatni kell a tanulót abban, hogy érezze, alakítani tudja fejlődését, sorsát és életpályáját. A megalapozott önismeret hozzájárul a boldog, egészséges és kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.
- Életre való felkészítés segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős

párkapcsolatok kialakításában, valamint a családi életükben felmerülő konfliktusok kezelésében. Biológia órán már általános iskolában is foglalkozni kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

- A pedagógusok motiválják és segítik a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében, akár osztályfőnöki órán akár Biológia órán.
- Saját élményű tanuláson keresztül fejlesztjük ki a tanulókban a szociális érzékenységet és számos olyan képességet (együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári léthez.
- Gazdasági- pénzügyi nevelés terén cél, hogy a tanulók felismerjék saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világában és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát
- Médiatudatosságra nevelés során a tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusaival, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával,
- A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

4. Mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg a következő módon.

Az Nkt. 97.§ (6) és 27.§ (11) bekezdései értelmében a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében kell megszervezni.
Az **1-4. évfolyamokon a tanulóknak heti öt testnevelés órája van délelőtt az órarendbe szerkesztve**.
A felső tagozatban (5-8. osztályok) a heti 5 testnevelés óra az alábbi módon teljesíthető:
Három óra délelőtt, a testnevelés tantárgy tantervi tematikájának és követelményeinek megfelelően, és két óra kötelezően választható módon délután sport jellegű foglalkozás keretében teljesíthető. Az utóbbi két tanítási óra kiváltható abban az esetben, ha a tanuló valamely egyesületben, versenyszerűen sportol. Ezt az egyesület igazolja. Ezt az **igazolást,** valamint a két testnevelés óra alóli mentesítésre vonatkozó **szülői kérelmet** a **Vargha Gyula Református Óvoda és Általános Iskola főigazgatójának kell benyújtani.** A „**kiváltható**” óra kizárólag az órarendben **délután** szereplő testnevelésórákra (a sportjátékra) vonatkozik.

Azok a tanulók, akik egyesületbe nem járnak a délutáni sportjáték foglalkozáson vesznek részt. A **sportjátékok** tömbösítve kerülnek megtartásra (heti 1x2 órában), ami lehetőséget ad arra, hogy a képzett edzőket is belehessen vonni. A sportjátékok időpontjai lehetőleg a tanítási nap végén lesznek megtartva. A tervezett sportágak kiválasztását a tanév elején, illetve a félév előtt határozzuk meg. A sportjátékok szervezéséről a szülőket elektronikus levélben, az iskola honlapján és szülői értekezleteken tájékoztatjuk. A szülők a gyerekekkel együtt félévente választhatnak, melyik sportfoglalkozást szeretnék látogatni (a félév megkezdése előtti héten). A csoportlétszámokat meghatározzuk, az első két hétben még lesz lehetőség váltani, de utána a tanuló számára az kötelező. Aki nem él a választás lehetőségével, azt a testnevelő osztja be egy csoportba.

Választható sportirányzatok, lehetőségek köre:

- torna, csapatsportok közül a labdarúgás kosárlabda vagy kézilabda
- klasszikus sportok közül a futó, ugró, dobó számok
- petang, darts, asztalitenisz

5. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

Az iskolai tanítási órák kötelező órákból, kötelezően választható és szabadon választandó órákból állnak. A **szabadon választható tanítási órák**on való részvétel feltétele, hogy a tanuló, kiskorú esetén a szülő, kérelmezze azon való részvételét.

Választható tantárgyak:

Választható tantárgyak:

a. 1-8. osztály: református, római katolikus, ill. evangélikus hittan, heti 2-2 óra

b. 4-8. osztály: angol/német nyelv

4. osztály: a 2022/23-as tanévben heti 3-3 órában, 2023/24-es tanévtől heti 2,5-2,5 órában.

5-8.osztály: heti 3-3 órában

Az angol nyelv 2022/23-as tanévtől felmenő rendszerben kerül bevezetésre.

(1) Ha a tanulót - kérelmére - felvették a szabadon választott tanítási órára, a tanítási év végéig, vagy, ha a tanítási év vége előtt befejeződik, az utolsó tanítási óra befejezéséig **köteles azon részt venni**. Erről a tényről - a szabadon választott tanítási órára történő jelentkezés előtt - a tanulót és a tizennyolc év alatti, továbbá a gondnokság alatt álló tanuló (a továbbiakban a tizennyolc év alatti és a gondnokság alatt álló együtt: kiskorú tanuló) szülőjét írásban tájékoztatni kell.

(2) A szabadon választott tanórai foglalkozást az **értékelés és a minősítés, a mulasztás**, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében **úgy kell tekinteni, mint a kötelező tanítási órát**. A tanulónak - kiskorú tanuló esetén a szülőnek - írásban nyilatkoznia kell arról, hogy a szabadon választott tanítási órákra történő jelentkezés jogkövetkezményeit tudomásul vette.

(3) Az iskolának minden év május 20-áig fel kell mérnie, hogy a tanuló

a) milyen szabadon választott tanítási órán, továbbá

(4) A tanulónak, vagy kiskorú tanuló esetén a szülőnek írásban kell bejelentenie, ha a tanuló a következő tanítási évben már nem kíván részt venni a szabadon választott tanítási órán, továbbá ha jelentkezni kíván a szabadon választott tanítási órára

(5) Az iskola főigazgatója minden év április 15-éig elkészíti és a fenntartó jóváhagyását követően közzéteszi a tájékoztatót azokról a tantárgyakról, amelyekből a tanulók választhatnak. A tájékoztatónak tartalmaznia kell, hogy a tantárgyat előreláthatóan melyik pedagógus fogja oktatni. A tájékoztató elfogadása előtt be kell szerezni a szülői szervezet és az iskolai diákönkormányzat véleményét.

(6) A tanuló május 20-áig jelentheti be a tantárgy megválasztásával kapcsolatos döntését. Ha a tanuló iskolakezdés vagy iskolaváltás miatt nem tud élni a választási jogával, kérelmének elbírálása előtt egyezteti elképzeléseit a főigazgató által kijelölt pedagógussal.

(8) A tanuló a tanév során egy alkalommal a főigazgató engedélyével módosíthatja választását.

(9) Kiskorú tanuló esetén a tantárgyválasztás jogát a szülő gyakorolja. A szülő ezt a jogát attól az évtől kezdődően, amelyben gyermeke a tizennegyedik életévét eléri - ha a gyermek nem cselekvőképtelen -, gyermekével közösen gyakorolja.

6. A gyermekek és a tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Célcsoport: sajátos nevelési igényű, beilleszkedési – tanulási – magatartási zavarral küzdő, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, valamint cigánytanulók.

A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési – tanulási – magatartási zavarral küzdő tanulókkal való foglalkozás iskolai feladatait *„A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje”* című fejezet tartalmazza.

Tevékenységünk elsődleges feladatának tekintjük a hátrányos helyzetű (HH) és a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH), valamint a veszélyeztetett tanulók segítését. A Gyermekvédelmi törvény meghatározása alapján a veszélyeztetettség olyan – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. A hátrányos helyzet és a halmozottan hátrányos helyzet új fogalmát a Gyvt. határozza meg. Különös figyelmet fordítunk az anyagi okból hátrányos helyzetű a valamilyen egészségügyi problémával küzdő, illetve a nemzeti-etikai kisebbséghez tartozó tanulókra.

6.1. Intézkedési terv:

- **Minden tanév elején** az osztályfőnökök a gyermek és ifjúságvédelmi felelőssel közösen mérjék fel a HH tanulók számát.
- A gyermek és ifjúságvédelmi felelős tájékoztassa azokat osztályfőnököket, akiknek HHH tanulójuk van.
- Kiemelt figyelmet fordítunk a szociálisan és egyéb okból hátrányos helyzetű tanulókra is.
- A hátrányos helyzetű tanulókkal, családokkal való foglalkozás iskolai formái:
- Prevenciós foglalkozások osztályfőnöki órákon
- Szülőkkel, a családdal való szorosabb kapcsolattartás, együttműködés
- Az iskolapszichológus tájékoztatása, munkájának igénybe vétele
- Gyermekjóléti szolgálatok, önkormányzatokkal kapcsolat
- Különös gonddal mérjük fel a térítésmentes tankönyvre jogosultak körét
- Következetesen figyeljük a mulasztások óraszámát, a jogszabályban előírt értesítési kötelezettségünknek mindig tegyünk eleget!
- Ha szükséges, jelezzük a gyermek lakóhelye szerinti önkormányzatnak a rendkívüli tanulói helyzeteket!

6.2.Az iskolai gyermek- és ifjúságvédelem főbb feladatai:

1. A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a **családlátogatások**nak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

2. Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok teljesítésének segítését **gyermek- és ifjúságvédelmi felelős** végzi. Feladatait munkaköri leírás rőgzíti. Kapcsolatai sokirányúak és összetettek: tanulók, szülők, tanárok, osztályfőnökök, nevelőtanárok, oktatók, gyermekjóléti szolgálatok, önkormányzatok köréből tevődik össze. A tanév feladatait az iskolai program tartalmazza. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős alapvető feladata, hogy segítse a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját.

Ezen belül feladatai közé tartozik különösen:

- a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémák megoldása érdekében fordulhatnak;
- családlátogatásokon vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében;
- a veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot;
- segíti a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét;
- tájékoztatást nyújt a tanulók részére szervezett szabadidős programokról;
- segítségnyújtás az új kollégáknak, új osztályfőnököknek gyermekvédelmi munkában.
- részt vesz az iskolai tankönyvtámogatás adminisztrációjnak munkájában

Az iskola gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki:
- a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére;
- feltárására;
- megszüntetésére.

A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni.

3. A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk **együttműködik** a területileg illetékes:
- gyermekjóléti szolgálattal
- családsegítő szolgálattal
- polgármesteri hivatallal
- gyermekorvossal, védőnővel
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő állami é társadalmi szervekkel, alapítványokkal
- háziorvosokkal
- Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában való részvétel

4. Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi **tevékenységek** szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:
- tehetséggondozó foglalkozások
- az indulási hátrányok csökkentése
- pályaválasztás segítése
- a személyes egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek)
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése
- a családi életre történő nevelés
- egészségügyi szűrővizsgálatok
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek)
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segélyek, természetbeni támogatás)
- szülőkkel való együttműködés
- tájékoztatás a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatásokról, szolgálatokról

5. Tanulási kudarcnak kitett tanulók **felzárkóztatás**ának segítése a következő tevékenységek során történik:
- tanulószoba tanulóink részére
- felzárkóztató foglalkozások korrepetálások szervezése
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- továbbtanulás irányítása, segítése
- SNI tanulók felzárkóztatása
- fejlesztő pedagógus egyénre szabott foglalkozásai

6. **Szociális hátrányok enyhítését** az alábbi tevékenységek szolgálják:
- továbbtanulás irányítása, segítése
- tanulószoba szervezése részére
- diákétkeztetés
- felzárkóztató foglalkozások korrepetálás
- az iskolai könyvtár, valamint más létesítmények, eszközök egyéni vagy csoportos használata
- a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai
- a szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése
- a családlátogatások szükség esetén
- az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenysége
- szoros kapcsolat a polgármesteri hivatalokkal és a gyermekjóléti szolgálatokkal, annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek
- ingyenes tankönyv a jogosultak, a központi tankönyvtámogatás differenciált elosztása

Intézményünk pedagógiai kultúrájában kifejezésre kívánjuk juttatni a „védelmi szemléletet”.

Azaz úgy képezni, nevelni, ellátni, hogy tudatosan figyelni (önmagunkra, a szervezetre, az iskolán belüli folyamatokra), hogy:
- ne ártsunk fizikailag, pszichológiailag, mentálisan, morálisan a tanulóinknak
- ha (eközben) más által okozott veszélyt észlelünk, akkor – jelzünk vagy segítő módon beavatkozunk.

7. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

Az iskolai beszámoltatás alapelvei:

a) Motiváló – ösztönző hatású,
b) Következetes – felelősségteljes,
c) Egységes – áttekinthető,
d) Folyamatos, rendszeres,
e) Szakszerű, kiszámítható, azonos feltételeket teremtő,
f) Tárgyilagos objektív, feleljen meg a tanulóink életkori sajátosságainak,
g) Differenciált, tanulóra szóló,
h) Visszajelző: jelezze a tanuló és környezete számára az aktuális helyzetet,
i) Preferálja a tehetséget, szorgalmat.

A minősítés alapja a helyi tanterv ismeret és követelményrendszere, valamint tanulóink önmagukhoz viszonyított fejlődése. Az értékelés a pedagógiai folyamatban állandóan jelen van, de nem cél, hanem eszköz a pedagógus, a tanuló és a szülő számára. Az értékelés elsődleges célja, hogy a tanulókban az önértékelés képessége kialakuljon. Az első osztálytól kezdve fokozatosan a saját képességekhez mért fejlődés értékelésétől el kell jutni a nyolcadik év végére a helyi tanterv által előírt követelmények teljesítéséig. Tanulóinknak elegendő alkalmat kell adni, hogy minél több területen ismerhessék meg magukat, próbálhassák ki képességeiket, tudásukat. Az értékelés és minősítés együtt jár a siker és a kudarc megélésével. Feladatunk segíteni ezek feldolgozását.

Az értékelés kiterjed az iskolai élet minden területére:

- ismeretek és készségek elsajátítási szintjére,
- tanórai, tanórán kívüli magatartásra,
- szorgalomra és ezen belül felkészülésre – feladatvállalásra, végzésre.

A tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási **év közben rendszeresen** *érdemjeggyel* kell értékelni, **félévkor és a tanítási év végén** pedig *osztályzattal* minősíteni. Ettől eltérően az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor *szöveges minősítés*t kell alkalmazni.

7.1. A szöveges értékelés /1-2. évfolyam/

- *Kiválóan teljesített*: ha a tanuló a helyi tantervfejlesztési feltételit megbízhatóan tudását alkalmazni képes.
- *Jól teljesített:* ha a tanuló a helyi tantervfejlesztési feltételit kevés hibával sajátította el, kisebb bizonytalanságokkal tudja alkalmazni tudását.
- *Megfelelően teljesített*: ha a tanuló a helyi tantervfejlesztési feltételit pontatlanul, esetenként felszínesen és több hibával teljesíti, csak nevelői segítséggel tudja alkalmazni tudását.
- *Felzárkózatásra szorul*: ha a tanuló a helyi tanterv fejlesztési feltételeit, minimálisan is alig teljesíti, kizárólag nevelői segítséggel vagy azzal sem képes önálló feladatvégzésre
- *Nem teljesítette a követelményeket, ezért az első évfolyam előkészítőnek minősül*.

7.2. Írásbeli értékelés

Írásbeli számonkérés formái:

- *írásbeli felelet*: kisdolgozat, szódolgozat, tollbamondás, gyűjtőmunka. A 100%-os szorzót alkalmazzuk.
- *témazáró dolgozat*: A témazáró dolgozatot legkésőbb két héten belül értékelni kell. A naplóban piros színnel jelöljük, és a 200%-os szorzót alkalmazzuk. Egy tanítási napon legfeljebb kettő témazáró iratható egy osztályban, amelyeket legalább egy héttel előre be kell jelenteni. Indokolt esetben a szaktanár eltekinthet a témazáró dolgozatok megíratásától és az ismeretek ellenőrzésének más módját választhat.
- *Írásbeli munka:* egyes tantárgyakból szükséges az órai írásbeli munka (munkafüzetben, füzetben) Értékelés módját a pedagógus határozza meg. A 100%-os szorzót alkalmazzuk.
- *Házi feladat:* jellegét tekintve elmélyíti, illetve gyakoroltatja az órán tanultakat. A házi feladat nem osztályozható.

Értékelés formái
Az értékelés mindegyik tantárgy esetében 1-5-ig érdemjegyekkel történik. A tantárgyak többségében a pontozásos értékelés a cél. A feladatok nehézségi fokától függően állapítható meg az elérhető pontérték, melyet előre ismertetünk a tanulókkal.
A minősítéskor figyelembe vehető a külalak szépsége, a szabatos fogalmazás és a helyesírás is. A kimagasló egyedi megoldásokat külön pontokkal értékeljük és az ilyen munkát produkáló tanuló további munkáját a tehetséggondozás keretében segítjük.

Az írásbeli számonkéréseknél arányítás után a következő százalékok irányadók:

100 - 86	**jeles (5)**
85 - 71	**jó (4)**
70 - 56	**közepes (3)**
55 - 41	**elégséges (2)**
40 – 0	**elégtelen (1)**

A szaktanárok indokolt esetben ezektől az értékhatároktól 10%-kal eltérhetnek pozitív vagy negatív irányban.

7.3. Szóbeli számonkérés, minősítés

A szóbeli számonkérés formái:

- *A szóbeli felelet* az előző tanítási órán feldolgozott ismeretek rendszeres ellenőrzése önálló feleletek és kérdésekre adott válaszok alapján. Számonkérés során törekedni, kell megfelelő légkör kialakítására, hogy a gátlásos tanulók is feloldódjanak. Lehetőséget kell adni a javításra. A gyereket önértékelésre kell megtanítani. Értékelhető szóban, kisjeggyel és jeggyel.

A szóbeli számonkérések értékelése:
5 /jeles/ kiválóan, önállóan, esetleg kisebb segítő kérdésekkel előadott ismeretanyag, logikusan és hiánytalanul megadott válaszok,
4 /jó/ összefüggően, jól felépített és előadott ismeretanyag, az összefüggések kis hányadára a tanuló csak tanári segédlettel emlékezik,
3 /közepes/ akadozva előadott ismeretanyag, a tanuló összefüggő feleletre nem képes, a tények többségét felsorolja, az összefüggések kisebbik hányadátsegítő kérdések alapján felismeri a tanuló,

2/elégséges/ nehézkesen és igen hiányosan előadott ismeretanyag, a tények többségét segítő kérdésekre fel tudja idézni, de azokat rendszerezni, magyarázni, közöttük összefüggéseket feltárni nem képes a tanuló,
1 /elégtelen/ elfogadhatatlan, igen hiányos tartalom, a tények 50%-át sem tudja még segítő kérdésekre sem felidézni a tanuló.

7.4. Egyéb alapelvek:

Iskolánkban félévenként előírt érdemjegyek minimuma:

Heti óraszám	Szóbeli	Írásbeli	Összes jegy
1 - 2	2	3	5
3	3	3	6
4 - 5	3	5	8

Természetesen a tantárgy módszertani sajátosságainak figyelembe vételével a szóbeli-írásbeli arány megváltozhat. (Pl. idegen nyelv esetén a szóbeli, természettudományos tárgy esetén az írásbeli számonkérések száma jelentősen nagyobb lehet.)

- Tanulóink félévente minimálisan a heti óraszámnál hárommal több osztályzatot kapnak, illetve havonta minimum egy érdemjegyet.
- A félévi és az év végi osztályzatokat a naplóba beírt és a tanuló által ismert jegyek alapján a szaktanár úgy állapítja meg, hogy a jegyek átlagától az osztályzat egy egész jeggyel már nem térhet el. (Például 3,7-es átlag esetén a szaktanár eldönti, hogy közepes (3), vagy jó (4) az osztályzat, de elégségest (2), vagy jelest (5) nem adhat.
- Az egész órás iskolai dolgozatok írásának időpontját egy héttel előbb közöljük a tanulókkal, a javítás - értékelés pedig a megíratás után 15 munkanapon belül megtörténik. Amennyiben ennek valamilyen okból a javító tanár nem tud eleget tenni, akkor az osztályzat csak abban az esetben kerül a naplóba, ha a tanuló ezzel egyetért. Ez utóbbi csak akkor számít, ha a tanárnak felróható okból történik a mulasztás.
- A tanulói teljesítmény értékelése szempontjából különösen mérvadó munkákat legalább az adott tanévet követő egy évig megőrizzük. A szülők kérésére lehetővé tesszük e dolgozatok megtekintését.
- Fokozatosan minden tantárgy értékelésében teljessé tesszük azt a gyakorlatot, hogy a feladattal együtt a tanuló tudja: milyen részeredményért, milyen pontszám jár.
- Az írásbeli munkákat nemcsak pontszámmal és érdemjeggyel értékeljük, hanem azokat a hiányok, a hibák jelölésével javítjuk.
- A tanulóval minden megszerzett érdemjegyét közli a szaktanár, szóbeli felelet esetén rövid értékeléssel. A szülő, a tanuló érdemjegyeiről az elektronikus naplóban és az ellenőrző könyvben is tájékozódhat, a beírást a szaktanár és kéthavonta az osztályfőnök ellenőrzi.
- Mind a szóbeli mind az írásbeli felelet követelményeit értékelésünk szempontjait előre ismertetjük.

- A bukásra álló illetve sokat rontott tanulónak az adott félév utolsó két hónapjában több lehetősége legyen a javításra, erről a szülőt tájékoztatjuk, ami a szaktanár elsődleges feladata illetve az osztályfőnöké.
- Félévkor és év végén a tanulók teljesítményének elbírálásakor az osztályzatok jellegük súlya szerint kerülnek beszámításra. Az első félév teljesítménye beszámít az év végi osztályzatba, figyelembe véve az előmenetel tendencia jellegét.
- A félév és tanév végén az egyes tantárgyakban elért kiemelkedő teljesítményéért a tanuló dicséretet kaphat.
- Ha a tanulónak év végén dicséretes osztályzatai vannak a tantárgyak legalább feléből, a tantestület általános dicséretét érdemeli ki, ezt a bizonyítványban és a törzslapon is dokumentálni kell.
- Amennyiben a tanuló a negyedik–nyolcadik tanév szorgalmi időszakának végén **legfeljebb három tantárgyból** elégtelen minősítést szerez a következő tanév megkezdése előtt **javítóvizsgát tehet**. Amennyiben a tanév szorgalmi időszakának végén **négy vagy több tantárgyból** szerez elégtelenminősítést **köteles az évfolyamot megismételni.**
- A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, az a szakértői bizottság véleménye alapján a főigazgató mentesíti az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és helyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő.
- Az osztályozhatóság

Az osztályozás az adott tanév tantárgyi követelményeinek való megfelelés alapján, ill. eredményes tantárgyi osztályozó vizsga alapján történik.
Ha a tanuló igazolt és igazolatlan hiányzásai egy tanítási évben együttesen meghaladják az évi 250 órát, vagy egy adott tantárgyból a tanítási órák 30%-át, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén csak akkor osztályozható, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen. A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha az igazolatlan mulasztások száma meghaladja az igazolt mulasztások számát.

7.5 Nyolcadik osztályos házi vizsga

7.5.1.Magyar nyelv és irodalom

Cél: 1. Az anyanyelvi kompetencia fejlesztése.

2. tanuló korszerű, továbbépíthető ismeretanyagot vigyen tovább a középiskolába. A vizsgák időpontja: tanév vége (május vége, június eleje).
A szóbeli vizsgán háromtagú bizottság előtt felelnek a tanulók. A bizottság tagjai: az intézmény főigazgatója, az intézmény lelkipásztora vagy a vizsgázó osztály osztályfőnöke és a szaktanár.
Az írásbeli vizsga maximum egy héttel előzi meg a szóbelit.
A szóbeli vizsga után a tanulót tájékoztatjuk a megszerzett érdemjegyekről.
A vizsga témaköreit már hetedik osztályban megismerik a tanulók. A vizsgára felkészülés folyamatos.

Magyar nyelvtan:

- vizsga típusa: írásbeli feladatok:
- *tollbamondás,*
- a tollbamondás szövegében tanult szófajokra példák keresése, vagy a tollbamondás adott szavainak szófajok szerinti csoportosítása, mássalhangzó törvények, hang- és betűrend
- *mondatelemzés*:- egyszerű mondat elemzése és összetett mondat elemzése

Magyar irodalom:

- a vizsga típusa: szóbeli
- témák: előre egyeztetett címek

Memoriterek:

1. Petőfi Sándor: János vitéz (I. fejezet)
2. Petőfi Sándor: Szeptember végén
3. Arany János: Toldi (Előhang, I. ének)
4. Kölcsey Ferenc: Himnusz
5. Vörösmarty Mihály: Szózat
6. Ady Endre: Őrizem a szemed
7. József Attila: Születésnapomra
8. József Attila: Tiszta szívvel
9. Radnóti Miklós: Nem tudhatom
10. Weöres Sándor: Szán megy el az ablakod alatt
11. Nagy László: Ki viszi át a szerelmet
12. Áprily Lajos: Március
13. Vargha Gyula egy választott verse
14. A tanuló által szabadon választott téma

A vizsga érékelése:

- A tanulók érdemjegyet kapnak a szóbeli és az írásbeli vizsgán is.
- A kapott osztályzat befolyásolja az év végi érdemjegyét az adott tantárgyból.
- A kapott osztályzat súlyozása 300%.
- Elégtelen írásbeli vizsga esetén a tanuló javító feladatsort ír egy előre egyeztetett időpontban

- Elégtelen szóbeli felelet esetén a tanuló egyszer új tételt és/vagy memoritert húzhat. Ebben az esetben a vizsgajegy hibátlan teljesítmény esetén sem lehet jobb, mint közepes.

7.5.2. Matematika

A matematika házi vizsga a tanév végén kerül megrendezésre. Célja, hogy a tanulók elsajátítsák és használják a matematika sajátos nyelvezetét, összefoglalja és rendszerezze az általános iskolai tanulmányok során szerzett matematikai ismereteket, ezáltal megfelelő alapokat nyújtson a tanulók számára a középiskolai tananyag befogadásához.

A vizsgára a tanév során folyamatosan készíti fel a szaktanár a tanulókat. Az írásbeli feladatok témaköreihez tartozó feladatok gyakorlása minden évfolyamban folyamatos, a 8. osztályban pedig a tanmenetbe beépítve, erre elkülönített órák során is megvalósul.

A házi vizsga írásbeli feladatsorból áll.
- Az írásbeli vizsga időtartama 45 perc, ez alatt egy feladatsort oldanak meg a tanulók.
- Szóbeli vizsga akkor van, ha az írásbeli vizsga eredménye elégtelen.

A vizsga értékelése
- A kapott osztályzat súlyozása 300%.

1. ***Írásbeli vizsga témakörei:***
   - műveletek egész számokkal, törtekkel, tizedes törtekkel
   - hatványozás
   - arányosságok, százalékszámítás
   - algebrai kifejezések, egyenletek, szöveges feladatok
   - sík és térgeometriai ismeretek (kerület-, terület-, felszín-,térfogat számítás)
   - számelmélet (oszthatóság, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös)
   - függvények
   - Pithagorasz-tétel
   - kombinatorika
   - halmazok

8. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

A *házi feladat* a tanulók önálló, a tanítási órák között végzett tevékenységén alapuló oktatási módszer. A házi feladat nem osztályozható!
A házi feladattal a pedagógusok:

- erősítik a tanítási órákon tanultakat,
- fejlesztik az adott témában a tanulók különféle készségeit, képességeit,
- az új anyagot készítik elő

A házi feladat hatékonyabbá tétele érdekében, a házi feladatot mindig gondosan ki kell jelölni! A házi feladatnak sikeresen megoldhatónak kell lennie!
Ennek érdekében:

- a tanulók önálló tanulási képességét már a tanórán is fejlesszük;
- a házi feladat kapcsolódjon az órai munkához;
- a házi feladat ne a tanórán be nem fejezett ismeretelsajátítási folyamat folytatása legyen, hanem vagy az elsajátítottak begyakorlására, vagy a következő órai anyag előkészítésére szolgáljon;
- ne legyen mély szakadék a tanórai munka és a házi feladat között;
- használjuk fel az egyéni tevékenységet irányító munkatankönyveket, programozott anyagokat;
- a feladatok nehézsége feleljen meg a tanulók képességének (a túl nehéz feladat szorongást vált ki), ennek érdekében időnkét alkalmazzunk differenciált házi feladatot, azaz a jobbaknak a tananyagon túlmutató, a gyengébbeknek felzárkóztató jellegű feladatokat jelöljünk ki;
- rendszeresen adjunk rövid feladatokat, és ne egyszerre sokat.

A szülők számára világossá kell tenni, hogy mit várunk el tőlük:

- segítsenek-e a gyereknek,
- a tanulás feltételeit teremtsék-e meg,
- ellenőrizzék-e, felügyeljék-e a munkát.

A házi feladatot rendszeresen ellenőrizni, és nem osztályozni, hanem értékelni kell!
Világosan közölni kell a tanulókkal a házi feladat elkészítésének a szabályait, a mulasztás következményeit.
A házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:

- a házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása,
- az egy tanítási napra adott, kötelezően elvégzendő szóbeli és írásbeli feladatok mértéke átlagos képességű tanuló számára ne haladja meg tantárgyanként a 20-30 percet. Ettől több időt igénybe vevő feladatot a tanuló önként vállalhat.
- a házi feladat anyaga a tanítási órán írásban, vagy szóban számon kérhető,
- aki öt alkalommal nem készítette el a házi feladatát, *beírást kap,* mely a szorgalmi jegybe számítjuk be, az így kapott osztályzat a szaktárgyi jegyként nem értékelhető,
- a tanulók a tanítási szünetek idejére nem kapnak írásbeli házi feladatot,
- hosszabb szünetre (nyári) nem kötelező jelleggel, a meglévő tudást szinten tartó feladatok adhatók (gyűjtő munka, házi olvasmány, különféle megfigyelési feladatok stb.).

Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának korlátai

- A tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk,

kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.

- A napi felkészülés otthoni (napközis, iskolaotthonos, tanulószoba) ideje nem lehet több 1-1,5 óránál.

9. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

- Csoportbontásban oktatjuk a tantárgy természeténél fogva az idegen nyelvet: angol, német.
- A nyelvi csoportokba történő bekerülés szülői kérés alapján (szülői kérelem), az osztálytanítóval történő egyeztetés után a szülők és a tanulók egyetértésével történik. Figyelembe vesszük, hogy a német és az angol csoport létszáma arányos legyen. Aránytalanság esetén a szülők, osztálytanítók, idegen nyelvet tanító tanárok indokainak figyelembevételével az iskolavezetés dönti el a csoporbeosztást.
- Csoportbontásban oktatjuk a felekezet szerinti hittanórákat.
- Az iskolába történő beiratkozáskor kérjük a tanulók keresztlevelét, amely alapján a csoportbeosztás történik. Amennyiben a tanuló nincs megkeresztelve, akkor a tanulónak (kiskorú esetén a szülőnek) a református hitoktatást kínáljuk fel.

10. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

20/2012(VIII.31.) EMMI rendelet értelmében az iskola a tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát elvégzi.

A méréséhez a HUNGAROFIT módszert alkalmazzuk. Ez a tesztrendszer terhelhetőséggel/egészséggel összefüggő objektív mérés.

A teszteket évente egyszer májusban végezzük 1-8. évfolyamban.
A szülőnek tájékoztatjuk, hogy megértsék a felmérés céljait és ösztönözhessék gyermekeiket fizikai fittségük fejlesztésére.

Alapmérések a HUNGAROFIT módszer minősítéséhez:

1. Dinamikus ugróerő
   - melyből távolugrás páros lábbal iskola udvar felásott ugrógödörbe bemelegítő ugrások után 3 kísérleti lehetőségből a legjobb teljesítmény *egyenkénti* mérése, vonal és az utolsó nyom (sarok) közötti távolság 1 cm-es pontossággal
2. Dinamikus dobóerő:
   - kétkezes labdadobás hátra, fej fölött tömött labdával,(medicin)
   - tornateremben vagy udvari sportpályán a bemelegítő dobások után 3 kísérleti lehetőségből a legjobbat vesszük
   - 12 éves korig 2 kg-os, 12 éves kortól 3 kg-os tömött labdával történik a dobás
   - mérés: a dobóvonaltól a tömött labda becsapódásáig 5 cm-es pontossággal
   - Gerincvédelmi okokból erősíteni kell a tanulókban azt, hogy a kidobás egyenes törzzsel, a lábizom legintenzívebb felhasználásával történjen!
3. Dinamikus erő-állóképesség fejlesztése:
   - mellső fekvőtámaszban karhajlítás és nyújtás

- hanyattfekvésből felülés térdérintéssel és visszaereszkedés
- hasonfekvésből törzsemelés- és leengedés folyamatosan
- Mindhárom gyakorlatot kifáradásig (max. 4 perc) darabszámra mérjük.
- A vizsgált tanulók szőnyegen végzik a gyakorlatot tornateremben, párokban a testnevelő irányításával. Stopperórával mérünk, sípszó jelzi a kezdést és a max. időt (4 perc).

4. Aerob, vagy alap-állóképesség mérése *(Cooper teszt)*:
   - *Lényege:* 12 perc alatt a lehető leghosszabb távot teljesítjük futással.
     Lehetőleg szabad levegőn (rossz idő esetén jól szellőztethető 10-25 Celsius fok közötti tornateremben). Előzetesen lemért 400 m-es pálya szélén 10 m-es jelölések. A tanuló nem futó párja, számolja a köröket, sípszó jelzi a 12 perc kezdését és végét.

A próbák elvégzését az elért teljesítmény értékelését, a pillanatnyi fizikai állapot minősítését, a tanulók egyre aktívabb közreműködésével a mérési és értékelési útmutató alapján kell elvégezni. A mért adatokat a megadott értékelési rendszer alapján pontozzuk, összesítjük és egyénre szólóan értelmezzük az egyes minősítő kategóriákat

pl.	0 – 20,5 p	→ igen gyenge,
	21 – 40,5 p	→ gyenge
	41 – 60,5 p	→ kifogásolható
	61 – 80,5 p	→ közepes
	81 – 100,5 p	→ jó
	101 – 120,5 p	→ kiváló
	120,5 – 140 p	→ extra

A próbák elvégzését mindig előzze meg általános és speciális bemelegítés!
A teljes próbarendszert egy (max. két) héten belül el kell végezni.

- Fel kell készíteni a tanulókat, hogy ne szorongjanak, ne szenvedjenek futás közben.
- Meg kell értetni velük, hogy az emberek nem csak különféle - testi biológiai, fiziológiai – adottságokkal születnek, hanem még az egészséges tanulók pillanatnyi fizikai állapota között is igen lényeges az eltérés.
- El kell érni, hogy ne legyen szégyenérzete senkinek azért, mert jelenleg esetleg gyengébb fizikai állapotban lévők csoportjába tartozik, de tanári segítség mellett igyekezettel, akaraterővel felzárkózhat.
- Meg kell értetni velük, hogy egyéni képesség szerinti testneveléssel 2-3 év alatt fel tudja számolni a hiányosságait.
- Minden mérést a testnevelő irányítja, ellenőrzi. Figyel a balesetveszélyre, a feladatot végzők és a várakozó tanulók tartózkodási helyére.

A mérések befejeztével az útmutatóban lévő évfolyamonkénti és egyéni, összesített minősítő adatlapokat kitöltve írásbeli értékelést kapunk iskolánk tanulóinak fizikai állapotáról.

11. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

11.1. Az iskola egészségnevelési elvei

Minden gyermeknek szüksége van a szeretetre. Első renden a szülők, a család, a barátok, de a mindennap vele érintkezésbe kerülő pedagógusok és osztálytársak is számítanak. Ez adja meg azt a biztonságot, ami a legfontosabb a lelki egészségéhez.
A gyerekek testi egészségességének a kulcsa ma, a XXI. század elején a helyes életvitel meglétében rejlik.

Az egészségnevelés eseményei, színterei:

- *közegészségügy* (közétkeztetés, iskolaorvosi ellátás, szűrővizsgálatok, baleset megelőzés)
- baleset megelőzés és *elsősegélynyújtás,*
- a gyermekek állapotával kapcsolatos megfigyelések, felmérések: a *személyi higiéné*, és az *egészséges öltözködés*. Beszélgetés, előadás az osztályfőnöki órán.
- a *testi nevelés*sel kapcsolatos állapotfelmérés, az aktív mozgásra buzdító rendezvények,
- az *egészséges napirend*del kapcsolatos mérések, programok: veszélyforrás a mozgásszegény életmód, a korlátlan és meg nem szűrt tévénézés, számítógépezés, illetve a helytelen, mértéktelen táplálkozás,
- függőségek, *szenvedélybetegség*ek elleni harc,
- a bántalmazás és az iskolai erőszak megelőzése, tilalma,
- A *lelki egészség* megőrzésével kapcsolatos adatok: nagyobb hangsúlyt kell fektetni a személyiségfejlesztésre, illetve az *igazi, élő istenkapcsolat* kialakítására.

Alapelvek, célok:

- segítjük a tanulókat a testi és a lelki egészség harmóniájának megteremtésében, az egészséges életmód kialakításában és megtartásában,
- fejlesztjük az életvezetési képességeket,
- fejlesztjük a tanulók felelősségérzetét,
- felkészítjük a tanulókat a stressz-hatások feldolgozására,
- elősegítjük a környezeti- és egészség-tudatosság erősödését,
- megvalósítjuk a mindennapi testedzést a tanulók számára,
- az egészséges életmódra való nevelés keretében kitérünk a mentálhigiénés területre is.

Feladatok:

- A célok elérése érdekében a következő feladatokat kell elvégeznünk: Már első osztályban megfigyelést végzünk a gyermekek életmódjával kapcsolatban. Ennek tükrében alakítjuk ki a **hétköznapok iskolai szokásai**t, illetve párhuzamosan **a szülőket** is igyekszünk **megnyerni** ennek a feladatnak. Minden szülőértekezleten időt szentelünk a felmerülő problémák, helytelen szokások (pl. reggeli fontossága, tízórai milyensége és mennyisége, stb.) megbeszélésének. Adott esetben kérjük külső szakember segítségét is.
- A további évfolyamokon folytatjuk az első osztályban elkezdett munkát - figyelembe véve a gyermek életkori sajátosságait.
- A hittan és a közismereti órák feladata kialakítani a gyermekben a felelősségtudatot saját- és társai egészsége iránt. Konkrét feladatokat adunk nekik, majd ezeket megbeszéljük.
- A felelősségtudattal párhuzamosan az **önfegyelem** kialakítására is gondot fordítunk, hiszen hosszú távon csak így látjuk biztosítottnak nevelőmunkánk eredményességét. Az **egyházi év ünnepei**re való felkészülési idő kitűnő alkalom ezek gyakorlására.
- Biztosítjuk a feszültség- és szorongásmentes légkört. Ugyanakkor nem szeretnénk mindentől megóvni a gyermeket, sokkal inkább megtanítani arra, hogy helyesen fogadja az őt érő kihívásokat, kezelni tudja érzelmeit, legyen olyan kapcsolata legalább egy pedagógussal az iskolában, akihez bizalommal fordulhat segítségért.
- Az iskolai programokat úgy szervezzük meg, hogy lehetőséget biztosítsunk a **mindennapi testedzés** megvalósítására. A munkatervben feltüntetett **osztálykirándulás**ok során szerettetjük meg a gyalogos- túrákat.
- A helyes életvitel kialakításához szükséges ismeretek elsajátításához a tanórákon kívül is lehetőségeket teremtünk, lehetőleg külső szakember igénybevételével.

11.2. Az iskola környezeti nevelési elvei

„A Földet nem őseinktől örököltük,
Hanem unokáinktól kaptuk kölcsön.”

Helyzetkép:
Az iskola helye és épülete
A tanügyi épületek megfelelően karbantartottak, amelyet az iskola a fenntartóval és a tulajdonos önkormányzatokkal közösen biztosít. Az iskola természeti környezete lehetővé tette, hogy hagyományainkat úgy alakítsuk ki, hogy tartalmukban szervesen kapcsolódjanak a környezeti neveléshez.

- **környezetünkkel kapcsolatos programok szervezése**
- **Az iskolai tér** adta lehetőségeket igyekszünk úgy kihasználni, hogy a gyerekek otthon érezzék magukat benne: **az osztálytermek**en kívül a folyosókon ízléses berendezése
- A taneszköz-felszereltségünk igényessége
- Nemesgörzsöny védett értékei: Magának mondhatja a Bakony-hegység és a Kisalföld adta lehetőségeket, szépségeket és értékét.

Alapelvek, jövőkép:
A Szentírás a teremtéstörténettel kezdődik. A hétköznapok teremtőmunkája a következő mondattal zárul: „És látta Isten, hogy ez jó.” A bibliaértelmezés szerint ezzel Isten azt akarja üzenni minden kor emberének, hogy a világot ajándékba és feladatként kapta: érezze jól magát benne és bánjon vele felelősségteljesen. Olyan emberek nevelése a célunk, akik a természetes és a társadalmi környezet szépségeire nyitottak, tudják, hogy Isten a teremtett világban is jelen van. A természettel harmonikusan tudnak együtt élni, ajándékként tudják értékelni, felelősen vezetve életvitelüket.
Ezért **a környezeti nevelés** olyan **személyiségformálást jelent**, melynek során az ember felismeri a természeti, társadalmi, gazdasági jelenségek kölcsönös voltát, helyét és szerepét e környezeti rendszerben. Kialakítja az emberekben azokat az új környezettel kapcsolatos magatartási és életviteli mintákat, melynek során a társadalom környezetért felelős személyiségeivé válnak. Ennek céljából fontos biztosítani mindenkinek azt a lehetőséget, hogy elsajátíthassa a környezet megvédéséhez szükséges tudást, készséget, értékrendszert, pozitív érzelmi hozzáállást, elkötelezettséget.
A környezetben minden mindennel összefügg, ezért szerencsés, hogy *a környezeti nevelés rendszer-szemléletű*, lehetővé teszi az egésztől a részek felé való megismerést, több tudományterület összekapcsolását. A környezeti nevelés *élethosszig tartó folyamat*, nemcsak az iskolában folyik, hanem az élet más színterein is (család, óvoda, más intézményes és intézményen kívüli terület.)
A környezeti problémák igazából soha nem helyi jellegűek, mindig tágabb környezetre hatnak, mégis érzelmileg fontos, hogy a környezeti nevelés helyi problémákra, a helyi természeti-társadalmi jellemzők megismerésére támaszkodjon, miközben meglátatja ezek globális összefüggéseit. Az aktuális problémák szemléletformáló hatásán keresztül eljut a gyermekekben a jövő iránti erkölcsi felelősség kialakításáig.

12. A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elve

*12.1 A **magatartás értékelésének elvei***

A magatartás és szorgalom értékeléséhez az osztályfőnöki munkaközösségünk kidolgozott egy szöveges értékelési kiegészítést is, azzal a szándékkal, hogy a szülő átfogó képet kapjon a gyermeke személyiségéről. Ezeket az első negyedév, illetve harmadik negyedév végén kapják kézhez a tanulók, ill. szülők.

A tanuló magatartása lehet példás, jó, változó, rossz.

Példás:

- Az a tanuló, aki a tanulói házirendben megfogalmazott neveltségi követelményeknek, közösségi, magatartási szabályoknak eleget tesz.
- Társaival és a felnőttekkel szemben udvarias, segítőkész.
- Az iskolai feladatokból önként részt vállal, azokat teljesíti.
- Fizikai és szellemi erőfeszítése egyaránt példát mutat.
- Nincs igazolatlan mulasztása, fegyelmező intézkedés nem volt vele szemben.

Jó:

- Neveltségi szintjében, társas kapcsolataiban apróbb hiányosságok tapasztalhatóak, de törekszik ezek kijavítására.
- Iskolai közösségi feladatokat önként is vállal, vagy a számára kijelölteket precízen elvégzi.
- A tanulói házirendet igyekszik betartani, fegyelmezési problémák ritkán fordulnak elő, és ezek is kismértékűek.
- Nincs igazolatlan mulasztása.
- Fegyelmi fokozata legfeljebb osztályfőnöki figyelmeztető.

Változó:

- Magatartásában több – kevésbé súlyos – fegyelmezési probléma adódik, többször vét a házirend és a közösségi magatartás szabályai ellen, önértékelése kialakulatlan, felelősségérzete rendszeretete ingadozó.
- A közösség munkájában való részvétele hullámzó.
- Társaival szemben időnként durva, goromba.
- Két nap igazolatlan hiányzása van.
- Legmagasabb fegyelmi fokozata osztályfőnöki intő.

Rossz:

- Fegyelmezetlen magatartásával árt a közösségnek, társainak rossz példát mutat.
- A nevelési ráhatásokat tudatosan elutasítja, a közösségi élet nem érdekli, a munkát inkább hátráltatja, mint segíti.
- A felnőttekkel szemben gyakran neveletlenül viselkedik, társaival sokszor durva és goromba.
- Több nap igazolatlan hiányzása van.
- Legmagasabb fegyelmi fokozata igazgatói intő.

Írásbeli fegyelmi intézkedések:
A tájékoztató füzetbe, ellenőrzőbe a szaktanár jegyzi be a magatartási problémát, amelyet három bejegyzésenként az osztályfőnök a következő írásbeli elmarasztalásra vált át:

Osztályfőnöki: figyelmeztető, intő
Igazgatói: figyelmeztető, intő.
Nevelőtestületi intő

További magatartási problémák esetén az osztályfőnök a tanulóval szemben **fegyelmi eljárás**t kezdeményez. A felszerelés, üzenőfüzet vagy házi feladat hiányát, jelző bejegyzéseket a tanuló szorgalmának minősítésekor kell figyelembe venni. Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben el lehet tekinteni. A fegyelmező intézkedések egy tanév időtartamára vonatkoznak.

12.2. A szorgalomjegyek megállapításának elvei:

A tanulók szorgalma lehet: példás, jó, változó, hanyag
Példás:
- Kötelességteljesítése kifogástalan, feladatit önállóan és megbízhatóan elvégzi.
- Képességeihez mérten iskolai munkáit, házi feladatait a legjobban látja el.
- A munkában kitartó, a tőle telhető legjobb eredmény elérésére törekszik.
- Igyekszik a pontos, esztétikailag is tetszetős, hiánytalan munkavégzésre.
- Felszerelése hiánytalan.

Jó:
- Iskolai munkáját, házi feladatait maradéktalanul elvégzi.
- Munkájának esztétikuma kevésbé érdekli.
- Képességeihez mérten megfelelően dolgozik, de többre nem törekszik.
- Órákon való aktivitása, a munkához való viszonya a tőle elvárható szint alatt marad.
- Munkában kevésbé kitartó, nem a tőle elvárható legjobb eredmény elérésére törekszik

Változó:
- Munkavégzésében ingadozások tapasztalhatók, a hanyag és jó munkák egymást váltogatják.
- Gyakran dolgozik képességei alatt.
- Feladatvégzés közben gyakran önállótlan szétszórt
- Munkájának esztétikája gyakran igénytelen
- Felszerelése hiányos, rendszeres figyelmeztetést igényel.

Hanyag:
- Képességeihez és körülményeihez képest csak vonakodva és keveset tesz önmaga előrehaladása érdekében.
- Gyakran elmulasztja kötelességeit, képességein alul dolgozik.
- A munkavégzésben megbízhatatlan, pontatlan.
- Munkái hanyagságról árulkodnak.
- Kötelességtudata hiányzik, munkafegyelme rossz, felszerelése hiányos.

Általánosan figyelembe vett elvek:
- Az írásos fegyelmező intézkedéseket az osztálynapló feljegyzések rovatába dátummal ellátva be kell írni.
- A napközis csoportok havi értékelést tartanak.
- A legkiválóbb tanulókat – a nevelők javaslata és eredményeik alapján – közösség előtt

dicséretben részesítjük. A legtöbb dicséretet kiérdemelt tanulók fényképeit dicsőségtáblán helyezzük el.

- Tanulóink jutalmazása és büntetése a Házirendben van leszabályozva. A jutalmak formái: könyvjutalom, tárgyjutalom, oklevél.

Sajátos nevelési igényű tanulók értékelése

A sajátos nevelési igényű tanulóknak integrált ellátása folyik, az ellenőrzési, értékelési, ill. minősítési eljárás megegyezik az előzőekben leírtakkal.

A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő, illetve a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő tanulóinknál bizonyos esetekben az első évfolyam két tanévi időtartamra történő széthúzása indokolt. Amennyiben a szakértői vélemény az alábbi megállapításokat teszi:

- szóbeli számonkérés előtérbe helyezése: ez esetben a szaktanár az írásbeli beszámoltatás helyett a szóbeli számonkérést alkalmazza valamennyi írásban történő (írásbeli felelet, témazáró dolgozat) számonkérés helyett;
- tantárgyrészek értékelése alóli mentesítés: az adott tantárgyon belül az érintett tantárgyrész nem kerül minősítésre;
- tantárgy minősítése alóli mentesítés: a tanulót évközben érdemjeggyel értékeli a nevelő, de sem félévkor, sem év végén nem minősíti osztályzattal.
- A tantárgyi minősítés alól mentesített tanuló esetében szöveges értékelés tartalmazza, hogy a szakvéleményben javasolt fejlesztés hogyan valósult meg.

12.3 A tanulók évvégi jutalmazása

A tanulók, az általuk elért tanulmányi, kulturális, sport stb. teljesítményekért intézményünkben az alábbi pontrendszer szerint kaphatnak elismerést, jutalmat az adott tanév végén. A legtöbb pontot szerző tanulókat az írásbeli (oklevél) mellett tárgyi (könyv) jutalomban is részesítjük.

1. Kitűnő tanulmányi eredményért	100 pont
2. Országos versenyen elért 1-8. helyezésért	100 pont
3. Országos levelezőverseny 1-8. helyezésért	80 pont
4. Jeles tanulmányi eredményért	90 pont
5. Országos versenyen elért 9-20. helyezésért	80 pont
6. Országos versenyen elért 20-30. helyezésért	50 pont
7. Területi, megyei versenyen elért 1-8. helyezésért	60 pont
8. Városi versenyen elért 1-3. helyezésért	50-40-30 pont
9. Házi versenyen elért 1.-3helyezésért	40-30-20 pont
10. Egyházi/egyházközségi rendezvényen való részvétel	40-30-20 pont
11. Iskola képviselete műsorokban	30 pont
12. Versenyen való részvétel	10 pont
13. Tanulmányi átlagában a legtöbbet javított félévente	30 pont
14. Éves kiemelkedő közösségi munkáért	20 pont

III. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének-oktatásának pedagógiai programja

NEVELÉSI PROGRAM

I. A nevelő-oktató munka alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

A **Vargha Gyula Református Óvoda és Általános Iskola** nevelő-oktató munkáját **a hagyományos pedagógiai elveken túl** a sajátos nevelési igényű gyermekek iskolai fejlesztésének irányelvei determinálják.
A sajátos nevelési igényű gyermekek foglalkoztatása iskolánkban **integráltan** történik.
Az iskolai képzés teljes időtartama alatt arra kell törekedni, hogy az értelmileg akadályozott tanuló személyisége a képzés végére minél harmonikusabban és teljesebben kibontakozzon, képes legyen a társadalom által elfogadott normák szerint, saját igényeit megvalósítva kiegyensúlyozott, boldog életet élni.

A tanköteles korú értelmileg akadályozott tanulók képzésének során a legfontosabb figyelembe veendő szempontok:

- az értelmi, a testi és érzelmi fejlődés megváltozása,
- sajátos tanulási képességek,
- egyéni szükségletek,
- a felnőttkori élet behatárolt lehetőségei.

Mindehhez olyan iskolai légkört kell teremteni, amelyben mind a tanuló, mind a felnőtt jól érzi magát, ahol az emberi és társas kapcsolatok a kölcsönös tiszteleten alapulnak, ahol minden tanuló teljes értékű emberként élheti meg önmagát, a másságot is elfogadva.

I.1. Ennek érdekében a következő pedagógiai alapelvek megvalósítására törekszünk:

- a sérült személyiség fejlesztése gyógypedagógiai eszközökkel,
- a tanulók egyéni képességeinek, eltérő fejlődési ütemének figyelembe vétele az oktatás és nevelés folyamatában,
- egységes nevelési elvárásokkal a követelmények biztonságossá tétele,
- támasz és segítségnyújtás a tanulási folyamatokban, az emberi törekvésekben,
- a speciális nevelési szükségletek kielégítése a nevelés-oktatás minden területén

I.2. Ennek érdekében a következő célokat tűztük ki:

- az enyhe fokban értelmi fogyatékos / tanulásban akadályozott / tanulók képességfejlesztése a hiányosan működő pszichés funkciók terápiás jellegű korrekciójával,
- a differenciált, szükségletekhez igazodó felzárkóztatás a habilitációs és rehabilitációs eljárásokkal,
- az általános műveltség megalapozása a fogyatékosság, életkor és osztályfok figyelembe vételével,
- az eredményes társadalmi beilleszkedés feltételeinek megteremtése az önálló életvezetési technikák elsajátításával, gyakorlásával, toleráns magatartás kialakítása a személyiség gazdagításával, az általános emberi értékek és normák elfogadtatásával.

I.3. A nevelés-oktatás fő feladatai:

- az alapdokumentumok által szabályozott ismeretanyag elsajátíttatása az évfolyamok, osztályfokok, tantárgyi sajátosságok, egyéni különbségek figyelembe vételével,
- a mentális képességek fejlesztése a megismerő funkciók egyénre szabott terápiás jellegű korrekciójával,
- az ismeretek tartalmának, mélységének mindenkori aktualizálása a tanulócsoport és az egyének kondícióinak megfelelően,
- a tanítás és nevelés szervezeti kereteinek szükség szerinti alakítása,
- a módszerek és tevékenységi formák optimális megválasztása a mindenkori pedagógiai tevékenység kívánalmainak megfelelően,
- a fejlesztési szakaszoknak megfelelő szűrő és diagnosztikus eljárások kidolgozása.

I.4. A pedagógiai célkitűzések, feladatok **eszközei és eljárásai.**

Az oktatás-nevelés területén eszköznek tekintjük a tanítási órákat és a tanításon kívüli órákat a közös és a részletes követelmények érvényesítésére.

Közös követelmények a tanítási órákon

A SNI tanulókra vonatkozó helyi tantervben megvalósításra kerülő közös követelményeket az iskolai pedagógiai programban megfogalmazott követelményekre építettük, összhangot teremtve az enyhe fokban értelmi fogyatékos tanulók fejleszthetőségével, s az Irányelvekben megfogalmazottakkal. A közös követelmények megvalósítását valamennyi tantárgyra és pedagógiai szakaszra átfogó gyógypedagógiai feladatként értelmezzük.

A közös követelmények területei:

társadalmi beilleszkedés,

a gondolkodás, a megismerés

hon és népismeret,

kapcsolódás Európához,

környezeti nevelés,

kommunikációs kultúra,

testi és lelki egészség,

tanulás,

pályaorientáció / énkép és éntudat /

Részletes követelmények:

Törvényi kereteit az Irányelvekben megfogalmazott, évfolyamokra bontott követelmények tükrében kívánjuk megvalósítani, szükség szerint kihasználva az évfolyamok és osztályok közötti átjárhatóság lehetőségét.
A nevelési funkciók viszonylatában - kiegészítve az oktatás területét- a személyiség diagnosztikus eljárásokkal történő szűrését célozzuk meg. Ennek jelentőségét a sokoldalú információszerzésben látjuk.

A tanórán kívüli tevékenységek

Lásd: Általános rész

II. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A tanulók fogyatékosságának megfelelő, legmagasabb szintű képzés mellett a sajátos nevelési igénynek megfelelő személyiségfejlesztést is meg kell valósítanunk.
Ennek érdekében:

- a tervszerű nevelő és oktató munka során a tanulók alapkészségeit fejleszteni és számukra korszerű, a mindennapi életben hasznosítható, továbbépíthető alapműveltséget nyújtani,
- az iskola olyan- az emberre, társadalomra, művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó-ismereteket közöl, amelyek megalapozzák a tanulók műveltségét, világszemléletét, világképük formálódását, eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben,
- az iskola oktató és nevelő tevékenységének célja a gyermeki személyiség széleskörű fejlesztése,
- fontosnak tartjuk, hogy a diákok elsajátítsák az egyéni tanulás módszereit,
- a tanulók között a szorgalom, a tudás, és a munka nyerjen nagyobb becsületet,
- törekedni kell a humánumra, az egyén és a közösségek iránti tiszteletre,
- segíteni kell a diákoknak észrevenni és értékelni a jót, megelőzni, felismerni a rosszat,
- törekedni kell az emberek közötti érintkezés elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására,
- megismertetjük tanulóinkat a nemzeti kultúra és történelem fontos eseményeivel.

III. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

- Az emberi, a gyermeki természetet figyelembe véve elvárható az alapiskolázás során, hogy a tanulók a mindennapi együttélésben a társadalom által elfogadott értékeknek, normáknak megfelelő magatartási szokásokat sajátítsanak el.
- Az őket körülvevő személyek, valamint az elődök / irodalmi, történelmi hősök / cselekedetei magatartási mintaként épüljenek be, amelyek közül egyéniségüknek megfelelően tudnak választani.
- A tanulók szerezzenek személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.
- A magatartási normák, minták megismerése nyomán jussanak el a szabálytudatig, az elfogadásig, a szabályazonosulásig.
- Ismerjék fel és tudják értelmezni, hogy vannak egyéni és közösségi érdekek, érdekütköztetések és léteznek kompromisszumos megoldások. Ítéljék el a testi erővel, a hatalommal, a tekintéllyel való visszaélést.
- Tudjanak azonosulni az emberszerető, toleráns magatartással.
- Tevékenységeik, cselekedeteik során mutatkozzon meg az együttműködés, az önzetlen segítés, az egészséges versenyszellem a játékban, az alkotásban, a sportban.
- Iskolánk kapcsolatait tágabb társadalmi szférára is kiterjesztjük a közösségfejlesztés érdekeinek megfelelően.

Az enyhe fokban értelmileg sérült tanulók esetében a következő pedagógiai eljárásokra és tevékenységekre helyezzük a hangsúlyt.

- Produktív együttműködés és kapcsolatkiépítés az óvodákkal.
- Az egyéni haladási ütemre építkező, s az ahhoz igazodó tanórai tanulás megszervezése.
- A sérülés specifikus felzárkóztatási lehetőség biztosítása a habilitációs és rehabilitációs órák keretében.
- Napközis ellátás biztosítása az arra igényt tartó tanulók számára.
- Az életviteli gondok, nevelési nehézségek segítése a családok és a szülők vonatkozásában.

IV. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

Az enyhe fokban értelmileg akadályozott gyermekek képességei fogyatékosságuk és mentális sérüléseik tekintetében is nagyon eltérőek. Nevelőközösségünk azt a célt tűzte ki e tekintetben maga elé, hogy a korlátok és lehetőségek szinkronjának megteremtésével hozzásegítse a tanulókat egyéniségük kibontakoztatásához, személyiségük teljessé tételéhez. Azt az egyszerű pedagógiai szemléletet tartjuk szem előtt, hogy minden ember egyedi és megismételhetetlen, éppen ezért minden lehetséges eszközzel és színtéren a pozitív értelemben vett másság hangsúlyozására törekszünk. Részletes lehetőségeket a tanórai és a tanórán kívüli tevékenységek fejezetésnél ismertetünk.

V. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Pedagógiai programunkban kiemelkedő szerepet szánunk a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatoknak.
Tanulóink nagy része a társadalom perifériáján élő családból érkezik nap, mint nap az iskolába.
A beszűkült környezetben élő szülők, de gyerekeik is vágynak egy stabil kapcsolatra. Egyre több a szorongó, a bizonytalanság érzésével küzdő, szeretetre, védettségre vágyó gyermek. Épp ezért az iskolának kell vállalnia, hogy színtere lehessen a szülőtársakkal, pedagógusokkal, intézményvezetőkkel történő találkozásnak, és adjon lehetőséget a nyomasztó gondok megosztására.

Feladatainkat a következőkben határozzuk meg:

- a család, és a gyermek közvetlen környezetének megismerése,
- a gyermek kapcsolatainak feltárása, /kortársközösség, tágabb környezet/s ennek ismeretében a veszélyeztető faktorok kiszűrése,
- napközi, tanulószoba szervezése annak érdekében, hogy a gyermek idejének nagy részét szervezett és ellenőrzött keretek között töltse,
- a helyi lehetőségek kihasználásával a szabadidő hasznos eltöltésére törekvés /kirándulások, üzem, múzeumlátogatások, vetélkedők, stb./,
- napi kapcsolatteremtés a családsegítőkkel, a gyermekjóléti szolgálattal, a rendőrséggel, a gyermekorvossal, védőnőkkel, a gyámügyi feladatokat ellátó kollégával, az iskola gyermek és ifjúságvédelmi felelősével,

VI. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység, az etnikai tanulók felzárkóztatása

Az SNI-s tanulók jelentős része a társadalom perifériáján élő hátrányos helyzetű családi miliőből érkezik. Munkanélküliek, a létminimum alatt élő rokkantnyugdíjasok. Jelentős a nagycsaládban élők száma.
Az iskoláskorú gyermek életének színtere nagy részben az iskola. A hátrányos helyzet kompenzálásának is itt kell történnie. Ehhez a munkához meg kell nyerni a szülőt, segítő érdeklődésüket gyermekük előrehaladása iránt.

A következő eljárásokkal igyekszünk enyhíteni tanulóink szociális hátrányain:

- napközi szervezése,
- segítség a taneszközök vásárlásához,
- felzárkóztató foglalkozások szervezése,
- a nevelők segítő szándékú odafordulása a gyermekek felé,
- családlátogatások,
- a szülők nevelési gondjainak segítése, felvilágosító munka a szociális juttatásokról szülői értekezleteken,
- szükség szerint az iskolai gyermek és ifjúságvédelmi felelős munkájának igénybe vétele,
- jogosultság és szükség szerinti segélyre javasolás,

- drog és bűnmegelőzési programok szervezése az egészségügyben és a rendőrségen dolgozók segítségével,
- pályaorientációs tevékenység,

VII. A szülő, tanuló, pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei.

Az együttműködés színterei: iskola, szabadidős tevékenységek.
Az iskolai ünnepségek, osztálydélutánok, mind-mind színterei az együttműködésnek. További fejleszthetőségük aktualitások által determinált. Néhány példa a lehetséges formákból:

- szülői értekezlet,
- fogadó óra,
- nyíltnap,
- kirándulás,
- osztályfőnöki óra,
- anyák napja, farsang, karácsony,
- iskolai ünnepségek,

Az együttműködés formáinak tervezésében a fő irányvonalakat jelöltük meg. Lehetőségként szem előtt tartjuk a napi aktualitásokat, a mindennapok által lehetőségként felkínált vonatkozásokat.

VIII. Iskolai egészségnevelési feladatok végrehajtása:

Az egészség alapértékként való felfogása az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál is komplex fogalmat jelent.

Az iskolai egészségfejlesztés feladatai közül a mindennapos testedzésre a kötelező óraszámban megtalálható heti 3 testnevelés tanóra, a napközis foglalkoztatás és a sportkörök működése ad lehetőséget.

A testedzés jelentőségét fokozza, hogy a gyermekeknek a munkaerőpiacon - majdani munkavállalóként - szükségük lesz fizikai erőnlétükre és állóképességükre. Ezt pedig csak rendszeres testneveléssel, testedzéssel érhetjük el.
A test folyamatos fejlesztése és karbantartása feszültség levezető és fegyelmező hatású is.
Az egészséges életmódra és egészséges táplálkozásra nevelés, a helyes szokások kialakítása, a betegségek megelőzése, a gyógykezelések, az egészséget károsító hatások, káros szenvedélyek kivédése, baleset-megelőzés témakörei minden tantárgy tanítása során meg kell, hogy jelenjenek. Minden pedagógiai helyzetet fel kell használni ezen ismeretek átadására.

Az egészséges táplálkozásra nevelés szempontjait figyelembe véve szükséges az iskolai étkezés kínálatát irányítani, figyelembe véve a tanulók szociális hátrányait is.

A gyógypedagógia olyan oktatási rendszer, amelynek tantervében a lelki egészség kialakításának feladatára külön tantervi programegység fogalmazódott meg.

Az enyhén értelmi fogyatékos és a tanulási és magatartási zavarokkal küzdő speciális nevelési szükségletű gyermekek

személyiségének

magatartásának fejlesztésére
szocializációs
rehabilitációs
és mentálhigiénés felkészítésére,

szolgál a: „Komplex személyiség- és magatartásfejlesztő” tantervi egység.

IX. A környezeti nevelési program szerepe

A környezeti nevelés célja az intézményes keretek között megtervezni és tudatos pedagógiai folyamatban kialakítani és elősegíteni az ember környezettudatos magatartását, életvitelét. A környezeti nevelés a személyiségre komplex módon hat.

A környezeti nevelés minden fogyatékos tanuló – a későbbi életvitel kialakítása érdekében – igen hangsúlyos. A fogyatékosság okozta megismerési gátak megkívánják – úgy a természeti, mint a társadalmi környezet vonatkozásában –, hogy e nevelési terület is a helyes egyéni stratégiák kialakítását és következetes véghezvitelét biztosítsa.

Már az iskoláztatás kezdetén mind az ép, mind az értelmi fogyatékos tanulók, rendelkeznek valamiféle ismeretekkel környezetükről, érzelmekkel kapcsolódnak a világ dolgaihoz. A tanulók megismeréséhez az is hozzátartozik, hogy tudjuk, milyen képeket hordoznak magukban arról a világról, amelyben élnek. Milyen viselkedésbeli értékeket, attitűdöket alakítottak ki magukban, mi az, amire a környezettudatos magatartás kiépítésekor már mint alapra számíthatunk, ill. milyen torzulások, rossz szokások rögzültek eddigi életük alatt. A tervezésnél ezeket figyelembe kell vennünk.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelésében a környezeti nevelés jelen-idejűsége igen fontos tényező. A személyes tapasztalás, cselekvés mindig a konkrét idő és térrelációkra épül. A realitást a konkrétumot hozza be a nevelésbe. A jövő, amely jelenünktől függ - cselekedeteinktől, értékek megőrzésétől, a környezetszennyezés megállításától stb. - sokkal hamarabb, az érzelmek szűrőjén keresztül körvonalazódhat a tanulóban.

A környezeti nevelésben a tanulás tág, teljes körű értelmezése fontos elem. Ez azt jelenti, hogy nemcsak ismeretközlő, információs, tudományos, tényszerű anyagok megtanítása a cél, hanem a szerepek, magatartási módok megtanulása, életviteli stratégiák kialakítása és gyakoroltatása, attitűdformálás, érzelmi viszonyulások és értékek közvetítése is része a teljes folyamatnak. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében az utóbbiak bírnak kiemelt szereppel.

A környezettudatos magatartás kialakításának elengedhetetlen feltétele az iskolai és otthoni, valamint távolabbi környezet megfeleltetése, vagy legalább közelítése a célkitűzésekhez. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál fokozottabban szükséges a következetes és állandó mintaadás, a szokások szintjén is kialakított környezet- és természetvédelem.

A fogyatékos tanulók és fiatalok nevelésében/oktatásában – éppen a teljesebb társadalmi szocializáció érdekében – szükséges a környezeti nevelés kiszélesített értelmezésének alkalmazása. Nem csak a természeti környezetünk problémái öltöttek aggasztó méreteket, hanem az emberi társadalmak is kedvezőtlen irányba „fejlődnek” (fogyasztási szokások, zaj és baleseti kockázatok, víz- és talajszennyezés, agresszió, tömegmanipuláció, népességfogyás/túlnépesedés stb.).

HELYI TANTERV

I. Általános alapelvek

1. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Az évenként megjelenő tankönyvkínálatból a következő szempontok alapján kell a tankönyveket kiválasztani:

- A tankönyv tartalmában, információiban, az ábrák kivitelezésében, a szöveg tartalmi megfogalmazásában igazodjon a tanulók sajátos igényeihez;
- Fontos a tankönyvhöz kapcsolódó feladatlap;
- A tankönyv ne legyen zsúfolt, legyen áttekinthető, jól olvasható betűtípussal szedve;
- A tanulást segítő kézikönyvek, és kötelező olvasmányok sok képpel, törekedjenek a megfigyelés segítésére, a folyamatok és történések megértésére.
- Lehetőség szerint elektronikus adathordozón rögzített hang- és képanyag is álljon rendelkezésre.

A speciális igényű tanulók számára lehetőleg olyan füzetet kell használni, amely a figyelem, a koncentráció és az esetleges észlelési zavarok kompenzációs igényét kielégíti.

A taneszközök legyenek lényeget mutatóak, színesek, figyelem felhívóak, jól tisztíthatóak, igényes kivitelűek.

Nagy szerepe van a pedagógus kreativitását tükröző saját készítésű szemléltető eszközöknek.

A nagyfokú fejlődésbeni lemaradás és a konkrétumokhoz való kötődés indokolja, hogy az iskolában speciális taneszközök a játéktárgyak, valamint a mindennapi élet használati tárgyai is.

2. Iskolai beszámoltatás, értékelés, minősítés sajátosságai

Pedagógiai munkánk fontos része a folyamatos ellenőrzés, értékelés. Az előírt követelmények teljesítését az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy **gyakorlati tevékenysége** alapján ellenőrizzük.

Az írásbeli ellenőrzésről a tanulókat az előző órán, vagy az írás előtt 3 nappal tájékoztatjuk. A szóban történő feleltetést elsősorban azoknál a tanulóknál alkalmazzuk, akiknek a verbális készsége, kifejezésmódja nem gátolt, s így a teljesítés funkcionális gátlásokba nem ütközik. **Az értékelésnél minden tanuló önmagához mért fejlődését fejezzük ki szóban vagy írásban**.

3. A magatartás és a szorgalom minősítési rendszere

A magatartás értékelése:

Példás: a tanuló magatartása, ha az iskola házirendjét / korának megfelelően / következetesen betartja, a rábízott és önként vállalt feladatokat felelősséggel elvégzi, viselkedése, hangneme társaihoz és felnőttekhez való viszony példamutató.

Jó: a magatartása annak a tanulónak, aki az iskola házirendjét /életkorának megfelelően / betartja, felelősségérzete, rendszeretete jó. A kapott feladatokat elvégzi, viselkedése, hangneme, társaihoz és felnőttekhez való viszony megfelelő.

Változó: a magatartása annak a tanulónak, aki az iskola házirendjét csak nevelői, társai figyelmeztetésével képes betartani, felelősségérzete, rendszeretete változó. A rábízott feladatot csak vonakodva végzi el, viselkedése, hangneme, társaihoz, felnőttekhez való viszonya kifogásolható.

Rossz: a magatartása annak a tanulónak, aki az iskola házirendjét gyakran, illetve súlyosan megsérti, vagy viselkedésével, hangnemével társainak rossz példát mutat

A szorgalom értékelése:

Példás: a tanuló szorgalma, ha a munkához való viszonya példamutató, feladatait rendszeresen elvégzi, kötelességtudata igen fejlett, értelmi képességeinek és körülményeinek megfelelő eredményt ér el.

Jó: a tanuló szorgalma, ha munkáját, feladatait elvégzi, kötelességtudata fejlett, eredményei nem mindig érik el azt a szintet, amelyet értelmi képességei és körülményei lehetővé tesznek.

Változó: a tanuló szorgalma, ha a munkához való viszonya ingadozó, feladatait hiányosságokkal végzi, kötelességét csak figyelmeztetés után teljesíti, eredményei elmaradnak a képességeinek és körülményeinek megfelelő szinttől.

Hanyag: a tanuló szorgalma, ha a munkához való viszonya nem megfelelő, feladatait többszöri figyelmeztetés után végzi el, kötelesség tudata fejletlen, munkájában megbízhatatlan, eredményei jelentősen elmaradnak képességeitől és körülményeitől.

II. TANTERVEK

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelését, oktatását ellátó általános iskolák kerettanterve adaptálásával készült helyi tanterv

(A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelésének, oktatásának irányelve figyelembe vételével.)

- mellékelve (B. jelű melléklet)

A tantárgyak és tantárgyi modulok rendszere

Tantárgy	***Tantárgyi modulok***
Magyar nyelv és irodalom 1-8.	Tánc és dráma modul 7. Ismerkedés az inform.modul 4-6. Médiaismeret modul 8.
Matematika 1-8.	
Történelem és társadalmi ism. 5-8.	Hon- és népismereti modul 5-8.
Természetismeret 1-6.	
Biológia, egészségtan 7-8.	
Fizika 7-8.	
Kémia 7-8.	
Földrajz 6-8.	
Ének-zene 1-8.	
Vizuális kultúra 1-8.	
Informatika 7-8.	
Életvitel és gyakorlati ism. 1-8.	
Testnevelés és sport 1-8.	
Osztályfőnöki 5-8.	
Komplex személyiség- és magatartásfejlesztő program 1-8.	Komplex személyiség- és magatartásfejlesztő program

A törvény által biztosított szabadon felhasználható órakeret terhére választható foglalkozásokat biztosítunk. Ide építjük be a Komplex személyiség és magatartásfejlesztő programot, egyéni készségfejlesztést, dyslexia, dyscalculia, dysgraphia kezelést.

IV. Záró rendelkezések

1. A nevelési program és a helyi tanterv engedélyeztetésének,

2. nyilvánosságra hozatalának és módosításának mechanizmusa

a./ A tájékoztatás, megismertetés formája, rendje

A nevelőtestület számára, a program elfogadása előtt, az főigazgató biztosítja a programtervezet 1-1 példányának átadásával a megismertetést 30 napos véleményezési határidővel.

b./ A hozzáférhető elhelyezés biztosítása

A helyi pedagógiai program 1-1 példánya az intézmény igazgatói irodájában, irattárában, ill. könyvtárában kerül elhelyezésre

c./ A tájékoztatás kérés és erre a tájékoztatás adás rendje

Az intézményhasználók a főigazgatótól kérhetik a pedagógiai programba történő betekintést. Az érdeklődők a könyvtárban olvashatják el a dokumentumot, ill. az intézmény honlapjáról is lehetőség van azt letölteni.

d./ A pedagógiai program módosítása

Az intézmény Pedagógiai Programjának módosítását - indoklás mellett - kezdeményezheti a főigazgató, az intézmény vezetősége, az egyes tantárgyi munkacsoportok/munkaközösségek. A módosítási javaslatot és annak részletes indoklását a főigazgató köteles 30 napon belül a nevelőtestület elé terjeszteni.
A nevelőtestület többségi határozattal (a jelenlévők 50%-a + 1 fő) dönt a javaslatról.
Amennyiben a nevelőtestület a módosítás mellett dönt, a főigazgató a döntés után 10 napon belül köteles a módosítási kérelmet a fenntartónak felterjeszteni.

A Pedagógiai Program elfogadása és jóváhagyása

A Pedagógiai Programot a nevelőtestület 20….. év …….. napján tartott ülésén véleményezte és elfogadta.

Kelt: Nemesgörzsöny, 20…….. …….

....
munkaközösség-vezetők főigazgató

A Pedagógiai Programot az Igazgatótanács 20….. év …….. napján tartott ülésén jóváhagyta.

Kelt: Nemesgörzsöny, 20…….. …….

.....
elnök

A Pedagógiai Programot a fenntartó Presbitérium 20….. év …….. napján tartott ülésén jóváhagyta.

Kelt: Nemesgörzsöny, 20…….. …….

.....
fenntartó

Mellékletek

A. Az iskolai pedagógiai programjához tartozó helyi tanterv 1-8. évfolyamra.
B. Legitimálási jegyzőkönyvek

FÜGGELÉK

Jogszabályi háttér

A pedagógia program elkészítésénél az alábbi jogszabályi előírásokat alkalmaztuk.

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.)
- 2014. évi CV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 7/2014. (I. 17.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról (Műkr.)
- 45/2014. (X. 27.) EMMI rendelet az egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról
- 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről

P E D A G Ó G I A I

P R O G R A M

TAGÓVODA

OM: 200977

8522 Nemesgörzsöny, Gárdonyi utca 32.

Készítette: Bálint Mária
tagintézmény igazgató

Érvényes: - 2025. szeptember 1-től

„Szeresd a gyermeket! – még néki szárnya van,
A csillagok közé ő még elsuhan
S kitárja vidoran a mennyek ajtaját:
Hiába könyveid, hiába lángeszed,
Az Isten titkait ki nem kémlelheted,
Csak gyermeklelkeken át.”
(Móra Ferenc)

„Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon, még ha megöregszik, akkor sem tér el attól.” /Péld. 22,6/

Tartalomjegyzék

1. AZ INTÉZMÉNY ADATAI 5
2. JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET 7
3. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA 2
3.1. AZ ÓVODA TERMÉSZETI KÖRNYEZETE 2
3.2. AZ ÓVODÁT IGÉNYBE VEVŐ CSALÁDOK SZOCIOKULTURÁLIS HELYZETE 4
4. A REFORMÁTUS ÓVODAI NEVELÉS FELTÉTELRENDSZERE 4
4.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK 4
4.2. TÁRGYI FELTÉTELEK 5
5. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK SZELLEMISÉGE 6
5.1. GYERMEKKÉP 6
5.2. ÓVODAKÉP 8
5.3. PEDAGÓGIAI ELVEINK 11
5.4. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA 12
5.5. ÚT A „ZÖLD ÓVODA" CÍM ELNYERÉSÉHEZ 13
5.6. ELVÁRÁS MUNKATÁRSAINKKAL SZEMBEN 18
6. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI 19
6.1. HITÉLETI TEVÉKENYSÉG, KERESZTYÉN SZELLEMŰ NEVELÉS 19
6.2. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA 20
6.3. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI, ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA 23
6.4. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA 25
7. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE 27
AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE 28
8. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI 31
8.1. JÁTÉK 31
8.2. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK 36
8.3. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS 39
8.4. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE 43
8.4.1. TERMÉSZETI KÖRNYEZET MEGISMERTETÉSE 44
8.4.2. TÁRSADALMI KÖRNYEZET MEGISMERTETÉSE 45
8.4. 3. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE MATEMATIKAI TARTALMÚ TAPASZTALATOKKAL 48
8.5. VERSELÉS, MESÉLÉS 51
8.6. ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC 53
8.7. MINDENNAPOS MOZGÁS 57
8.8. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA 62
9. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI 65

10. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK 67

11. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK 68

12. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG 69

13. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK 72

14. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE AZ ÓVODÁBAN 73

14.1. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEK NEVELÉSE, FEJLESZTÉSE 73

14.2. KIEMELTEN TEHETSÉGES GYERMEKEK NEVELÉSE 74

14.3. BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ GYERMEK 75

14.4. A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ÉS A HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEK 77

15. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI 78

15.1. A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSE 78

15.2.KAPCSOLAT A FENNTARTÓVAL 80

15.3. KAPCSOLAT A GYÜLEKEZETTEL 80

15.4. KAPCSOLAT A TÁRSINTÉZMÉNYEKKEL, ISKOLÁVAL 81

15.5. KAPCSOLAT A MUNKÁNKAT SEGÍTŐ INTÉZMÉNYEKKEL 82

15.6. KÜLSŐ SZAKMAI KAPCSOLATOK 82

16. ÜNNEPEK 84

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK 85

ZÁRADÉK 87

1. AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Neve: Vargha Gyula Református Óvoda és Általános Iskola Tagóvodája

Címe: 8522 Nemesgörzsöny, Gárdonyi u. 32.

OM száma: 200977

Székhelye: 8522 Nemesgörzsöny, Petőfi u. 20.

Fenntartója: Nemesgörzsönyi Református Egyházközség

Alapítója: Nemesgörzsönyi Református Egyházközség

Alapító okirat kelte és száma: 2007.06.07.

Módosítás: 2019.05.21. (3-0522/2019)

Csoportok száma: **1**

Az óvodai engedélyezett férőhelyek száma: 25 fő

A gyermekcsoport összetétele: vegyes életkorú (2,5 éves – 7 éves)

Az óvoda munkarendje: Az óvodai nevelési év szept. 1.-től a következő év augusztus 31.-ig tart. Az óvoda a fenntartó rendelkezése szerint tart zárva, melyről a szülők két hónappal előbb értesítést kapnak.

Az óvoda nyitva tartása: 7,00 – 16,00 óráig (Szülők igénye alapján), melyben **a pedagógiai munka 8,00 – 13,00 óráig tart.** Az óvónők váltó műszakban végzik el feladataikat 2 órás **átfedési idővel – 11,00 – 13,00 óra között.**

Tagintézmény igazgató: Bálint Mária

Telefon: +3630/543-6556

E-mail: vgyrefiovi@gmail.com Honlap: vargharefiskola.hu/óvoda

A költségvetési szerv fő tevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

TEÁOR szám: 8510 iskolai előkészítő oktatás

Szakágazati besorolás: 851020 óvodai nevelés

Szakfeladat szerinti tev.: 851011 óvodai nevelés, ellátás

851012 sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása

A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai

091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai

091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai

096015 Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben

096025 Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben

Gazdálkodása

Az intézmény a fenntartó Nemesgörzsönyi Református Egyházközség által biztosított költségvetés alapján önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkezik. A gazdasági, pénzügyi, munkaügyi feladatait a székhelyen látja el. Gazdálkodással összefüggő kötelezettséget a fenntartó jóváhagyása nélkül nem vállalhat.

Az intézmény egyházi felügyeleti szerve:

Dunántúli Református Egyházkerület Tanügyi Hivatala

Az intézmény törvényességi ellenőrző szerve: Veszprém Megyei Kormányhivatal

Az óvodai nevelés magyar nyelven folyik.

A református óvoda nevelési elveiben és gyakorlatában elkötelezett a keresztyén értékek és életvitel közvetítésében a rábízott gyermekek felé, figyelembe véve a szülőknek azt a jogát, hogy gyermeküket vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelő nevelésben részesítsék.

2. JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET

1. 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

- Meghatározza a köznevelési intézmények működésének kereteit, a dokumentumokra vonatkozó kötelezettségeket. (továbbiakban: Nkt.)

2. 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szól, és egy kulcsfontosságú jogszabály, amely meghatározza a magyarországi óvodai nevelés szakmai alapelveit, céljait és tartalmi kereteit. Ez a rendelet a köznevelési törvény (a 2011. évi CXC. törvény) alapján készült, és kötelező érvényű minden köznevelési intézmény, így minden állami, önkormányzati, egyházi és magánóvoda számára.

3. 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

- A rendelet a köznevelési törvény gyakorlati végrehajtásának szabályait tartalmazza. Részletesen szabályozza az állami és önkormányzati fenntartású intézmények működésének kereteit, az intézményvezetők jogkörét, az alkalmazottak jogviszonyára vonatkozó szabályokat, valamint az intézmények finanszírozását. Kitér többek között az óvodák és iskolák működési rendjére, gazdálkodására, a tanügyi nyilvántartások vezetésére, valamint a fenntartói ellenőrzés rendjére is.

4. 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet

- Részletezi az óvodák alapdokumentumaira, működésére, névhasználatára és belső szabályozására vonatkozó követelményeket.

5. 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről

- a pedagógus-továbbképzés rendszeréről, meghatározza a továbbképzési programok és a beiskolázási terv tartalmát, kötelezettségeit. 2025. január 1-jén lépett hatályba a rendelet, melynek célja a pedagógusok folyamatos szakmai megújulásának biztosítása és a köznevelési intézmények működésének támogatása**.**

6. 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet

- A rendelet célja az óvoda és iskola közötti zökkenőmentes átmenet biztosítása, az iskolakezdéshez szükséges képességek célzott fejlesztésével. Az óvodai nevelési programokat úgy módosítják, hogy azok kiemelten támogassák a nagycsoportos gyermekek iskolára való felkészítését, személyiségfejlődését, tanulási motivációját, valamint a nemzeti értékek iránti elköteleződést. Miközben garantálja, *hogy minden gyermek képességeinek megfelelő támogatást kapjon, miközben az óvodák nevelési folyamatai továbbra is a gyermekek egyéni fejlődési igényeit tartják szem előtt.* [5]

7. **2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról**

- A törvény új alapokra helyezi a pedagógusok foglalkoztatásának rendszerét. Szabályozza a pedagógusok jogállását, besorolását, előmeneteli rendszerét, valamint a bérezésük és teljesítményértékelésük kereteit. A célja egy egységes, teljesítményalapú, ösztönző pedagógus-életpályamodell kialakítása.

8. **401/2023. (VIII.30.) Korm. Rend. a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról**

- A rendelet a 2023. évi LII. törvény - a pedagógusok új életpályájáról szóló - végrehajtási szabályait tartalmazza. Pontosítja a jogszabály alkalmazásának módját, például a minősítési eljárásokat, a teljesítményértékelés menetét, a munkaköri követelményeket és a besorolások részletes szabályait.

9. **1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelemről és gyámügyi igazgatásról**

- Ez a törvény szabályozza a gyermekek védelméhez kapcsolódó állami és önkormányzati feladatokat, a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátásokat, valamint a gyámügyi rendszert. Célja a gyermekek testi, lelki, erkölcsi fejlődésének elősegítése és védelme.

10. **Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról**

- Ez a törvény biztosítja a fogyatékos emberek emberi méltóságát, jogaik érvényesítését és társadalmi esélyegyenlőségét. Előírja az akadálymentesítés, a hozzáférhetőség és az önálló életvitel támogatásának kötelezettségét.

11. **2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról**

- Ez a törvény tiltja a diszkriminációt bármilyen okból (pl. nem, kor, származás, fogyatékosság), és előírja az egyenlő bánásmód követelményét minden közszolgáltatás, foglalkoztatás és oktatás területén.

12. **15/2013. (X.8.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről**

- Ez a rendelet meghatározza a pedagógiai szakszolgálati intézmények működésének szabályait, mint például a nevelési tanácsadás, logopédiai ellátás, gyógypedagógiai tanácsadás, fejlesztő foglalkozások, korai fejlesztés és gondozás kereteit.

13. **Az óvoda hatályos Alapító Okirata**

14. **Nevelőtestületi határozatok**

3. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA

3.1. Az óvoda természeti környezete

Óvodánk Nemesgörzsönyben, nyugodt, családi-házas környezetben, kevésbé forgalmas utcában, az autóbusz végállomás szomszédságában található.

Az **óvoda udvarán,** mely jól átlátható - fák és bokrok is találhatók, melyek biztosítják az árnyékot, a jó levegőt. A kivágott fákat a gyermekek közreműködésével 2024 tavaszán – csemeték ültetésével pótoltuk. Az udvar mérete lehetőséget biztosít a jövőben egy kis virágos - és veteményeskert kialakítására, amely a gyerekek tevékenységét, természethez való hozzáállását gazdagítja majd – az intézmény dolgozóinak segítségével. Az udvari mászókák kiválasztásának szempontjai voltak: a biztonságosság, valamint az, hogy fejlessze a gyermekek többirányú mozgáskészségét, ügyességét. A fából készült játékokat a szülők és a karbantartó segítségével folyamatosan megújítjuk, óvjuk állagukat. Az anyagi helyzetünkhöz mérten igyekszünk új, a környezetbe illő mozgásfejlesztő játékokat vásárolni.

Helyzetelemzés

A Nemesgörzsönyi Egyházközség fenntartásával működik a Vargha Gyula Református Óvoda és Általános Iskola Tagóvodája, melyben a biblia tanításának szellemében folyik a gyermekek nevelése. Az óvodai csoportba 25 kisgyermeket tudunk befogadni, nekik „otthont” adni, nevelgetni, fejleszteni.

Pedagógiai hitvallásunkban a fejlődés alapja a féltő, óvó, gondoskodó szeretet, stabil biztonság, differenciált, személyre szóló bánásmód. Az óvodás gyermek alapvető tevékenysége a játék, élményeit, tapasztalatait ezen keresztül éli meg, általa fejlődnek képességei, bővülnek ismeretei. Az óvodában komplex nevelés folyik, építünk a gyermeki aktivitásra, kíváncsiságra, kreativitásra. A társadalmi együttélés normáinak alapjait rakjuk le sokszínű együttes tevékenységekkel és követhető viselkedésmintákkal.

Munkánkat meghatározza a felelősség tudat, Krisztus és az emberek előtt. Tudjuk, hogy mi a célunk, ki az, akit képviselünk. Megteszünk emberileg mindent azért, hogy a helyi programunkban meghatározottak megvalósuljanak.

Működésünket meghatározzák a törvények, és azok változásai.

Hálás szívvel tudunk a jövő felé nézni. Felmérni és felkészülni az előttünk álló tennivalókra, hiszen törekszünk arra, hogy mindig többet és jobbat tegyünk, vágyunk a fejlődésre.

Szeretetteljes, biztonságérzetet adó környezetben az egyéni érdeklődésre alapozva támogatjuk a gyermekek fejlődését. Arra törekszünk, hogy a gyermekek egyéni készségei, képességei kibontakozhassanak, érzelmileg, erkölcsileg és értelmileg gazdagodjanak. Olyan szokásokat, viselkedési formákat, szemléletet, értékrendet alakítunk ki gyermekeinkben és rajtuk keresztül családjukban, amely képessé teszi őket a természettel, élő környezetükkel való harmonikus együttélésre.

Ennek a kornak nagy jelentősége van a személyiség fejlődésében, amelyet fel kell ismernünk, és a reánk bízott gyermeket "Isten előtt kedves" nevelésben vezetnünk.
Óvodás korban a gyermekeknek egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak, így a differenciált személyiségfejlesztés nevelésünk alapvető kritériuma. Programunk azonban nem választja szét az egyén fejlődését az őt körülvevő társakétól.

A társas együttélés, a közös tevékenységek megkívánják a következő személyiségtulajdonságok hangsúlyosabb megalapozását:
- másokat toleráló magatartás;
- együttérzés, segítőkészség;
- megértés, azonosulás;
- az egyéni szükségletek felismerése, és az érvényesítést szolgáló megegyezések stratégiájának elsajátítása.

Természetesen a nevelést teljes mértékben átvenni a családtól nem lehet, nem szabad, de velük együtt haladva, a közös célra tekintve óvodánk és a család betöltheti feladatát. Jelenlegi helyzetünkben a legtöbb család önmagában nem képes felvállalni az evangélium szerinti nevelést, ezért a keresztyén hitben való nevelés-tanítás első lépcsőfokai óvodáink lehetnek. Óvodai nevelésünk sajátossága, hogy a gyermek személyiségének érési folyamatában nem észlelhető azonnal az eredmény, a "termés", ennek ellenére bízunk fejleszthetőségében és együtt örülünk az apró lépésekben megtett útnak.

3.2. Az óvodát igénybe vevő családok szociokulturális helyzete

A családok szociokulturális helyzete egy-egy kivétellel megfelelőnek mondható. A szülők nagy része dolgozik, állandó jövedelemmel rendelkezik. A kisgyermeket is nevelő családokban az anyák vagy még Gyesen vannak, vagy éppen munkát keresnek. Sajnos akad azért olyan család is, ahol nem rendelkeznek állandó jövedelemmel, így hátrányos helyzet miatt gyermekvédelmi feladat is adódik.

4. A REFORMÁTUS ÓVODAI NEVELÉS FELTÉTELRENDSZERE

4.1. Személyi feltételek

A református óvodában a napot áthatja a keresztyén szellemiség. Az intézmény minden alkalmazottjának- tekintet nélkül arra, hogy milyen vallású és milyen munkakörben dolgozik - figyelembe kell vennie, hogy református keresztyén közösség munkatársa, és köteles megjelenésével, megnyilatkozásaival, valamint életvitelével segíteni a gyermekközösség evangéliumi hit - és erkölcs szerinti nevelését.

Óvodánkban 2 fő óvodapedagógus és 1 fő óvodai dajka összehangolt munkájával neveljük, gondozzuk a gyermekeket.

A nevelő oktató munkát közvetlenül segítő szakemberek, konyhai alkalmazott, karbantartó járulnak hozzá az intézmény zavartalan és színvonalas működéséhez.

Az óvodapedagógusok munkáját a csoportban dajka segíti, a köztük meglévő harmónia és együttműködés, emberi viszonyulás mintaként áll a gyermekek előtt. A különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel rendszeresen gyógypedagógus, logopédus foglalkozik az óvodapedagógusokkal együttműködve a hátrányok enyhítése, valamint a gyermekekben megmutatkozó tehetség kibontakoztatása érdekében. A pedagógusok elkötelezettek a folyamatos fejlődés iránt, ezért rendszeresen továbbképzéseken vesznek részt, és az ott elsajátított elméleti és gyakorlati tapasztalatokat beépítik a mindennapi nevelőmunkába.

A tagintézmény igazgatója hitével, szakmai tudásával, magatartásával elősegíti a gyermekek nevelésében, gondozásában résztvevő munkatársak, pedagógusok, dajka és technikai alkalmazottak keresztyén világnézetének hiteles átadását a gyermekek és családjuk felé.

4.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk a múltban kétcsoportos óvodaként működött, ami egy csoportra redukálódott az évek alatt a gyermekhiány miatt.
2020 – ban az épület egy részét uniós támogatásból felújították. A rendelkezésre álló épület adottságainak és az egy csoportnak köszönhetően – a másik csoportból tornaszoba lett. Szintén az egy csoportnak köszönhetően kialakításra kerülhetett egy logopédiai szoba, egy elkülönítő, mosókonyha, és raktárhelység is.
Az étkezések előkészítése, tálalása, a mosogatás, a konyhán történik, melynek felújítása is tervszerű volna.

Lehetőségeinkhez mérten az alapvető játéktár megteremtésére törekedtünk, melyhez nagyban járultak hozzá 2022. januártól az óvodapedagógusok, - akik sokféle eszközt, berendezési tárgyat hoztak érkezésükkor, valamint a szülők és a helyi focicsapat - adományaikkal, melyet általános mozgásigényt kielégítő, nagymozgásos és kognitív képességeket fejlesztő eszközökre fordítottunk.

A hitéleti nevelést az óvodapedagógusok tartják kézben, az óvodalelkész vezetésével. A mindennapos áhítat lehetőséget ad az elcsendesedésre, egymásra figyelésre, imádkozásra.
A bibliai történetek megértését, és a gyermekek közvetlen tapasztalatszerzését a környező világról, természetről képeskönyvek, munkalapok biztosítják. A dekorációk igazodnak a keresztyén szellemiséghez, egyszerűséget, esztétikumot közvetítenek.
Az udvari feltételek, eszközellátottság jellemzése:
2022 tavaszán egy kétszemélyes hintaállványt és egy 4 személyes mérleghintát tudtunk vásárolni és telepíttetni a mászó-vár, homokozó és csúszda mellé. A szabványnak megfeleltetve indulhatott az udvari élet. Szülői segítséggel és a „Miell” cég támogatásával készült egy játéktároló házikó is, melyet a gyerekek boldogan vettek birtokba. 2023 tavaszán a gyerekekkel 6 db facsemetét ültettünk a 2020-ban kivágott 3 fa helyett.
Szükségszerű volna az udvarunkat határoló kerítés megújítása. Szeretnénk kialakítani a jövőben egy tanösvényt, közlekedési parkot, szeretnénk a meglévő udvari játékainkat felújítani, illetve új játékokat vásárolni. (Rugós motor, fészekhinta, nyújtó korlát).
A technikai feltételek részben adottak: fénymásoló gép, számítógép, 2024 nyarától internet hozzáférés, CD lejátszó, TV rendelkezésre áll.
A szakkönyvtár részben intézményi, részben pedig az óvodapedagógusok saját tulajdona.

5. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK SZELLEMISÉGE

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be. A gyermek Isten ránk bízott ajándéka. Sok gyermek a református óvodában szerzi első vallásos ismereteit. Életkori sajátosságaiból fakadóan fontos, hogy kezdetben az őt körülvevő felnőttek (óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítők) életpéldájából tapasztalja meg Isten szeretetét. Az emberi személyiség kialakulása a gyermekkortól kezdve a kamaszkoron át az ifjúkorig hosszú folyamat. Minden korszaknak megvan a maga jellemzője mind érdeklődésben, mind emberi példákban, mind olyan értékekben, amelyre érzékenyek.

Az óvodai nevelés az Óvodai nevelés országos alapprogramjával harmonizálva a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszik a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben. Az óvodás gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

5.1. Gyermekkép

A kisgyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – **beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is** - együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a kisgyermekeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

Az óvodáskorú gyermek aktív befogadója a világnak. Kíváncsi, érdeklődő az őt körülvevő világ és a társai iránt. Felfedez, kérdez – felel, megfigyel, kipróbál, és folyamatosan tapasztal. A külvilágról alkotott képét több érzékszervén keresztül tapasztalva hozza létre.

A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az élmények feldolgozását támogató környezetben felnövő gyermek maga is befogadóvá, elfogadóvá, együttműködővé, segítőkésszé válik. A nemi sztereotípiák kerülése, a szerepek határainak tágítása, a nembeli különbözőségekből fakadó sajátos értékek megőrzése mellett, a Biblia tanításának megfelelően segíti a gyermek

személyiségének egészséges fejlődését, hiszen az Úr Isten férfivá és nővé teremtette az embert. Az alapprogram az emberi személyiségből indul ki abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is vett egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermeknevelés legszentebb feladata, hogy a személyiséget tiszteletben tartva felkészítsük a gyermekeket arra, hogy iskolára érett személyiségként léphessenek ki a világba. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, **önmagához képest fejlődjön,** s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Gyermekeinktől elvárjuk, hogy:

- bátran, bölcsen tudjanak szembenézni az élet örömeivel és megpróbáltatásaival, kihívásaival,
- életkoronként és egyénenként változó szükségletek biztosításával már óvodás korban alapozódjanak meg a boldog és biztonságos élethez szükséges alapvető jellemvonások: hit, szeretet, empátia, becsületesség, elkötelezettség, kitartás, bátorság, megbízhatóság, munkaszeretet,
- tudjanak, és merjenek dönteni,
- szociális képességük nyilvánuljon meg kapcsolataikban, a családban, közösségekben, baráti körben,
- álljanak helyt fizikailag, érzelmileg, lelkileg és értelmileg a feladataikban.

A tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet biztosítunk, eredményeinket mérjük és értékeljük.

Óvodánk felnőtt közössége vallja, hogy az óvodának kiemelkedő jelentősége van a szeretetteljes kapcsolatokon, spontán és tervszerű hatásokon keresztül a gyermekek személyiségének formálásában. Az elfogadó és a gyermeki megnyilvánulásokat, önálló próbálkozásokat, kiemelten a játékot és a mesét, éneket támogató légkörben alakulnak azok a tulajdonságaik, melyek az eredményes életvezetés szempontjából lényegesek.

Nyitottak az őket körülvevő világra, együtt érzők társaikkal, együttműködésre, egymás segítésére képesek, elfogadják egymást. Felismerik, képesek kielégíteni saját szükségleteiket.

Nevelőközösségünk érzelem gazdag, boldog gyermekek nevelésére törekszik, akik fogékonyak a szépre, értéknek tekintik saját egészségüket, és az őket körülvevő természeti

környezetet, önállók és kreatívak. Harmóniában és szeretetben élnek önmagukkal és környezetükkel.

5.2. Óvodakép

Az 1993. évi Közoktatási törvény lehetővé tette, hogy azok a szülők, akik a gyermekeiket vallási és világnézeti meggyőződésük alapján hitben kívánják nevelni, erre lehetőséget kapjanak az óvodai nevelés során is. Működjenek olyan óvodák, melynek programjában, a keresztyén szellemben való nevelés dominál.

Református óvodánk a családias szellemre épít, módszere a prevenció, melynek belső tartalma a szeretet és a bizalom. Mindhárom kívánja a nevelő állandó jelenlétét. Nagy gondot fordítunk a gyermekek és családjuk megismerésére. Valljuk: „csak a megismert gyermek nevelhető!”

Olyan támogató tanulási környezetet alakítunk ki, amelyben minden feltétel adott ahhoz, hogy a gyermekek tanulási képességeik optimálisan fejlődhessenek. Célunk, hogy gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét. A fenntartható fejlődésre irányuló környezeti nevelésünk során is az élethosszig történő tanulás elvét és gyakorlatát érvényesítjük. Munkánkban az e pedagógiai programban meghatározott módszerek mentén az óvodapedagógusok változatos, egyénre szabott módszerekkel végzik nevelőmunkájukat.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában és a Református Óvodák keretprogramjában foglaltakkal összhangban, a pedagógiai programunk elkészítésénél, a keresztyén világkép kialakítását, a keresztyén erkölcs megalapozását tartottuk szem előtt. A hittanoktatás, és az a tény, hogy az egész napot áthatja ez a légkör, a gyermekek pozitív személyiségének kialakítását segítheti elő.

Feladatunk és küldetésünk az óvodai környezetet és életet a gyermekeknek olyanná alakítani, ami építően hat lelki életükre, szellemi fejlődésükre, magatartásukra és egészséges életmódjuk kialakítására.

A köznevelési rendszer nevelési intézményeként kívánjuk kiegészíteni a családi nevelést, biztosítani a gyermeki személyiség védelmét, nevelését, fejlesztését. Figyelembe véve és tiszteletben tartva az életkori sajátosságokat, a gyermek mind teljesebb, egyéni képességeinek kibontakoztatását. Biztosítjuk a gyermek számára a nyugodt, békés, szeretetteljes légkört. A

gyermek személyiségéhez, a legfőbb tevékenységén a - játékon - keresztül kívánunk eljutni, és átadjuk neki mindazt a személyiségformáló műveltség tartalmat, amely az egészséges fejlődéséhez szükséges.

Olyan pedagógiai környezetet kell kialakítanunk, ahol a befogadó attitűd természetessé válik, az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt. A befogadó köznevelési rendszer kialakításához való aktív hozzájárulásunk része a multikulturális és interkulturális szemléletmód és nevelési gyakorlat kialakítása. Vonzó óvodai környezettel, élmény gazdag óvodai élettel, belső motiváltságból eredő, megújulásra kész nevelő testülettel folyamatosan biztosítjuk a magas színvonalú óvodai nevelést:

- érzelmi biztonságot nyújtó óvodai légkör
- sokszínű élménynyújtás
- szabad játék elsődlegessége
- esztétikus, inger gazdag környezet megteremtése
- egészséges életmód feltételeinek biztosítása
- a kulturált, egészséges életvitel igénye, gyermekeink belső igényévé váljon.

Minden gyermeknek joga van arra, hogy egyediségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben a számára legkevésbé korlátozó és legkevésbé szegregált környezetben nevelkedjen, ez a gyermekek oldaláról szükséglet, a felnőttek számára kötelesség.

Az óvodás korú gyermek elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, **személyi** és tárgyi, **valamint pedagógiai** környezete biztosítja az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő) a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú harmonikus fejlődését, a **személyiség** kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:

a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;

b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiség fejlődését a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermekek mindenek felett álló érdekének biztosításáról, a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különösen a mással nem helyettesíthető játékról;

E tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A gyermekek egyediségének, képességeinek megismerése és az arra való építkezés képezi pedagógiánk alapját, szorosan együttműködve a szülőkkel. A differenciált egyéni fejlesztésünkkel az optimális előrelépést, a tehetségek kibontakoztatását is kívánjuk szolgálni. A családi nevelést óvodánk oly módon kívánja kiegészíteni, hogy annak értékeit megismerve építi be nevelési rendszerünkbe. Az óvodai életrend nyugodt, kiszámítható ritmusával tesszük lehetővé a gyermekek számára az egészséges életmód és ahhoz kapcsolódó tevékenységek nyugodt körülményeit csakúgy, mint a sokszínű, inspiráló tapasztalatszerzést a világról.

A felekezeti, illetve egyházi óvodai nevelésben szükséges, hogy az intézmény teljes szellemisége biztosítsa a hit megélésének lehetőségét a nevelési és tanulási folyamatokban.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a **nemzeti identitás erősítését**, a **nemzetiségi hagyományok** átörökítését, a **nemzetiségi gyermekek** nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni **kényszerülő családok gyermekeinek** óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

5.3. Pedagógiai elveink

- A gyermekek mindenekfelett álló érdekét képviseljük
- A gyermeki személyiség iránt tiszteletet, bizalmat, elfogadást, szeretetet és megbecsülést tanúsítunk, biztosítjuk a különleges védelmet és gondoskodást, a különbözőség elfogadását
- A gyermeket a béke, az emberi méltóság, a türelmesség, a szabadság, az egyenlőség, a szolidaritás szellemében neveljük
- A hátrányos megkülönböztetés minden formáját elutasítjuk
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseket a gyermek személyiségéhez igazítjuk
- Elkötelezettséget, igényességet, kulturált stílust képviselünk és várunk el minden munkatársunktól
- Korrekt, partneri együttműködésre törekszünk a szülőkkel, a nevelésben résztvevőkkel.
- **Családokkal való együttműködés, együttnevelés**

A pedagógusoktól elvárás, hogy ismerjék azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonódását az intézmény életébe.

A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családot rendszerként értelmezzük, építünk a szülők bevonására, aktív részvételére. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybe vételéhez.

- **Együtt az iskolával!**

Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat. Az óvoda és az iskolák vezetőinek kölcsönös megállapodása alapján „beiskolázási programsorozatot” szervezünk, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába, emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is. A gyermekhez illesztett iskolakezdést, a kudarcok megelőzését szolgálják a pedagógiai programban azok a speciális, pedagógusokra

vonatkozó feladat-meghatározások is, amelyek általános hatókörű szabályozóként érvényesek az intézmény nevelőtestületére. Ezek az alábbiakban foglalhatók össze:

- tanítói hospitálások az óvodában
- óvodapedagógusok látogatása az iskolában
- tanítók bemutatkozása az óvodai szülői értekezleteken
- májusi szülői értekezletek megtartása a leendő elsősök szüleinek
- októberben az átvezető időszak tapasztalatainak megbeszélése (az óvónők és a tanítók körében), feladatok meghatározása,
- munkatervi szinten szabályozott folyamatos szakmai kapcsolattartás az iskolával;
- az iskola életének, épületének, az ott dolgozó felnőttek munkájának megismertetése az iskolába készülő gyerekekkel;

Az átmenetet közvetlenül meghatározó további fontosnak ítélt alapelveink melyet az iskolai tanítókkal éves munkaterv alapján együttműködve kívánunk megvalósítani

- az elfogadó légkör, a kellemes, esztétikus környezet megteremtése;
- a gyermek szükségleteire figyelő szokásrend kialakítása
- az életkori sajátosságok és az egyéni különbségek figyelembevétele a követelmények támasztásában, a tanulás tervezésében és irányításában
- a beilleszkedés segítése, egyéni átvezetés
- a biztonságot nyújtó személyhez kötődés elősegítése
- az érdekes, élményszerű tanítás (fokozatosságra, egyéni bánásmódra épülő, egyéni képességeket figyelembe vevő differenciálás)
- az önálló munkavégzés algoritmusának elsajátíttatása
- nyugodt tanulási feltételek és haladási tempó kialakítása
- odafigyelés az egészséges terhelésre
- folyamatos ellenőrzés, fejlesztő értékelés, önértékelés;
- segítségnyújtás a lemaradások, hátrányok kompenzálásához
- partneri együttműködés a szülőkkel.

5.4. Óvodai nevelésünk célja

Óvodai nevelésünk célja a (2,5) 3-7 (8) éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával:

- a sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség elérésének támogatása
- a gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása
- a különleges gondozást igénylő, lassabban fejlődő, lemaradó, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, beilleszkedési, magatartási és tanulási zavarral küzdő, speciális nevelési igényű gyermekek fejlesztése, integrált nevelése, esélyegyenlőségük biztosítása
- a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei részére az önazonosság megőrzésének, ápolásának, erősítésének biztosítása, társadalmi integrációjuk elősegítése, az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok védelme.
- A játékba integrált ismeretszerzés mellett, kiemelt helyet kap az egészséges életmódra nevelés és a környezettudatos gondolkodásmód kialakítása, a fenntarthatóságra nevelés.
- **Szeretnénk a 2025-26-os tanévben elnyerni a Zöld óvoda címet, és hogy a sokféle kritériumnak megfeleljünk, ehhez igazítjuk éves programjainkat.**
- Célunk, hogy olyan szokásokat, viselkedési formákat, szemléletet, értékrendet alakítsunk ki gyermekeinkben és rajtuk keresztül családjukban, amely képessé teszi őket a természettel, élő környezetükkel való harmonikus együttélésre.
- **A Család – Óvoda kapcsolatának további erősítése, az együttnevelés intézményi gyakorlatainak elmélyítése, továbbfejlesztése.**

5.5. Út a „Zöld óvoda” cím elnyeréséhez

A református keresztyén értékekkel teljes mértékben összeegyeztethető kiemelt környezeti nevelésünk, melynek megfelelően mi magunk is környezettudatossá váltunk, egyéni életükben is.

A gyermek komplex képességeit a szabad játékban kell fejlesztenünk, különböző módszerekkel integráltan, önkéntes alapon és cselekvéses folyamatban, mivel ezek a legelemibb szükségletei. Természetesen fontos, hogy mindig figyelembe vegyük életkori sajátosságait és egyéni képességeit. Nevelési célunk legyen a gyermek aktivitásának, motiváltságának, kíváncsiságának ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása.

A tapasztalati úton történő ismeretszerzéshez lehetőségeket kell keresnünk, hogy a gyermekek megszerezhessék azokat az élményeket, melyek megnyitják, és ébren tartják bennük a vágyat a környező világ megismerésére.

Játékon, művészeteken, alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül tapasztalja meg a tágabb, szűkebb környezetet, érjük el, hogy tisztelje is azt!

Ha környezetünkben sokszor láttatjuk meg a szépet, vágyik arra, hogy a kapott élményt újra átélje! Ami fontos lesz számára, azt védeni fogja, mert értéknek tartja! Elsődleges közegünk a szabad természetből udvarunk, növényzetével, és a benne élő állatokkal (mókusok, madarak, bogarak…).

Tudják már, hogy a növényeket, állatokat óvjuk, védjük, madarainkról gondoskodunk. A szemetelést elítélik, vigyázzák környezetünket, szívesen öntözik a növényeket. A szelektív hulladék fogalmát ismerik, a vízről rengeteg tapasztalást szereztek.

Évente felkeressük vizes helyeinket, a Tapolca patak eredőjét, vagy a Szennyvíztelepet. Nagyszerű program a közeli házi gazdaságok látogatása, valamint az állatkerti kirándulás. Újabb helyek felfedezése folyamatos.

A természet kimeríthetetlen örömforrás, ismerjünk meg belőle minél többet: sokat sétálunk, kirándulunk!

Környezeti nevelésünk értékközvetítő lesz, ha:

- erősítjük az érzelmi alapokat, pozitív attitűdöket,
- tudjuk tisztelni a környezetet, és az élőlényeket,
- értékként szemléljük környezetünket,
- pozitív viselkedési formákat alakítunk /növénygondozás, madárvédelem, hulladék szelektív válogatása, nem szemetelünk stb./,
- példát adunk az újra hasznosításra, takarékosságra.

A környezettudatos viselkedés további alakításában a minta, a jó példa elengedhetetlen: pedagógusok, dajka, szülők köre. Nagyon fontos ezért, hogy a családok megismerjék és elfogadják az óvodai nevelési szokásokat.

Legfontosabb cél a szülők irányításában a folyamatos, őszinte párbeszéd alakítása, mely jó együttműködést hoz. A barátságos odafordulás, a pici eredmények azonnali megfogalmazása elismerő, dicsérő szóval; a partneri mellérendelt viszony hangoztatása elengedhetetlen! Ahogy a másik pólus is: mulasztás, hiba, gond esetén nem hagyjuk szó nélkül, ha kell, naponta ugyanazt hangoztatjuk kedvesen, de határozottan: pl. váltóruha, tisztaság, igazolások, ebédpénz, lejelentés, stb.

A Zöld természeti ünnepeink:

1. Az állatok világnapja – október 4.
2. Madarak karácsonya – december 14. (Etetésük folyamatos télen.)
   A madáretetés fontosságának hangsúlyozása; az itt telelő állatok védelme. Minek örülhet egy kismadár? A madárfinomságok közös elkészítése.
3. A víz és élőhelyek világnapja – március 22.
   A víz fontosságának, világban betöltött helyének hangsúlyozása. Közvetlen környezetünk vizei. Takarékosság óvodás szemmel. Élővíz látogatás is hagyományunkká vált az évek alatt.
4. A Föld napja – április 22.
   Udvarunk tavaszi gondozása
   Virágládáink szépítéséhez szülői segítség kérése: 1 palánta – 1 család?
5. Madarak és fák napja – május 10.-től
   Hogyan viselkednek madaraink tavasszal? (fészekrakás, költés). Tapasztalatok szerzése arról, hogy nem elég a madarak szépségében, hangjában, röptében gyönyörködni, fontos a róluk való gondoskodás: táplálék, búvóhely, itató friss vízzel, téli utánpótlás.
6. Kirándulás lebonyolítása

Célunk, hogy a gyermekek a kertészkedést szívesen végezzék életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően. A hasznos növények és a gyomok elkülönítését, megnevezését, termését, virágát, a használt eszközök, szerszámok szakszerűségét, a munka fontosságát megtapasztalják. Az öntözés fontosságát érezzék. Próbálunk hatni a gyermeken keresztül a szülők természetvédelemről való gondolkodására is.

A „Zöld Óvoda” működésével kapcsolatos feladatok az alkalmazotti közösség számára

Területek	**Óvónői feladat**	**Dajka, karbantartó feladata**	**Megvalósulás módja**
Egészséges életmód	Gyümölcsnapok szervezése	Gyümölcsök előkészítése	Heti 1 alkalom
	Friss ivóvíz biztosítása a csoportban	Poharak, friss víz biztosítása	Minden nap
	Levegőzés	Nevelőmunka segítése	Napi rendszerességgel
	Élményszerző séta	Nevelőmunka segítése	Heti 1 alkalommal
	A szülők tájékoztatása a délutáni szabadidős tevékenységekről	A gyermekek kísérete a foglalkozásokra	Minden év szeptember 15-ig
Víztakarékosság	Ebéd során megmaradt ivóvíz külön edényben történő tárolása, felhasználása növénygondozáshoz	Víz tárolása, felhasználás segítése	Folyamatos
	Csapok elzárása	Csapok ellenőrzése, javítása	Folyamatos
Növény- és kisállat gondozás	A csoport növényeinek gondozása	Nevelőmunka segítése	Folyamatos
	Téli madárgondozás	Eleség előkészítése Madáretető barkácsolása, elhelyezésének segítése, javítása	November 1-től február 28-ig

A közvetlen környezet szépítése, óvása, esztétikája	A csoportszoba esztétikus kialakítása	A csoportszoba rendszeres takarítása a munkaköri leírásnak megfelelően	Naponta
	A balesetveszélyes játékok javítása	Javítás	Alkalomszerűen
	Csoport dekorációja az évszakoknak megfelelően	Nevelőmunka segítése	Alkalomszerűen
	Óvoda dekorációja az évszakoknak és a jeles napoknak megfelelően	Részvétel a dekoráció készítésében	Felelősök
	Hulladék anyagok felhasználása barkácsoláshoz	Nevelőmunka segítése, szerszámok előkészítése, gyűjtögetés	Folyamatos
Környezetvédelem a tanulás területén	A környezetben történő vizsgálódás megszervezése	Eszközök előkészítése a vizsgálódáshoz	A tervezőmunka szerint
	Megfigyelések a séták, kirándulások alkalmával	Szervezési feladatok segítése	Minden csoport
	Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazása	Szervezési feladatok segítése	Negyedévente 1 téma projektben történő feldolgozása
Jeles napok	Állatok világnapja	Szervezési feladatok segítése	Október 4.
	Madarak karácsonya		December 14.
	Víz világnapja		Március 22.
	Föld napja		Április 22.
	Madarak és fák napja		Május 10.
Marketing	A programok Messengeren, (honlapon) történő megjelenítése és Faliújság szerkesztése.		Felelős: tagóvoda igazgató, óvodapedagógus

5.6. Elvárás munkatársainkkal szemben

Elfogadó, problémamegoldó, pozitív, segítőkész, szeretetteljes, de nem megengedő attitűd az elvárásunk. A gyermek és egymás tisztelete jellemezze kapcsolatainkat. Úgy teszem a dolgom mások javára, hogy csendben igyekszem a helyeset cselekedni. Az óvodapedagógus legyen nyitott minden értékre, szakmai érdeklődését tartsa ébren. Az intézmény vezetőségének lehetőséget kell teremtenie a munkatársak lelki épülésére (bibliaórák, áhítatok, istentiszteleti alkalmak), szakmai fejlődésre (továbbképzések, konferenciák).

Pedagóguskép

Óvodapedagógusaink feltétel nélkül szeretik, és tisztelik a gyermeket, a szülőt, elfogadják a különbözőséget. Az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követik és írásban rögzítik, tudatosan fejlesztik. A szülőt folyamatosan tájékoztatják az elért eredményekről, gyermekének fejlődéséről. Jellemzi őket a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a megújulásra való törekvés, egymás elfogadása, segítése, tisztelete, együttműködés a közösen megfogalmazott célok elérése érdekében. Jó munkahelyi légkörre, hatékony munkakapcsolatra törekvés az intézmény minden partnerével. Tervezik a saját szakmai jövőjüket, fejlődési lehetőségeiket, ismereteiket gyarapítják önképzés és továbbképzés során egyaránt. Szakmailag elhivatottak, igyekeznek megfelelni a társadalmi, oktatáspolitikai, és szervezeti elvárásoknak. A gyermeki közösség aktív, tevékeny irányítói. Tudatosan alkalmazzák a közösségfejlesztés változatos módszereit, élmény gazdag tevékenységek biztosításával.

Pedagógiai asszisztens kép

- Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait és annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában.
- A gyermekekkel türelmes és szeretetteljes a kapcsolata, segíti személyiségük fejlődését.
- Tevékenyen vesz részt a gyermekek gondozási feladatainak ellátásában, szokásainak kialakításában, fejlesztésében.
- Gondoskodik a gyermekek testi épségéről, erkölcsi védelméről, a balesetek megelőzéséről.
- Magatartásával, viselkedésével és beszédkultúrájával pozitív mintát ad, értékeket közvetít.
- Aktív segítőként vesz részt a rendezvények szervezésében, lebonyolításában.

Dajka kép

- Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait és annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában.
- Elfogad minden gyermeket és ennek megfelelően segíti személyiségük fejlődését.
- A szokásrendszer alakításában erősíti a gyermekeket személyes példaadással.
- Megfelelően, példamutatóan kommunikál a gyermekekkel és felnőttekkel egyaránt.
- Folyamatosan biztosítja az óvodai élethez szükséges megfelelő higiéniai feltételeket pontos, precíz munkavégzéssel.
- Aktívan részt vesz a rendezvények lebonyolításában.

6. Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, **lelki és értelmi fejlesztése**. Ezen belül:

a) az egészséges életmód alakítása,

b) az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,

c) az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

6.1. Hitéleti tevékenység, keresztyén szellemű nevelés

Bibliai történetmondás óvodánkban

Keresztyén szellemű nevelésünknek fontos pillére a bibliai történetekkel való ismerkedés, melynek életkorhoz igazodó formáját, tartalmát óvodapedagógusaink – a hitoktatóval együttműködve keresik. Két dolog meghatározó: a gyermekek életkora és a keresztyén ünnepkörök. Az óvodában a gyermekek életkori sajátosságai behatárolják a lehetőségeinket. Azokat a történeteket részesítjük előnyben, amelyek a korosztály adottságainak megfelelően Isten oltalmazásáról, szeretetéről, gondoskodásáról szólnak. Ez a szemlélet határozza meg az elmondásra ajánlott bibliai történeteket. A keresztyén ünnepek történetei keretet adnak együttléteinknek.

Meghatározó a beszélgetés körülménye, az a közeg, amiben elcsendesedünk, amiben Istenre figyelünk. A meghitt Istenre figyelő csendes perceink természetes, egyszerű együttléteink mentesek minden kényszertől.

A megszokott liturgia, a rendszeresen használt szimbólumok állandóságot, biztonságot közvetítenek a gyermekek felé. Egyben magukban hordozzák az üzenetet: most az Isten dolgairól fogunk hallani.

Célunk a helyes Istenkép kialakulásának segítése - összekulcsoljuk a kezünket, meghajtjuk a fejünket, hogy amíg imádkozunk, ne terelje el semmi a figyelmünket. A gyermeki imádság egy-két mondat.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A tanult imádságokat önállóan mondják. Az imádság mondás életük természetes részévé válik.
- Várják a bibliai történetmondás alkalmát.
- Segítenek a történetmondás és a történet hallgatás körülményeinek a megteremtésében.
- Az ismert történetek közül szívesen báboznak, dramatizálnak, ábrázolnak számukra kedves jeleneteket.
- Ismernek a keresztyén ünnepekhez kapcsolódó verseket, énekeket.

6.2. Az egészséges életmód alakítása

Az óvodában az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés és alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel, és az ezeken alapuló szokások kialakításával teremtjük meg a megfelelő életmódot. A helyes életritmust a nyugodt, kiegyensúlyozott élettempó érdekében a gyermekek óvodában eltöltött idejének és szükségleteinek figyelembevételével alakítjuk ki (lásd napirend).
A gyermekeknek az óvodában napi háromszori étkezéssel biztosítjuk a kellő összetételű és elosztású tápanyagszükségletet. Az étkezésekre mindig azonos időpontokban kerül sor. Fontos szempont az étkezések kulturált megszervezése, az étkezés közbeni helyes viselkedés. Figyelembe vesszük az ízlés és étvágy tekintetében az egyéni különbségeket, esetleges ételallergiát. A folyadék, az étkezések alkalmával és az egész nap során igény szerint rendelkezésre áll a gyermekeknek. Nagy gondot fordítunk a különösen magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére.

A testápolási szokások rendszere a gyermekek tisztasági igényének kialakulását szolgálja. Szükségesnek tartjuk a családi és az óvodai gondozási szokások összehangolását. Az óvónő-gyerek közös együttműködése során sajátítják el a gondozási műveletek technikáját és alakítjuk ki a gyermekek igényét az önálló testápolásra (haj, bőr köröm, fogápolás). Az óvodában kialakult szokásrend szerint a gyermekek akkor mehetnek WC-re, amikor szükséges.

A hőmérsékleti változások ellensúlyozására javasoljuk a szülőknek a többrétegű öltözék biztosítását. Napközben többször is az óvodapedagógus segítségével öltöznek a gyermekek. Ez

lehetőséget teremt a bensőséges érzelmi kapcsolat kialakulására, a gyermekek önállóságának fejlesztésére. Figyelünk a szükség szerinti cipőcserére, az egészséges tartást biztosító lábbeli használatára. A gyermekek mozgásigényének kielégítésére, testi képességeinek fejlesztésére spontán és szervezett lehetőségeket biztosítunk. A kedvező gyermeklétszám, az udvar és a tornaterem kiválóan alkalmas arra, hogy játékidőben a gyerekek nagymozgásos tevékenységeket végezhessenek. Ehhez az óvodapedagógus teremti meg a balesetmentes és változatos feltételeket (eszköz, balesetmentes hely, idő, ötlet). A mindennapos mozgásra és szervezett foglalkozásra, a napi és heti-rend szerint kerül sor.

A szabad levegőn történő délelőtti és délutáni mozgás, a játék mindennapi elfoglaltsága a gyermekeknek. Itt lehetőség nyílik új mozgásformák kipróbálására, begyakorlására, önbizalmuk erősítésére. A mozgásos játékokhoz az óvodapedagógus ad ötletet, bíztatja, segíti a gyermekeket. A rendszeresen szervezett séták és kirándulások a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt is jelentenek a gyermekek számára.

A mindennapi pihenés, alvás a csoportszobában történik, az egyéni alvásigényt figyelembe vesszük.

Fontos:

a) **az életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodó képességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;**

b) a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet **megteremtése;**

c) a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;

d) megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

Az óvodapedagógus feladata

- a gyermekek egészségének védelme, testi fejlődésük elősegítése, természetes mozgásigényük kielégítése,

- megfelelő higiéniai szokások alakítása a szülők, óvodapedagógusok és segítő szakemberek segítségével és közreműködésével,
- egészséges és biztonságos környezet, megfelelő óvodai életritmus kialakításával testi-szellemi fejlődésük segítése,
- a gyermekek saját és egymás testi épségének óvására, megóvására nevelés,
- környezettudatos magatartás alakítása a környezetszennyezés megelőzésével, a környezet védelméhez, megóvásához és a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások alakítása,
- saját egészségük védelmére nevelés (zsebkendő használat, kézmosás, evés előtt, közös használati tárgyak tisztántartása),
- a dajkával aktív, rendszeres együttműködés a környezet tisztántartása, és a fertőzések megelőzés érdekében,
- rendszeres védőnői kapcsolattartás, a gyermekek higiénés ellenőrzése, probléma megbeszélése érdekében (pl. érzékszervi, tartási rendellenességek),
- rendszeres testedzés, időjárásnak megfelelő öltözködés, kirándulás, óvodán kívüli programok szervezése minden évszakban,
- fokozatos fizikai megterhelés, a nagymozgásos foglalkozásokon, és kirándulásokon,
- családi életre való felkészítés (apa-anya szerep),
- a sajátos fejlődésű gyerekek beilleszkedésének segítése, konfliktuskezelésre nevelés,
- önálló munkajellegű feladatoknál a veszélyhelyzetre való figyelemfelhívás (pl. teremrendezés).

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- mindennapi szükségleteiket önállóan elégítik ki,
- a kívánt tevékenységi formákhoz pozitívan viszonyulnak,
- önmaguk kiszolgálásában aktívak,
- önállóan, az aktuális és az egyéni szükségleteknek megfelelően végzik a tisztálkodással, az étkezéssel, az öltözködéssel, a pihenéssel kapcsolatos teendőiket, törekedve az egészségmegőrzésre, illetve a betegség megelőzésére, az ezekhez szükséges tárgyakat, eszközöket rendeltetésszerűen használják, óvják, helyére teszik,
- az önkiszolgáló tevékenységek a készség szintjére fejlődnek, automatizálódnak,
- igénylik a rendszeres testmozgást,
- ismeretekkel rendelkeznek az egészséges életmóddal kapcsolatban,

- kialakul az önmaguk és környezetük iránti igényesség, törekednek a környezet megóvására, védelmére,
- edzettek, mozgásuk harmonikussá, összerendezetté válik,
- egészségükkel kapcsolatban képesek a mindennapi élet alternatívái közül az „egészségesebbet” választani,
- kialakul a testképük,
- képessé válnak saját erőforrásaik hatékonyabb mozgósítására.

6.3. Az érzelmi, az erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés megvalósítása

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

Kiemelten fontosnak tartjuk az érzelmi nevelést, melyen egész nevelési rendszerünk alapul. Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre tevékenységre serkent, és ösztönzőleg hat a gyermekek érzelmi kötődéseinek alakulására. Erre az óvodapedagógus keresztyén beállítódása, példamutatása ad indítékot a gyermekek számára.

A gyermekek mindennapi életének színtereit otthonossá, barátságossá, játékra motiválóvá tesszük, ennek folyamatos alakításában a gyermekek is részt vesznek. A csoportszobát közösen díszítjük az aktuális témáknak, ünnepeknek, szimbólumoknak megfelelően.

A csoportszoba berendezési tárgyai a gyermekek játéka és a különböző tevékenységeik szerint alakíthatók. Az átalakítás következtében meghitt zugokat, kuckókat tudunk teremteni, amelyek az intimitást növelik. A gyermekeknek saját öltöző szekrénye van, ahová a személyes holmijukat, az otthonról hozott játékaikat elhelyezhetik.

A gyermekek óvodába lépését az „anyával együtt történő befogadás” lehetőségével igyekszünk megkönnyíteni. Megismerésük, képességeik, érzelmeik, kötődésük mindennapi cselekvéseik, játékuk és beszélgetések által történik. Ezekre alapozva valósítjuk meg egyéni fejlesztésüket, esetleges szorongásuk feloldását.

Az érzelmi elfogadásból táplálkozva alakítjuk ki a gyermekekben a közösségi együttélés alapvető normáit, mint a felelősségérzés, kötelességtudat, konfliktustűrő, - és megoldó képesség. Az együttélés szabályait fokozatosan ismertetjük meg, és fogadtatjuk el velük, később bevonva őket újabb szabályok megfogalmazásába. A mindennapi mese, ének és tartalmas játék segítségével lehetővé tesszük, hogy a gyermekek élményszerűen átélhessék azokat az erkölcsi érzelmeket, melyek szocializációjuk szempontjából elengedhetetlenek, a segítőkészséget,

együttérzést. A közösségi hatások lehetővé teszik, hogy a gyermekek én tudata megerősödjön énképe a különböző sikeres próbálkozásokban és kapcsolatokban differenciálódjon. Természetessé válik a kezdeményezés éppúgy, mint az elfogadás és az együttműködés.

Jelentős szerepet tulajdonítunk óvodánkban a napi rendszerességgel ismétlődő csendes perceknek, mesehallgatásnak, Bibliai történetmondásnak és közös ünnepvárásnak.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelésében igénybe vesszük a logopédus, gyógypedagógus segítségét.

Az óvodapedagógus feladatai

- szeretetet, otthonos körülményeket árasztó esztétikus környezet megteremtése,
- biztonságérzetet adó szokás-és szabályrendszer alakítása, mely lehetőséget ad a közös élmények átélésére és az önálló elképzelések megvalósítására,
- az egészséges énkép, reális önértékelés alakulásának segítése,
- empátiás készségük és szociális érzékenységük fejlesztése,
- a gyermekek pozitív, negatív élményeinek, gondolatainak figyelmes meghallgatása, megoldási utak keresése,
- az érzelmi intelligencia fejlesztése az érzelmi kifejezésmód elmélyítésével, önkontroll alakításával, motivációs szükséglet kontrollálásával,
- az emberek különbözőségének megértetéséhez, és elfogadásához szükséges beállítódásuk alakítása,
- a keresztyén értékrendnek megfelelő erkölcsi tulajdonságok alakítása, pl. becsületesség, igazmondás, a tettek reális következményeinek elfogadása, egymásra való figyelés, öröm, megbecsülés érzésének megtapasztaltatása,
- a kötődést erősítő érzelmek és kifejezésmódok erősítése, a családhoz, óvodástársaihoz, felnőttekhez, szülőföldhöz, nemzethez, természeti és épített környezethez,
- baráti kapcsolatok segítése, tiszteletben tartása,
- egymás iránti felelősségvállalás megalapozása,
- közös feladatok, közös tevékenység a családdal (játszódélután, ünnepek),
- a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

- **A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére**

- kialakul a közösség, társak iránti igényük,
- képesek betartani a közösségi élet szabályait, alkalmazkodnak a szokásokhoz,
- konfliktusaik megoldásával próbálkoznak, kompromisszum készek,
- kialakul az önérvényesítéshez és az önkifejezéshez szükséges készségek, egészséges énképük,
- a választott tevékenységben kitartók, a tevékenységet türelmesen befejezik,
- feladattudatuk kialakulóban van,
- szívesen segítenek egymásnak és a felnőtteknek,
- felelősséget éreznek egymásért és a vállalt feladatokért, kialakul önfegyelmük,
- tudják érzelmeiket kifejezni szóban, cselekedetben,
- empátiás készségük megnyilvánul,
- társas kapcsolataik, a közösségben elfoglalt helyük kialakul, elfogadják a másikat, toleránsak.

6.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés az óvodában a teljes nevelési folyamatot áthatja. Derűs légkörben, vonzó tevékenységekkel, interperszonális kapcsolatokkal ébresztjük fel és tartjuk fenn a gyermekek beszédkedvét. Kiemelten fontosnak tartjuk az óvodapedagógusok példamutató, utánzásra alkalmas kifejező, szép beszédét, valamint az árnyalt metakommunikatív kifejezésmódot. A nap során természetes módon adódó helyzetekben megéreztetjük a gyermekkel a magyar nyelv változatosságát, játékosságát, érzelmeket kifejező árnyaltságát, humorát. Tudatos megerősítéssel érjük el, hogy kialakuljon az életkoruknak megfelelő anyanyelvi kultúrájuk, az élményközpontúság figyelembevételével. Olyan kommunikációs helyzeteket teremtünk, melyekben fejlődik beszédkapcsolatuk, képessé válnak azok folyamatos fenntartására.

Részletesen feltárjuk a gyermekek nyelvi fejlődésének családi hátterét, jellemzőit. Felhívjuk a szülők figyelmét a beszélgetések, mesék és az azzal kísért együttes tevékenységek fontosságára. A beszédhibák megelőzése érdekében játékos formában gyakorolják a helyes hangképzést, kiejtést, beszédritmust, hanglejtést. Kihasználjuk a mese, a vers és a bábjáték pedagógiai hatását.

Az értelmi fejlesztés, nevelés a gyermekek érzelmi képességeinek sokirányú fejlesztését célozza. Építünk a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, a játék során

szerzett spontán tapasztalataikra. Az egyéni fejlesztés keretében megteremtjük ezek felhasználásának, alkalmazásának lehetőségét a gyakorlatban. Főleg önkéntelen figyelmükre támaszkodva a tevékenységek során biztosítjuk a sok mozgást, cselekvést, a tárgyak, dolgok jelenségek szemléletességét, azok sokoldalú érzékelését. A tapasztaltak szóbeli megfogalmazására késztetjük a gyermekeket, miközben gondolkodásukat tartalmilag és formailag is fejlesztjük. Megteremtjük az önálló tanuláshoz szükséges feltételeket, a véleményformálás és ítéletalkotás lehetőségét.

A gyermekek élményeit, tudását, tapasztalatait folyamatosan bővítjük az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Eközben fejlődnek az ismeretek rendszerezéséhez szükséges készségeik és képességiek.

Az óvodapedagógus feladatai

- a pozitív beszélő-környezet megteremtése,
- az egyéni szükségletek megfogalmazásának, kifejezésének segítése,
- a szókincs, a kifejezőkészség fejlesztése, a nyelvtanilag helyes beszéd alakítása, beszédbátorság fejlesztése,
- a nyelvi identitás és alkotóképesség fejlesztése,
- az érzelmek felismerése és kifejezése,
- a gondolkodás fejlesztése a problémamegoldó, kreatív gondolkodás irányába,
- a minden érzékszervre ható tapasztalatszerzés, folyamatos tevékenykedtetés biztosítása,
- a gyermekek önkéntelen figyelmének, kérdéseinek, megjegyzéseinek, az őket foglalkoztató aktuális témák figyelembevétele,
- fogalmaik, képzeteik gazdagítása az új tapasztalatok összekacsolása a már meglévőkkel, az alkotóképesség és a képzelet fejlesztése,
- a műveltség megalapozása, a művészetek esztétikájának felismertetése, az esztétikai fogékonyság fejlesztése,
- az együttműködés képességének fejlesztése a közös feladatmegoldások által.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- igénylik a mindennapos mesélést, képesek követni, megérteni belsővé formálni a mondanivalóját,
- szívesen beszélnek egymással és a felnőttekkel, mondanivalójuk érzelmi árnyalására is képesek,

- végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét,
- a metakommunikációs jelzéseket megértik, maguk is alkalmazzák,
- minden szófajt használnak, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkotnak.
- képesek az átélt események, történések, mesék, érzelmek felidézésére,
- képesek elemi következtetésekre ok- okozati összefüggések felismerésére,
- képesek megérteni az átvitt értelmet, képesek elvonatkoztatni a konkrét helyzettől,
- kialakul a testséma, a pontos térészlelés, téri tájékozódás,
- megjelenik a tudatos tervezés az eszközkiválasztásban, az egyszerű műveletek sorrendiségének megállapításában,
- képesek előre látni tevékenységük következményét, képesek időben előre gondolkodni,
- kombinatív képességük játéktevékenységeikben megnyilvánul.

7. Az óvodai élet megszervezése

Személyi feltételek

1. Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
2. Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
3. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
4. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
5. **A felekezeti, illetve egyházi óvodák munkatársai számára meghatározó a lelkiség szerinti bánásmód, nevelés- és műveltségtartalom biztosítása.**
6. A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.
7. **A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is** nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét

Tárgyi feltételek

Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméretének, biztosítsa egészsége megőrzését, fejlődését. **A gyermekek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.** Tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, **lehetőleg természetes** anyagokkal vegye körül. A gyermekek által **használt játékokat, eszközöket** számukra is hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

Az óvodai élet megszervezése

Az óvoda csoportja különböző életkorú, 2,5 évtől 7 éves korú gyermekekből egyaránt szerveződik. Nézetünk szerint ez kedvező feltételeket teremt a differenciált egyéni fejlesztéshez, a fejlettség szerinti beiskolázáshoz, a közösségi nevelés hatékonyabbá tételéhez. A gyermekek érdeklődésük, szabad választásuk szerint vesznek részt a legtöbb tevékenységben. Kivételt képeznek az életkorhoz (egyéni fejlettséghez) kötött elfoglaltságok és tanulási helyzetek. Pl.: logopédiai foglalkozások, nagymozgásos foglalkozások, egyéni fejlesztések.

A gyermek egészséges fejlődéséhez a rugalmas napirend és heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, **amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez.** Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

A napirend folyamatos játékidőt tesz lehetővé, a gyermekek egyéni szükségleteihez, a hosszan tartó, gyakran napokon át folytatható játékhoz alkalmazkodva.

Naponta teremtünk lehetőséget mesélésre, verselésre, éneklésre, rajzolásra, festésre, környezetükkel való aktív ismerkedésre, a szervezett játékos mozgásra. Hetente egy alkalommal minden csoportban kötelező testnevelést szervezünk a tornateremben vagy az udvaron. A különböző napirendi elfoglaltságok ideje rugalmasan kötött, az óvodában töltött idő és a tevékenységek sokfélesége miatt. A nevelési folyamat ritmusát az évszakok, a keresztyén és egyéb ünnepek, jeles napok váltakozása adja meg.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, **nevelést** végző munkatársakkal. **Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élőszavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.**

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a 6. pont alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltése-kori nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

Az óvoda napirendje

7.00 -12.00	Érkezés, gyermekek fogadása **Játék,** szabadon választott tevékenységek, képességfejlesztések **Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek**, játékba ágyazott tanulás (vers-mese, ének-zene, énekes játékok, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, külső világ tevékeny megismerése, matematikai tartalmú tapasztalatok, mozgás) **Áhítat/Csendes percek** - hitéletre nevelés 10-25 perces együttlét **Testápolási teendők,** előkészületek a tízóraihoz, mindennapos frissítő torna, **Játék,** egyéb tevékenységek a szabadban Testápolási teendők
12.00 -16.00	**Ebéd, mesehallgatás**, pihenés Folyamatos **ébredés,** testápolási teendők, előkészületek az étkezéshez, uzsonna **Játék, szabadon választott tevékenységek**, egyéni képességfejlesztések, hazabocsátás

A tevékenységek időtartamának meghatározásakor figyelembe vesszük a gyermekek életkorát és életkori sajátosságait, valamint a nyitvatartási időt.

A játék és szervezett foglalkozás aránya a játék irányába tolódik el. Nyáron (júniustól augusztusig) az óvodai tevékenységek nyári napirend szerint zajlanak, melynek jellemzője a sokféle mozgásforma, kirándulás, szabadjáték, vízhez szoktatás, kreatív alkotó tevékenységek, művészeti tevékenységek biztosítása. A nyári időszakon belül az óvoda zárva tartásának idején felújítási, karbantartási munkát végeznek.

8. Az óvodai élet tevékenységformái

8.1. Játék

A játék a gyermek legfontosabb, mindennapos, önkéntes, önmagáért való szabad, élményeken alapuló, személyiségét fejlesztő örömforrás. A gyermekek alapvető szükséglete, spontán tevékenysége, és a tanulás színtere.

A gyermek több síkon, így érzékeléssel, észleléssel, mozgással, emocionálisan és intellektuálisan tapasztalja meg az őt körülvevő világot. A benyomásait személyiségén átszűrve, játékában spontán adja vissza. Eközben formálódik a gyermeki pszichikum valamennyi funkciója. Fejlődik a gyermek megismerő képessége, kézügyessége, finommotorikája, mozgása, testi erőnléte, képzelő ereje, nyelvi kommunikációja és kreativitása. Megtanulja a társakhoz való alkalmazkodást, az érzelmi odafordulást, a közösségi élet alap formáit. A keresztyén erkölcs jellemzőit gyakorolja. Fejlődik értelme, gondolkodása. Gazdagodik ismerete, tapasztalata, érdeklődési köre, integrálja a külső és belső világot. Mindezek által az óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze a játék. Megkülönböztetjük a gyermeki játék két formáját, a szabad és az óvodapedagógus által kezdeményezett (irányított) játékot.

Célunk a szabad játék, minél gazdagabb feltételének biztosítása. Az óvodapedagógus a játék kibontakoztatása, és fejlesztése céljából hat a játékra. Mivel a játék a gyermek legkedveltebb tevékenységi formája, az óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszközének tekintjük a tanulási folyamat során. A szabad játékot, mint egy komplex tevékenységet az óvodapedagógus tudatosan felhasználhatja nevelési céljainak eléréséhez, de mindig tartsa tiszteletben a spontán játék szabályait. Az óvodapedagógus tudatos jelenlétének biztosítani kell az indirekt irányítás felelősségét. A gyermek dolga az óvodában jót és jól játszani.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, és az óvodában is a felnőtt, a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játék tevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játék kapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű alakítható a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt és eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz a

gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, szabályjátékokhoz. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltétel teremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Az óvodapedagógus feladata a játék feltételeinek biztosítása:

- élményszerzési lehetőségek
- többfajta játékhoz megfelelő hely
- elegendő, zavartalan összefüggő játékidő
- a játék tartalmának megfelelő játékeszköz és játékszer
- biztonságot nyújtó, érzelmekben gazdag nevelői légkör

A játék feltételei

Élményszerzési lehetőség

- A gyermek játékának tartalma mindig összefügg az általa átélt élményekkel, azok alkalmával szerzett tapasztalatokkal.
- A megváltozott társadalmi viszonyok miatt a gyermekek családból hozott élményei erősen különböznek.

Ezek az egyéni tapasztalatok az óvodában, a közös játékban megelevenednek, átivódnak, új közös játék forrásává válnak, esetenként feszültséget okoznak.

- A szeretetet, megértést, igazságosságot, alkalmazkodást, rendet, az átélt pozitív, vagy negatív élményeket dolgozza fel a gyermek a játékában.
- Az agresszió keltette feszültségfeloldás, a negatív élmények feldolgozása, az óvodapedagógustól kellő tapintatot igényel, engedje ezek kijátszását, de úgy, hogy a többi gyermeknek védelmet nyújtson velük szemben.
- Az óvodán belül közösen átélt, együtt végzett tevékenységek, a játék fejlesztése céljából tett séták, kirándulások, kulturális programok alkalmával a gyermekek a helyszínen szerezzenek tapasztalatokat. Ezek majdan egyedi módon gazdagítják a játék tartalmát, kihatnak az óvodán kívüli játékéletre is. E téren is nélkülözhetetlen a család és az óvoda tartalmas, változatos életrendje.
- A mesehallgatás és a bibliai történetek megismerése során gyakran azonosulnak a szereplőkkel, és átélik újra a „szeretet győzelmét”. A keresztyén szellemiség kialakulásához szükséges az élményszerű átélés.

- Az óvodai játék színtere a csoportszoba, az óvoda udvara, és a tornaterem.

Az óvodapedagógus minden esetben sajátos körülményeket teremtsen a gyermekek életformáinak és tevékenységének megfelelően. Úgy az építő konstruáló - szerep - dramatikus játékhoz, mint a barkácsoláshoz, kísérletezéshez, bábozáshoz létesítsen állandó, illetve ideiglenes játszóhelyeket. Emellett a gyermekek önállóan, akár a bútorok mozgatásával is kialakíthassák a nekik megfelelő körülményt. Fontos szempont, hogy egymást ne zavarják. A gyakorló játékhoz bővebb helyre, a szerepjátékokhoz több, kisebb zugra van szükség. Az építés, barkácsolás védett helyen legyen, hogy több napon át folytatódhasson, és ne legyen balesetveszély forrása. A mese, a báb, a hangszer, a kellékes kosár helye barátságos nyugalmat árasztó és tevékenységre ösztönző legyen.

Minden évszakban sokat játszunk az udvaron, adottságait kihasználva itt is megteremtjük a szabad játék lehetőségét. Biztosítjuk a nagymozgásos, labda-, énekes-, és szerepjáték feltételeit, valamint az időjárásnak megfelelően a vizuális tevékenységet, az építést és konstruálást. Az óvodapedagógus segítse a gyermeket elképzeléseinek megvalósításában, a komplex játékok kibontakozásában, és biztosítsa a hozzájuk tartozó feltételeket.

Elegendő, zavartalan, összefüggő játékidő

Az óvoda nyitvatartási idejében a gyermekeknek álljon módjában játéktevékenységet folytatni. A kisebbek az étkezés, alvás, tisztálkodás, öltözés kivételével egész nap játszanak. A nagyobbak számára a játéktevékenység szinte több napon át tarthat, különösen akkor, ha az eszköz barkácsolással készül vagy a játék még nem „futotta” ki magát. Az óvodapedagógus támogassa a törekvéseket, hogy a játék gazdag, tartalmas, sokrétű és hosszan tartó lehessen. Nyújtson lehetőséget egyaránt a motorikus és kommunikációs képességek fejlesztésre. Az udvari játékidő az időjárásnak megfelelően része a napirendünknek. A tanév folyamán amint lehet, megyünk ki. A nyár folyamán kint töltjük szinte az egész napot az óvoda udvarán, az étkezések és az alvás kivételével.

A játék tartalmának megfelelő játékeszköz és játékszer

A jó játékeszköz motiválja a cselekvést, kibontakoztatja a fantáziát, a játék során életre kel, emóciókkal itatódik át és annak szerves részévé válik.

A világ szimbolikus újrateremtésére ösztönöz. Minden gyermek számára az ő adott fejlettségi fokán gondoskodunk a különféle játékhoz szükséges félkész- kész, cselekvésre inspiráló játékeszközről, játékszerről. Szükség van a mindennapi életben megtalálható

kellékekre, melyek a gyermek szimbolizmusát, kreativitását, a környezetből vett élmények megelevenítését, érzelmi kötődését teszik lehetővé.

A kisebb korosztály számára több, egyforma játékra van szükség. A szerepjáték eszközkészlete mellett gondoskodjunk úgy a szerepjátékról, mint a képességfejlesztő játékokról, a bábozás, dramatizálás kellékeiről. A gyerekek sajátítsák el a játékeszközök megosztását, megszervezésének módját, közben átélik milyen nehéz megválni attól, s valóban köszönet jár annak, aki megteszi. Mindez a hálaadás érzését alakítja ki bennük.

Biztonságot nyújtó, érzelmekben gazdag nevelői légkör

A családban a szülő, az óvodában az óvodapedagógus a gyermek első igazi játszótársa. Olyan tulajdonságokkal rendelkezzék, ami által utánozható mintát ad a játékban a gyermek számára. Fogadja el és szeresse a gyermeket, mély empátiás készséggel, toleranciával, pedagógiai érzékenységgel, kritikai érzékkel, következetességgel, játékossággal bírjon. Derűs, szeretetteljes, biztonságot nyújtó légkört alakítson ki. Kezdeményezze, segítse a játékot, ha elakad. Támogassa a gyermekek közötti baráti kapcsolatok alakulását. Építsen a gyermek képességeire. Tartsa tiszteletben a gyermeki játékot, s engedje, hogy a gyermekek szabadon szervezhessék a helyét, eszközét, társaikat önállóan választhassák meg. Nyugodt játék esetén hagyja, hogy a gyermekek szabadon tevékenykedjenek, ilyenkor a játék szemlélője, követője maradjon.

Szükséges, hogy az óvodapedagógus időt, gondoskodást, szeretetet, érzelmi biztonságot nyújtson, belső meggyőződésből játsszon a gyerekekkel, és ne hagyja, hogy ebben külső körülmények, elvárások megzavarják. A nyugodt játék feltétele a jól kialakított szokás- szabályrendszer, amely vezeti a játékot és biztosítéka a demokratikus légkörnek. Az óvodapedagógus szituáció érzékenységével figyeljen fel és reagáljon a gyermekek spontán szerzett élményeire, tapasztalatait építse be a további nevelési-tanulási feladatai közé.

A játék az óvodai nevelés leghatékonyabb nevelési eszköze, szükséglet és létforma a kisgyermek életében. Sokrétű és összetett viselkedést, életmódot feltételez. Minden nap biztosítjuk a zavartalan, hosszan tartó szabad játékot. A játékban a kisgyermek szinte észrevétlenül tanul, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő pozitív, negatív élményeket. Viselkedését is befolyásolhatja a játék, hisz újra élheti kellemes élményeit, megnyugodhat, kiélheti szorongásait. A kreatív légkör erősíti az ötletek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását és az alkotó együttműködés kialakulását.

A játék szabadon választott, külső céltól független, melyet örömérzés kísér, és amelyben legsokoldalúbban és legtipikusabban mutatkozik meg a gyermek önkifejezése és környezethez való viszonya. **A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti meg**. Így válnak kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenységgé a mozgásos játékok, a szerepjátékok, az építő, konstruáló játékok, a szabályjátékok, a dramatizálás és a bábozás, de a gyakorló játék létjogosultságát is tiszteletben tartjuk. Nem választhatók szét egymástól; - a játék folyamata, módja teljes egész. Pedagógiailag egyaránt értékesnek tartjuk a magányos, páros, kisebb vagy nagyobb csoportokban zajló játékot. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő élményt adó tevékenységgé.

A játék valamennyi tevékenységformát magába foglalhatja, ami ebben az életkorban érdekes lehet. A dalok, versek, mondókák, rajzok, kézimunkák segíthetik a játék érzelmi, képzeleti átélését.

A kisgyermek első játszótársa a felnőtt, az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre majd, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógusok személyes példája, hiteles, őszinte viselkedése minta, ösztönző hatású a kisgyermek játéktevékenységére. Követve vezeti a csoport szabad játékát, bekapcsolódik, inspirációt ad szavakkal, kérdéseivel, egy-egy felkínált tárggyal. Tapintatos szemlélője a játéknak. A gyermekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket alakít ki.

A csoportszoba tárgyai, berendezése, a játékszerek a belső indítékokból létrejövő játék külső feltételei. A belső tér kialakításakor az **esztétikai szempontok** mellett figyelembe vesszük, hogy a bútorok, berendezési tárgyak könnyen mozgathatók legyenek, teret adva a gyermek játékában megnyilvánuló fantáziájának, kreativitásának. A csoportszobát kuckósan rendezzük be, mert gyermekeinknek körül kerített kis világra, védettségre, meghittségre van szükségük. Egyszerű, áttekinthető és elkülönülésre alkalmas belső teret alakítunk ki, melyet kis paravánok, polcok a gyermekek méretéhez igazodó bútorok tagolnak. Jó minőségű, főként természetes anyagú, esztétikus, a gyermeki képzelet szabad áramlását ösztönző anyagokat, játékszereket biztosítunk.

Cél:

- a gyermekek szocializációjának elősegítése önmaga, társai és a környező valóság játékban történő megismerése által.

Feladatok:

- a szabad játék túlsúlyának és folyamatosságának érvényesüléséhez szükséges feltételek biztosítása,
- gyermekek játékban történő önkifejezésének elősegítése,
- a gyermekek szabad képzettársításának, problémahelyzetek önálló megoldásának támogatása,
- valódi játszótársként adjon mintát a játékkapcsolatok alakulásához: mintakövetés, bevonódás, szerepvállalás, kezdeményezés, alkalmazkodás,
- ismerje és segítse elő a gyermekek élményforrásainak alakulását,
- a gyermeki fantázia kibontakozását segítő játékok, játékformák, játékszituációk feltételeinek biztosítása, (anyagok, használati tárgyak, képek, eszközök, játékszerek),
- udvaron egyéb lehetőségek kihasználása mellett a mozgásos játékok kezdeményezése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- óvodáskor végére szívesen, önállóan kezdeményeznek játékot, megszervezik a tevékenységet,
- képesek együttműködni, szabályokat felállítani, megállapodást kötni és azokhoz, valamint egymáshoz alkalmazkodni,
- képesek kitartóan, elmélyülten játszani a maguk által alakított játékorientált környezetben,
- tartós társkapcsolatok alakulnak a gyermeki önkifejezés megvalósulása során,
- a kialakult konfliktusok megoldására ismernek megoldási módokat,
- tudnak önállóan, konszenzusos alapon szabályt tartva játszani,
- szívesen kezdeményeznek szabályjátékokat, önállóan is kitalálnak szabályokat.

8.2. Munka jellegű tevékenységek

A munka aktív tevékenysége az óvodáskorú gyermek számára játékos jellegű, mégis a szükség motiválja. Hozzátartozik a társadalmi életre, gyakorlatra való felkészítéshez. Formálja a gyermek személyiségét, akarati tulajdonságát, fegyelmét, **felelősségérzetét**. Pozitív élmények átélésére ad lehetőséget, ami újabb motivációként hatnak.

Törekedjünk arra, hogy a gyermeknek ne kényszer legyen a munka, hanem pozitív élményeken keresztül értse meg, hogy Istentől kapjuk feladatunkat. A szeretett felnőttel közösen végzett munkatevékenységek örömmel, büszkeséggel töltik el a gyermekeket, legtöbbször nem is az eredmény motiválja őket, hanem az együttes élmény. A környezet rendbetételében, udvar szépítésében, a babakonyha kitakarításában és számtalan más helyzetben felfedezik az esztétikumot, hatással van rájuk az erőfeszítés öröme. Törekszünk arra, hogy a gyermekek sok mindent kipróbálhassanak, ami az életkori sajátosságaiknak megfelel.

Utánozzák a családban és az óvodában interiorizált mintát, valójában játszanak munkavégzés közben. Lehetőség nyílik mindezek közben a beszélgetésekre, megfigyelésre, szókincsük bővítésére, éneklésre, mondókázásra, mókázásra. Megbízzuk a gyermekeket kisebb-nagyobb alkalmi feladatokkal, élvezik, ha sikeresek (pl. üzenet továbbítása). Bevonjuk őket környezetük ápolásába, növények öntözésébe, seprésbe, tevékenységek utáni asztaltörlésbe, kisállatok gondozásába pl. madár, - mókus etetés.

Cél:

- a munkatevékenységek végzésével a szolgáló élet megalapozása,
- legyen a munkatevékenység **pozitív** élmény, sikerélmény forrása,
- alakuljanak ki cselekvő tapasztalás útján a munkavégzéshez szükséges szokások, attitűd, jártasságok és készségek,
- segítse elő a közösséghez, környezethez fűződő pozitív viszony kialakulását, annak megóvását, védelmét,
- legyenek képesek saját és mások munkájának megbecsülésére, elismerésére.

A munka sohasem lehet büntetés következménye. A munkát önmagáért és a közösségért végezzenek. Fontos az óvodapedagógusi példaadás, a megfelelő segítségnyújtás, irányítás. Tegyük lehetővé, hogy átéljék az egymáson való segítés örömét.

Feladatok:

- a sokoldalú cselekvő tapasztalatszerzést elősegítő munkaalkalmak feltételeinek megteremtése,
- az önálló munkavégzés lehetőségeinek biztosítása,
- önállóság, felelősségérzet, kitartás, alkalmazkodó-, együttműködő készség fejlesztése

- a munka eszközeinek, azok használatának, a munkavégzés legcélszerűbb fogásainak megismertetése, gyakorlása,
- a balesetvédelmi, higiéniai szabályok megismertetése, betartása, betartatása
- a környezet esztétikumának, rendezettségének átéreztetése, ezzel kapcsolatos komfortérzetük formálása,
- környezettudatos magatartásra, környezetvédelemre nevelés,
- **a pedagógus** folyamatosan szervezze meg a munkát a gyermekek számára, hogy önként, és örömmel a gyermek a saját képességéhez és kedvéhez képest tudjon vállalkozni annak elvégzésére,
- biztosítsa a munka feltételeit / eszközeit /hogy bármikor rendelkezésre álljon,
- tanítsa meg a gyermekeket a munka menetére, balesetveszély elkerülésére, a munkaeszközök helyes használatára. Váljon természetessé a munkavégzése, de tudja, hogy mikor végez hasznos tevékenységet,
- a munkavégzéshez szükséges attitűdök formálása,
- a gyermeki munka konkrét, reális, **saját magához mérten fejlesztő értékelése.**

Munka formái: önkiszolgálás, a csoportért végzett munka, mindennapi élethez tartozó munkák, kerti munkák.

A gyermek számára a feladatok, ne legyenek túl nehezek. Tudjanak önállóan dönteni a feladatok megosztásáról, alkalmazkodjanak egymáshoz, alakuljon ki az együttműködési képességük, becsüljék meg a saját és a másik munkáját is. Érezzék a munkájuk hasznosságát. Pl. játékjavítás, saját környezetük tisztán tartása. A külső világ megismerése során is sok munkalehetőség adódik. A gyermekek érezzék meg az ember és a környezetének kölcsönhatását. Pl. kisállatok gondozása, kert létesítése, ápolása. Tapasztalja meg munkájának következményét, annak eredményét, pozitív hatását, ébresszen felelősségtudatot bennük.

A néphagyományokhoz kötődő ünnepekre való készülődés során ismerkedjenek meg olyan munka tevékenységekkel, mint pl. mézeskalácssütés, tojásfestés, termések gyűjtése stb. Az óvodapedagógus álljon mindig modellként a gyermek előtt.

A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédszituációkban lehetőség nyílik a különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlására, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezésére, mondatba foglalására.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- az önkiszolgálást természetes teendőként látják el,
- kialakulnak a környezetük rendben tartásával, óvásával, védelmével kapcsolatos szokások,
- képesek a munkavégzés során együttműködni, alkalmazkodni,
- megjelenik a felelősségtudat, kitartás,
- ismerik a munkaeszközök használatának módját, a legcélszerűbb munkafogásokat,
- kialakulnak a tevékenység által megkívánt baleset-megelőző szokások, vigyáznak saját és egymás testi épségére,
- érzik, tudják, hogy tevékenységüknek hatása van környezetükre,
- értékelik és megbecsülik önmaguk és mások munkáját,
- társuk érdekében is vállalnak munkatevékenységet – közösségi kapcsolatok és **felelősségvállalás alakítása**.
- örömmel és önként tegyék,
- tudják a munkát egymás között felosztani, becsüljék meg a másik munkáját.

8.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, **amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.**

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, **több** érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,

- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

A tanulási folyamat jelentős részben utánzáson alapuló, spontán tevékenység, mely a teljes személyiség fejlődését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, elsősorban a szabad játékban és az óvodapedagógus által kezdeményezett **párhuzamos** tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. A gyermek a világot komplex módon érzékeli, ezért a tanulást is komplex módon valósítjuk meg. A témák kiválasztásánál elsődleges szempont a gyerekek érdeklődése, előzetes tapasztalatuk, tudásuk. A tevékenységeket probléma-centrikusság, és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi. Arra van szükség, hogy maguk fedezzék fel a „csodákat" környezetük valóságából, mert erre éreznek belső késztetést. A játék magával hozza a problémákat, az új élethelyzeteket. Ezek megismerését és megoldását tapasztalataik, emlékképeik, gondolkodásuk, nemegyszer fantáziájuk segíti, eközben tanulnak is. Ebben a folyamatban az óvodapedagógus a gyermekek tanulási képességeinek alakulását követi, személyre szabott pozitív értékeléssel segíti. A gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik elemzéséből kiindulva segítjük tovább a megismerési folyamatot és az egyéni fejlődésüket.

A családokkal való együttműködésnek, a tanulási folyamatban való esetenkénti részvételüknek és a folyamatos visszacsatolásnak nagy jelentőséget tulajdonítunk pl. érdekes hobbik, népszokások, mesterségek bemutatása, művészeti előadások.

Az óvodáskorú gyermeket természetes tevékenységi vágya utánzásra, cselekvésre ösztönzi. Eközben hasznos tapasztalatokra tesz szert, tanul, fejlődik. A tanulás folyamatos, mint a játék, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben történik, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Mivel a gyermek szinte egész nap játszik és a gyermek a játékban tanul a legkönnyebben, ezért a játék a tanulás legfőbb színtere. A szabad játékot tiszteletben tartjuk.

A gyermek Isten ajándéka. Meg kell ismernünk egyéni adottságait, képességeit, korlátjait, s ezek birtokában a Biblia tanítása szerint fejleszteni. „Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon, még ha megöregszik, akkor sem tér el attól." /Péld. 22,6/

A gyermekkor az életnek az a szakasza, amikor a legnyitottabb az őt ért benyomásokra, s nyitva áll Isten dolgai iránt. Ebben rejlik a keresztyén óvoda nagy lehetősége. Soha többé nem nyitott ennyire a szíve a szerető Atya Istenről szóló üzenetre, a teremtéshitre, és Jézust segítő, gondoskodó cselekedeteire. Feladatunk az, hogy Isten igéjének igazságait közvetítve felkeltsük érdeklődését, hogy még többet akarjon megtudni belőle.

Cél:

- az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, és a képességek fejlesztése. (például a tanulási folyamatban érzelmek közvetítése a gyermek felé, a gyermeki érzelmek bátor kinyilvánítására motiválás az interaktív közös együttlétben, szövegértés - szövegalkotás megalapozása). Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. Fejlődjenek a spontán és a későbbi tudatos tanulást segítő képességeik.

Feladatok:

- a gyermekek megismerési vágyának, kíváncsiságának érdeklődésének sokoldalú kielégítése,
- olyan lehetőségek biztosítása, ahol a gyermekek megismerik a felfedezés, a kutatás örömeit, valamint saját teljesítő képességüket,
- a gyermekek egyéni érdeklődésének fejlettségének megfelelő tevékenységek biztosítása, differenciálás, kreativitásának erősítése,
- a gyermekek önállóságának, figyelmének kitartásának pontosságának, feladattudatának fejlesztése,
- az értelmi képességek fejlesztése / érzékelés, észlelés figyelem, fegyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás /, egyéni sajátosságok figyelembevételével, komplex módon,
- a tanulást **támogató környezet** megteremtése,
- egyéni képességekhez igazodó **műveltségtartalom** biztosítása,
- a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív egyéni, **fejlesztő értékeléssel** segítő a gyermek személyiségének kibontakoztatása,
- a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése, differenciált fejlesztés, és annak dokumentálása,

- az önálló tapasztalatszerzéshez, tanuláshoz fűződő pozitív viszonyuk alakítása,
- az óvodapedagógus által **kezdeményezett, irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés** számtalan gyakorlati probléma megoldási lehetőségének biztosítása,
- az önálló cselekvés és feladatvégzés iránti kompetenciakésztetésük erősítése a sikerélményeik által.

Az óvodapedagógus törekedjen a komplexitásra, mert a gyermek a világot **komplex módon** éli meg. Minden tanulás feltétele a gyermekek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató megtapasztalás. Érje el, hogy a gyermek örömmel és önként vegyen részt a tanulásban. A tevékenység vonzása, a tanulás öröme motiválja a gyermeket. Juttassa sikerélményhez, **képességeihez mérten** megfelelő feladatokkal, egyéni fejlesztéssel,ez bátorságot ad az újabb feladatok felvállalásához, megoldásához. Lényeges, hogy az óvodapedagógus helyesen mérje fel a gyermek értelmi képességeit, és ahhoz mérten fejlessze a gyermek érzékelését, észlelését, emlékezetét, figyelmét, képzeletét, gondolkozását, feladattudatát. A megfigyelésen, tevékenységen, cselekedtetésen kívül a beszéd fontos eleme a tanulási folyamatnak. A **megfelelő kommunikáció s**erkenti a gondolkodást, **gondolkodás fejlődésével** eredményesebb lesz a tanulás.

Nem életkor szerint differenciálunk, hanem az egyéni fejlődés a meghatározó. Tartalmas közvetlen tapasztalatszerzés megalapozása spontán ismeretszerzésben történik, a külső világ megismerésével, az irodalom, az ének-zene, a rajz-kézimunka területeken keresztül. Lényeges az eredményesség érdekében, hogy a pedagógus és a gyermekek egyéniségéből, igényéből fakadóan a helyes arányt megtalálja, alkalmazza.

A **komplexitásból** következik, hogy ugyanazt az ismeretanyagot több alkalommal, különböző formában, összefüggésben tárjuk a gyermekek elé. Így alkalma nyílik, hogy az érdeklődésének megfelelően válassza ki azt a formát, ami hozzá közel áll. Az óvodapedagógus a tevékenységeket kötetlen, mikrocsoportos, csoportos foglalkoztatási formában, ill. a mozgástevékenységet kötött formában szervezze.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- örömmel és önként vesznek részt a tanulási tevékenységben,
- képesek elmélyülten, kitartóan játszani, tevékenykedni,
- kreatív ötleteik vannak a problémamegoldásban,

- képesek a társaikkal és felnőttekkel való együttműködésre,
- képesek rövid ideig tartó szándékos figyelemre,
- alakulóban van türelmük, önfegyelmük,
- képes a különböző gondolkodási műveletek következtetésére, ítéletalkotásra, ill. összehasonlításra,
- felismeri az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket,
- ismert feladatvégzésnél, tevékenységnél legyen önálló,
- szókincse, beszéde legyen változatos, gondolatait érthetően, mondatot alkotva legyen képes közölni.

8.4. A külső világ tevékeny megismerése

Célunk az Isten csodálatos világának megismertetése, felfedeztetése, megszerettetése, az érzelmi viszonyának kialakítása. A Biblia tanítását alapul véve a Föld és a világ Isten teremtménye, „ és látta Isten, hogy amit teremtett jó „.

A gyermekek minél több tapasztalatot, élményt szerezzenek, lássák meg környezetük esztétikumát, összefüggéseit. Tudjanak biztonsággal eligazodni benne. Érezzék, hogy milyen nagy az ember felelőssége a természet alakításában, megóvásában, és ebben Istentől kapott feladatunk van. Az óvodás gyermek szüntelenül felfedezi környezetét, és eközben számára fontos tapasztalatok birtokába jut. A környezet megismerése révén sokoldalú matematikai tapasztalatokat szerez, hiszen életünk tele van matematikai tartalommal.

A környezettudatos magatartás formálása elsődleges, kiemelve az egyén és a társadalom kapcsolatát, és felelősségét. A természetszeretetre és védelemre való nevelést lakóhelyünk élővilágának, a helyi értékek megismertetésével kezdjük. A rácsodálkozást követi a természet megszerettetése, majd az érte való cselekvés gyakorlása. A gyermekek megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, a szokások, közösséghez való tartozás élményét, **az összefogás**, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt **fenntarthatósági szemléletformálásra,** a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Az óvoda udvarán figyeljük az évszakok és az időjárás változásait. Évszaknak megfelelően tevékenykedünk a gyermekekkel közösen: télen madarakat etetünk, játszunk a hóval, tavasszal rügyeket, hajtásokat figyelünk, csíráztatunk, palántázunk, ültetünk, gereblyézünk, talajt előkészítünk, nyáron locsolunk, homokvárat építünk, gyomlálunk, ősszel terméseket gyűjtünk, falevelet gereblyézünk, udvart rendezünk. Tevékenységeink során mindent megnézünk, megfogunk, beszélünk róla, használunk nagyítót, kis kosarat, kis seprűt, lapátot, ásót. Észrevesszük a madarakat, a kis bogarakat, lepkéket, hangyákat, ásás során gilisztát figyelünk.

Sokat beszélgetünk, a gyermekek élményeit, mondanivalóját elsődlegesnek tekintjük. A kötöttségektől mentes gondolkodást és a beszédkedv támogatását fontosnak tartjuk. Fontosak vagyunk egymásnak, így segítjük elő, hogy a gyermekek önálló véleményt alkothassanak környezetükről, a szépségről, különlegességről.

Az emberek és a természet világával való ismerkedésünk során élünk az információs és kommunikációs technika eszközeinek használatával is.

8.4.1. Természeti környezet megismertetése

Az **élő természet s**zépségének, esztétikumának, ökológiai összefüggésének megismertetése során szem előtt kell tartanunk az óvodáskorú gyermek érzelmi dominanciáját. Ezért szükséges, hogy az élményeiket a természetes környezetükben életjelenségek megfigyelésével szerezzék meg.

Figyeljék meg az **évszakok** szépségét, változásait, az időjárással összefüggésben. Víz és napfény szerepét. Az **élet keletkezését, a növekedést**, rügyeztetésen, palántázáson keresztül. Vegyék észre a külső, és belső világ összefüggéseit. **A növények és állatok,** mint élőlények vannak körülöttünk. A gyermeki rácsodálkozás erejével alakuljon ki bennük szeretetük, gondozásuk, megbecsülésük. Tudatosodjon bennük, hogy a teremtett dolgoknak sokféle

segítségre van szükségük a fennmaradásukhoz. A növények, állatok életének megismerésekor ismereteket szerezhetnek, melyik fajnak, milyen segítséget kell nyújtanunk a fennmaradáshoz. E közben spontán és irányított módon ismereteket szerezhetnek:

- az őszi erdő varázsáról, a lepotyogó termésekről, szüretelhető gyümölcsökről,
- a szikrázó hóban ugrándozó kis verebekről,
- az eső után előbújó gilisztákról, csigákról, a kis bogaraktól a vadon élő állatokig,
- a ragyogó színekben pompázó tavaszi virágoskertről, kertészkedésről.

Tudják szépnek látni, **értékelni és megbecsülni a természetet.** Érezzék, tudják, hogy ők, mint gyermekek mit tehetnek annak alakítására, megóvására. Ezek által alakul, fejlődik magatartásuk, **viselkedéskultúrájuk.** A **kerti munka,** az ültetés, a szüretelés összefonódik a külső környezet megismerésére neveléssel.

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat - és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló vélemény alkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartás formálás alapozására, alakítására.

Segítse a gyermekeket, hogy megértsék a nem fenntartható és fenntartható fejlődés különbségeit a környezet tevékeny megismerése során közvetlen környezetükben (udvar, csoportszoba), tágabb környezetükben (séták, kirándulások, erdei óvoda) egyaránt, ill. az egészséges életmód szokásainak alakításával. Segítse a gyermekeket, hogy a múlt és jelen tükrében kreatívan gondolkodjanak a lehetséges jövőről a zöld jeles napok ünneplésével (Állatok napja – október 04.; Víz Világnapja – március22.; Föld napja – április 22.; Madarak és Fák napja – május 10.), az egészséges életmódra neveléssel.

8.4.2. Társadalmi környezet megismertetése

A gyermekhez legközelebb álló egysége a **család.** Hangsúlyoznunk kell, mivel Isten szeret minket, születésünk után nem kell egyedül élnünk, magányosnak lennünk, szülőket adott nekünk, akik gondoskodnak rólunk, szeretettel irányítják növekedésünket. A gyermek kikerülése a családi élet érzelmileg zárt világából - egy nyitottabb, nagyobb új környezetben

az óvodába, kellő pedagógiai tapintat ellenére is okozhat gondot. Fontos tehát, hogy megismerje, kötődjön, biztonságosan mozogjon az őt körülvevő társadalmi környezetben.

A gyermekek családról meglévő érzelmi alapon lévő ismeretei bővüljenek ki. Tudatosodjon bennük a családtagok egymáshoz fűződő viszonya. Ismerjék nevüket, címüket, munkájukat. A család összetartozását jellemző szeretet, egymás segítése, elfogadása, megértése váljék természetessé számukra.

Ismerjék meg az **óvodájukat,** a velük egy csoportban járó gyermekek nevét, jelét. Az ott dolgozók nevét, munkáját. Alakuljon ki érzelmi kötödés, megbecsülés, szeretet közöttük. Az óvodán belül biztonságosan közlekedjenek, annak tudatában, hogy mindaz, ami körülveszi őket az övéké. **Aktívan alakítsák környezetüket,** érezzék annak **esztétikai** hatását. Alakuljon ki bennük az érték féltése, megóvása.

Az **óvodát körülvevő környező világ** megismertetése során közvetlen közelről találkozzanak különböző szolgáltatásokkal, például:

- orvosi rendelővel, - orvos munkájával, betegellátással
- fodrászattal
- építkezéssel - esetleges szakmunkákkal
- péküzemmel, élelmiszerüzletekkel, piaccal - vásárlással
- a közelben lévő intézményekkel
- bölcsődével - régi emlékek felidézésével
- iskolákkal - jövő elképzeléseivel.

Találkozzanak a gyermekek **saját fejlődésük, növekedésük feltételeivel.** Mindazzal a közvetett területtel, ami az emberi egészséges életet elősegíti. **Mentálhigiénés szokások, egészséges táplálkozás** stb. Az emberi testrészek, érzékszervek funkcióinak ismeretével, védelmével. Ismerkedjenek meg a hétköznapi élet során gyakorolt **viselkedési szokásokkal, szabályokkal,** az együttélés, - közösségi élet - szabályaival, a különbözőségek elfogadásával, a **társadalomba való beilleszkedés** alapvető szabályaival.

Tudják megnevezni a **hét napjait,** valamint a különböző **napszakokat,** azok tevékenységeit, az óvodában gyakoroltakat, és az otthon megélt élményeket.

Minden nap részt vesznek a **közlekedésben.** Szükséges tehát, hogy megismerjenek egy-két alapvető közlekedési szabályt a gyalogos közlekedésről és a közlekedési eszközökről. Alkalmazásuk során elmehetnek: autóbusz állomásra, vasútállomásra stb.

Ez által a gyakorlatban érthetővé válhatnak a gyermek számára az ide kapcsolódó fogalmak. pl. teherszállító, személyszállító, tömegközlekedési eszköz, vízi, légi, szárazföldi közlekedési eszközök.

A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív, passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása, ezzel párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalmak megismertetése, a beszéd, a mondatalkotás aktivizálása, a kontextusos beszéd gyakorlása valósítható meg. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A helyszíni foglalkozások mind természeti, mind társadalmi környezetről nyújthatnak élményeket, tapasztalatokat (erdők, múzeumok). A jól megválasztott helyszín felkelti a gyermek érdeklődését, segíti az ismeretek bővülését. Az óvoda udvara is sok lehetőséget nyújt az élő és élettelen környezet, a munka hatásának megfigyelésére, aktív cselekvés közbeni tapasztalatszerzésre. A gyakorlati problémamegoldás az óvodás kor második felében jellemző, hiszen ehhez megfelelő szintű gondolkodási és manuális fejlettséggel kell rendelkeznie a gyermeknek, hogy a megszerzett ismereteket gyakorolni tudja. Szükséges, hogy kezdetben az óvodapedagógus nyújtson mintát a probléma felvetésével, a megvalósítás lehetőségével, gyakorlati tennivalók összefoglalásával majd a tevékenység hasznának bemutatásával. Később azonban fokozatosan tegye képessé a gyermeket a probléma és a megoldás megfogalmazására. Az egyéni tevékenykedtetés, önálló cselekvés fontos eleme ennek a tanulási formának. Ilyen feladat lehet a téli madáretetés, itatás, őszi lombgyűjtés, tavaszi ültetések, a növények gondozása a fenntarthatóságra nevelés szempontjából.

Az óvodapedagógusok átgondolt, komplex tervezése, a gyermekek spontán, cselekvéses, megismerő tevékenysége az egész nap folyamán olyan holisztikus szemléletet eredményez, amely támogatja a gyermekekben az egységes látásmódot, segíti a körülöttük lévő világ egységének felfedezését. A nevelés folyamatában a fenntarthatóság pedagógiája fontosnak tartja az együttműködést, hiszen célt elérni csak közös elhatározással és összefogással lehet. **A környezeti nevelés elveit is magába foglaló a fenntarthatóságra nevelés szellemiségének érvényesítése fontos feladatunk mindennapi nevelő munkánkban.**

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- pozitívan viszonyulnak az őket körülvevő természeti környezethez, óvják azt,
- az ember alkotta közvetlen környezetben képesek tájékozódni,

- családjukról, önmagukról, lakóhelyükről megbízható tudásuk van,
- az évszakok változását, napszakokat ismerik, aktívan, örömmel vesznek részt a néphagyományhoz, hitélethez, kapcsolódó ünnepeken,
- képesek ok-okozati összefüggések felismerésére, megfogalmazására,
- képesek cselekvéses úton különféle dolgok csoportosítására, ahhoz szempontok találására,
- legyenek tájékozottak az évszakokkal kapcsolatban, tudjanak különbséget tenni közöttük
- a gyermekek ismerjék az őket körülvevő világot, lássák meg a természet szépségeit, kincseit, változásait, ok-okozati összefüggéseit
- ismerjék és szeressék az állatokat - kis bogaraktól a vadonélő állatokig, gondozzák őket
- ismerjék a témához tartozó fogalmakat
- váljék fontossá az élő környezet megbecsülése, védelme, aktív alakítása,
- ismerjék a népi kultúránkat, viselkedési szokásokat, protestáns hitünkkel megegyező ünnepköreinket,
- tudják a környezetükben élő személyek nevét, a családjuk és önmaguk nevét, címét foglalkozását, saját születési idejüket,
- legyenek tájékozottak az óvoda környezetvilágáról, a környezetükben lévő szolgáltatásokról,
- gyakorolják az elemi közlekedési szabályokat, ismerjék a közlekedéshez tartozó alapvető fogalmakat.

8.4. 3. A külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalmú tapasztalatokkal

A matematikai tartalmak a családi és az óvodai élet területén megjelenő tevékenységek, szituációk alkalmával **folyamatosan** történik.

A **gyermeki kíváncsiság, megismerési vágy, a kérdések** megválaszolása, az előttünk lévő lehetőségek kihasználása során kell megalapozni a matematikai beállítódást, szemléletet. A természetes környezetben szerzett tapasztalatok, **cselekedtetések** során lehetőségünk van a **matematikai összefüggések** megláttatására, **számlálásra**. Egyes foglalkozási területekbe, / környezet tevékeny megismerése alkalmával, az irodalmi nevelés, a rajz-kézimunka, az ének

- zenei nevelés során / a játékba, a munkába ágyazva, együttesen közvetítjük a matematikai ismereteket.

A gyermek környezetének megismerése során gyakran találkozik matematikai jelenségekkel. A változások észlelése befolyásolása szinte elképzelhetetlen a matematikai alapismeretek nélkül. Az óvodapedagógus feladata, hogy kihasználjon minden spontán lehetőséget a gyermek fejlesztésére:

- megfigyeltetésre, csoportosításra - pl. paprika, paradicsom, bontás, egyesítés nagyság, szín, forma szerint
- halmazképzésre / pl. élőlény - növény - gyümölcs stb. /
- számlálásra, / több, kevesebb, párosítás / 10-es számkörben
- mennyiségi összefüggésekre /pl. több - kevesebb, hosszabb- rövidebb /
- irányok megkülönböztetésére /pl. jobb, bal /
- névutók gyakorlására
- térbeli formák érzékeltetésére /pl. építkezés, homokvár /
- hasonlításra, viszonyításra
- logikus gondolkodásra /pl. gazdálkodás, vásárlás során /.

A gyermeki kérdések megválaszolása alkalmával már tudatosabb ismeretnyújtásra van lehetőség. Az óvodapedagógus irányításával szerzett ismeretek formáját minden esetben a gyermek érettsége és az adott téma határozza meg.

Óvodapedagógus feladatai a külső világ tevékeny megismerésében és a matematikai tapasztalatokon belül:

- Tapasztalat, élmény szerzése, környezetük esztétikumának, összefüggéseinek megláttatása.
- Spontán és irányított módon ismeretek átadása.
- Isten szeretetének felébresztése a gyerekekben.
- A tudatos környezetre figyelés.
- A családról meglévő érzelmi alapon lévő ismeretei kibővítése. Családokkal való együttműködés személyes példaadás alapján.
- Az óvodát körülvevő környezeti világmegismertetése, természet iránti pozitív érzelmi kötődés kialakítása.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban, és a környezet alakításában.

- A gyermeki kíváncsiság, megismerési vágy, a kérdések megválaszolása.
- A matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.
- A matematikai összefüggések megláttatása, számlálás.
- Matematikai részképességek, képességek, gondolkodási műveletek fejlesztése.
- Érzékelés, észlelés, megfigyelés, ok-okozati összefüggések megláttatása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- matematikai érdeklődésük kialakult, tudjanak logikusan gondolkodni, legyenek tisztában a névutókkal, relációs fogalmakkal, mennyiségbeli és térbeli összefüggésekkel
- tudnak számlálni, mennyiségeket megkülönböztetni
- relációk, névutók helyes használatát ismerik
- térirányok helyes használatát gyakorolják
- tárgyak, személyek halmazok sorba rendezését megnevezett mennyiségi tulajdonságok alapján ismerik
- dolgok rendezését meghatározott tulajdonságok szerint alkalmazzák
- irányított összehasonlítások: játék a „legekkel”
- ismerik szavakban történő összehasonlítást, becslést, az összefüggés fennáll-e adott tárgyak, személyek, halmazok között
- ismerik a mennyiségek összemérését térben / hosszúság, szélesség, vastagság, bőség /
- ismerik a mennyiségek összemérését tömegük szerint,eltérő térfogatok, súlyok szerint
- ismerik a számlálásban két mennyiség összehasonlítását: melyik több, mennyivel több, különbség megállapításokat
- semmi és az üres fogalmait ismerik
- tő és sorszámnevek fogalmának ismeretét 10-es számkörben alkalmazzák
- melléknevek fokozatainak helyes használatára képesek
- ellentétek, ellentétpárok felismerése, logikus gondolkodás jellemzi.

8.5. Verselés, mesélés

Ahhoz, hogy a gyermek aktív befogadója legyen a művészi és egyéb alkotásoknak, óvodáskorban kell megalapozni az irodalmi fogékonyságát.

A mese-vers, mondóka a gyermekek érzelmi- értelmi és erkölcsi, etikai fejlesztésének egyik legfőbb segítője, az anyanyelvi nevelés fontos eszköze. Az óvodáskorú gyermekek fogékonyak az esztétikumra, ezt a vershez és meséhez való viszonyuk is mutatja. A szeretet, a jóság, a gyűlölet, a nagyravágyás, szerénység, összefogás, részvét stb. Csak olyan ismeretet nyújtunk, amelyet a gyermek megért és befogad (életkori sajátosság figyelembevétele).

Az irodalmi nevelést megalapozó nevelés, **a mesélés, mondókázás** sokféle tevékenységhez spontán kapcsolódik. A gyermekre a **vers** hangulati színe, a rímek, a ritmusuk, intenzíven hatnak. Később már a tartalma is érzelmeket vált ki belőle, belső képvilágban jelenik meg.

A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, **ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást.** Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, **eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.**

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és **konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel** - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. **A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.**

A mesébe a gyermek könnyen beleéli magát, azonosulni tud vele, könnyen közlekedik saját valósága és a csodavilág között. A mesében bármi megtörténhet, semmi sem lehetetlen. Fontos, hogy segítsük a gyermek értelmi és érzelmi fejlődését, mesével, verssel, dramatikus játékokkal. Jelenjen meg a metakommunikáció széles skálájának használata. A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés lehetősége kínálkozik.

Az élőszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait és egyben feloldást és megoldást kínál.

A mese tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

Törekedjünk arra, hogy a mesélés, verselés alkalmával személyes példát adjunk a gyermekeknek. Fejlesszük az aktív szókincsüket. Alakítsuk ki a gyermekben a helyes fogalmakat, tiszta beszédet. Ösztönözzük őket a pontos megnevezésre, ön- és a választékos kifejezésre. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás **során** eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. **A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.**

A gyermek saját vers és mese alkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolásával történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, **valamint más népek, nemzetiségek meséinek** egyaránt helye van.

A mindennapos mesélés, verselés, mondókázás a kisgyermek egészséges lelki fejlődésének egyik legfőbb segítője. A mese és a vers örömforrás, esztétikai- és társas élmény. Nyelvi és gondolati szinten is nagy belső energiákat mozgósít. Az értékes népmesék biztosítják a gyermeki érdeklődés fenntartását a természeti és társadalmi környezet, és önmaga iránt. A mese képi és konkrét formában, - esetenként a bábozás, dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a megfelelő viselkedésformákat. A játék és a mese a gyermek anyanyelve: segítségükkel tájékozódik az őt körülvevő világban, általuk szerzi meg az életről szóló tudást.

Cél:

- a mese sajátos hatásrendszerével a valóság teljesebb megismerésének elősegítése,
- gazdagodjon verbális kifejezőképességük, belső képi világuk, a gyönyörködtetésén és érzelmeiken keresztül,
- alakuljanak az irodalmi érték befogadásával kapcsolatos szokások.

Feladatok:

- az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs légkör megteremtése, - ahol meghitt személyes kapcsolatot alakít ki a gyermekekkel, - és élményt nyújt az alkotások képszerű, fantáziára ható bemutatásával,
- a mindennapi mesélés, verselés nyugalmas színterének, szertartásainak megteremtése,
- a gyermekek mindennapjaihoz, élményvilágához igazodó népmesék, versek, mondókák, kortárs irodalmi alkotások kiválasztása,
- a klasszikus és modern írók, költők irodalmi alkotásaiból válogatás,
- a gyermekek számára az irodalmi élményeik újra alkotásához, bábozáshoz, dramatizáláshoz esztétikus, szimbolizált eszközök biztosítása,
- a gyermekek által kezdeményezett spontán lehetőségek kihasználása, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, a gyermeki kérdések megválaszolása,
- a gyermekek saját vers és mesealkotásának ösztönzése, kombinálása egyéb tevékenységekkel,
- a pihenés előtti mesélés, verselés nyugalmának, meghittségének megteremtése,
- a saját mese, vers repertoár gazdagítása, az előadásmód folyamatos munkálása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- megszilárdulnak a mese – vershallgatáshoz kapcsolódó szokásaik
- szókincsükben, mondatalkotásukban megjelenik a mesék, versek irodalmi nyelvezete
- képessé válnak az irodalmi élmény befogadására
- képesek ráhangolódni, és figyelmesen, csendben végighallgatni a mesét
- rajzaikat és kézműves tevékenységeiket is ösztönzik irodalmi élményeik
- képesek azonosulni az irodalmi művek szereplőivel
- képesek kitalálni mesét, verset, mondókát; önállóan is kezdeményezni mesélést, verselést, mondókázást,
- esztétikai érzékük formálódik, érzékelik a szavak szépségét, humorát.

8.6. Ének, zene, népi játék, tánc

„A zene lelki táplálék és semmi mással nem pótolható. Aki nem él vele: lelki vérszegénységben él és hal. Teljes lelki élet zene nélkül nincs. Vannak a léleknek régiói, amelyekbe csak a zene világít be.” Kodály Zoltán

Az éneklés, a hangszerek hangja Istentől való ajándékok. A keresztyén ember számára az egyházi ének egyúttal olyan imádság, amely Istent magasztalja. Énekelni mindig lehet, amikor arra belső indíttatást érzünk. Keresztyén énekeink tanítását azonban nem ajánlott a népi gyermekdalokkal együtt megoldani, erre külön alkalmat teremtsünk.

A zenei nevelés olyan terület, mely **nem korlátozódik a foglalkozások** időtartamára. Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására. A **komplex foglalkozások** inkább összefoglalják, elmélyítik a gyermek ismereteit, és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére. Az élményt nyújtó közös éneklés, körjáték, illetve mondókázás a művészeti és esztétikai és érzelmi nevelés szempontjából kiemelt helyet kap.

Feladatunk, hogy a felhasznált zenei anyagot igényesen, életkornak és az adott csoport képessége szintjének megfelelően, **énekes- mozgásos játékok, szokások - hagyományok dalaiból, illetve az írt műdalokból** ünnepekhez, a természetváltozásához igazodóan válogassuk. Az énekes népi játékok, az igényesen válogatott **kortárs művészeti alkotások** fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) **és zenei kreativitásának alakításában**.

Fejlesszük a gyermekek nyelvi képességeit, mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal! A gyermekek ismerjenek minél több **ölbeli játékot,** amelyet a felnőttekkel közösen, együtt játszhatnak! A szeretet-kapcsolat a biztonságérzet kialakításának egy láncszeme a tapintáson kontaktussal összekapcsolt **zenei élmény.** Ismertessünk meg sok mondókát, kiolvasót, melyet különböző játékhelyzetben is tudnak alkalmazni. Ismertessünk meg olyan **énekes játékokat,** melyet álló helyzetben játékos mozdulatokkal eljátszhatnak. Játszanak kérdés, felelet játékokat. Ismerjék meg a csigavonalat, a hullámvonalat, a szerepcserére épülő játékokat. A körjátékok lehetnek szerepcserélő, párválasztó, és sorgyarapodó, párcserélő, kapus, hidas játékok, melyet-e korosztály néptáncának is tekinthetünk.

Az óvodapedagógus az alkalmi dalokat úgy válassza ki, hogy azokhoz utánzó, játékos mozdulatokat lehessen kitalálni. Jóízű játék közben közvetve szervezzük meg a zenei készségek fejlesztését és ismertessük meg az alapfogalmakkal.

Tudjanak **halkabban, hangosabban, magasabban, mélyebben** beszélni, énekelni, próbálkozzanak a **dallambújtatás**sal. Figyeljék meg a csendet a környezetük hangjait és **2-3 hangszer hangját.**

Keltsük fel a gyermek érdeklődését a **zenehallgatás** iránt, örömmel vegyenek részt abban. Olyan műveket gyűjtsünk össze, melyet saját magunk tudunk előadni a gyerekeknek. Jelenjen meg a komponált, és a klasszikus műzene is.

Érzékeltessük az egyenletes lüktetést különböző mozdulatokkal, érezzék a mondókák, dalok ritmusát, a motívumok hangsúlyát. A **nyolcad, negyed** ritmus képeken túl jelenjen meg a **szinkópa és a szünet.** Készítsenek ritmus hangszereket, és használják is azokat. / egyszerű népi hangszereket / Különböztessék meg a dalok ritmusát az egyenletes lüktetéstől. A gyerekek lassabban énekelnek, mint beszélnek. A lelassított mondókák, énekek segítsék a **helyes artikulációt** a szavak szép pontos kiejtését. A mondókák, énekek szövegének **hanglejtése, hangsúlya, ritmusa** éreztesse meg a magyar nyelv kifejező erejét, szépségét. A hangutánzó szavak éneklése segítse a magán és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. A sok mondóka, dal, szöveg adjon alkalmat a szókincs bővítésére. Ne csak a passzív, hanem az aktív szókincsük is bővüljön. **Fejlődjön a nyelvi kommunikációs készségük**. A számukra nem érthető szavakat emeljük ki és magyarázzuk meg, hogy ne csak skandálják, hanem jól is értsék, amit énekelnek.

Az éneklés, a népi játékok felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. A népi játékok sokaságával alapozzuk meg a zenei anyanyelvet.

A kisgyermek hallása, ritmusérzéke a rendszeres játék és éneklés hatására spontán fejlődik. Néphagyományaink őrzése mellett a Kodály alkotta módszer folyamatosan megújulva, megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel. Az éneklésre, zenélésre vagy körjátékok játszására napközben bármikor adódhat lehetőség, ezért az óvodapedagógus mindig készen áll egy-egy helyzet kihasználására. Támogatja, bátorítja a gyermekek próbálkozásait a maguk által kitalált, esetleg halandzsa szöveggel megformált alkotásokra.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, a hitélethez, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint egyházi ünnepekhez fűződik. A református óvodai nevelés óriási lehetősége, hogy a bibliai történetek megismertetésére a református zenei anyanyelvet is felhasználhatjuk.

A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Az éneklés, zenélés, **népi játékok, néptánc** a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Cél:

- legyen örömforrás a közös éneklés, a népi játék, a zene és a tánc,
- fejlődjön zenei ízlésük, mozgáskultúrájuk,
- alakuljon zenei képességük, kreativitásuk,
- magyar népzenei kultúránk sajátos ritmus-és dallamvilágának elültetése a gyermekekben.

Feladatok:

- a népi játékaink, dalaink élményszerű közvetítése, zenei ízlésformálás és a zenei anyanyelv megalapozása (népzene, népdal, népszokások, népi hangszerek),
- a dallam, a ritmus és a mozgás szépségének, a közös éneklés örömének megéreztetése;
- a zenei alkotókedv felébresztése, támogatása,
- zenei képességek és készségek fejlesztése utánzás és játékos gyakorlás útján,
- igényes zenei kultúrát képviselő népi gyermekdalok, dalos játékok, mondókák, ölbeli játékok, népdalok, kortárs művészeti alkotások válogatása,
- önismeretük, önállóságuk, önfegyelmük fejlesztése az egyéni képességek megismerésével és a szerepvállalás segítésével,
- érzelmi, esztétikai élmények nyújtása az igényes zenehallgatással.
- az óvodapedagógus énekeljen gyakran a gyerekeknek olyan zsoltárokat, dicséreteket, amelyek nem szán elsajátításra, de szövegüknél és dallamuknál fogva mégis magával ragadók.

Egy adott tevékenységi formához hozzákapcsolhatunk egy-egy éneket és kihasználhatjuk azok rendszeres visszatéréséből adódó lehetőségét:

- áhítatra hívó és áhítatból kivezető énekkel,
- imádság előtti és utáni énekkel,
- elalvás előtti énekkel,
- név-, vagy születésnap megünneplése áldást kívánó énekkel.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- szívesen, örömmel, gátlások nélkül énekelnek, használják az ütőhangszereket,
- maguk is kitalálnak, alkotnak dallamokat, szövegeket, táncmozdulatokat,
- képesek az egyszerű szerkezetű és ritmusú mondókák, dalok egyenletes lüktetését, ritmusát hangoztatni, különböző mozgásokkal, játékos utánzásokkal, tapssal, járással kifejezni,
- tudnak harmonikus, szép mozgással kísérni különböző mondókákat, dalokat, változatos térformákat alakítani az óvodapedagógus segítségével,
- ismerik szűkebb és tágabb környezetük hangjelenségeit, képesek hallás után megkülönböztetni azokat,
- felismerik a hallott dalok dinamika, hangerő és hangmagasság szerinti különbségeit,
- az ismert dalokat felismerik dúdolásról, hangszerről jellegzetes részletei alapján,
- mozgásuk esztétikus, kifejező.

8.7. Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

a) **spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,**
b) **irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,**
c) **szervezett mozgásos tevékenység.**

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készséges és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodás kor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyet sokszínű, változatos és örömteli érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. **Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.**

Az egészséges kisgyermek szinte szüntelenül mozgásban van. Életkoruk, egyéni fejlettségük szerint valamennyien **természetes mozgásokat** végeznek. Ennek belső indítéka biológiailag megalapozott szükséglet, ami aktivitásra, folytonos mozgásra, tevékenységre készteti a gyermeket, s a szükséglet levezetése során, és nyomán lép fel a funkcióöröm, ami motiválja az ismétlődést, tehát serkentőleg hat vissza a mozgáskésztetésre.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izom, egyensúly kialakulásában felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésének a szókincs, az elemi fogalmi gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése a mozgásformák megnevezésével.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás fejlődésére. Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés mindennapján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára **biztosítani kell.** Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő kooperatív játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználásra. Az óvodás gyermekek számára a **mozgásos játékok** az örömélmény forrásai, s minden időben és helyen keresik rá az alkalmat. Egyénileg vagy kiscsoportban, gazdag fantázia világuk folytán, sokféle, módon változatossá teszik az átélt játékokat, játékos gyakorlatokat.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

A gyermekek mozgását három nagy csoportra kell bontanunk:

- a szabad, spontán mozgás
- szervezett mozgások - Mindennapos frissítő torna
- mozgás kötött tevékenységi forma

A **szabad, spontán mozgás** alkalmával lehetőséget kell biztosítanunk a mondókák, énekek ritmusára testgyakorlatok végzésére, körjátékok, dalos népi játékok játszására, melyek fejlesztik a gyermekek figyelmét, s formálja zenei ízlésüket is.

Az udvaron elhelyezett fából készült **mászókák** az egyensúlyérzék fejlesztésére kiválóan alkalmasak. A nyújtók, lógók, illetve kifeszített kötelek, melyeken függhetnek, le - föl mászhatnak a gyermekek a vállöv erősítésére szolgáljanak.

A térköves területet használjuk ki a különböző **labdajátékok** végzésére, biciklizésre, mely fejleszti az ügyességet, a szem - kéz - láb koordinációt.

Biztosítsunk minél több lehetőséget a szabad spontán mozgásra a helynek megfelelően. Pl. bordásfal, ugráló labda, lépegető stb. használata játékidőben.

Mindennapos frissítő torna

A mindennapos torna feladata az egészség megszilárdítása, a fizikai képességek elért színvonalának fenntartása, a jártasságok, mozgáskészségek megszilárdítása, a gyermek mozgásigényének kielégítése, és a rendszeres testgyakorlás szokásának kialakítása. Lehetőséget kell adni a gyermekek számára az **állóképesség** fejlesztésére szolgáló futás és a szökdelés különböző változataival, kúszás, mászás gyakorlatok összekapcsolására. Ismerkedjenek meg mozgásos **népi játékokkal**. / labdajátékok, szembekötősdik, kötélhúzás, bújócska, ugróiskolák, célba dobások kövekkel, kavicsokkal. A mindennapos tornában fontos szerepe van a **kézi szerek** felhasználásának.

Kötött formában szervezett mozgás

Heti 1 alkalommal az időjárás függvényében a szabadban, csoportszobában zajlik. A mozgás és a sportolás nemcsak a testi fejlődés, egészség fejlesztésének, a kondicionálásnak, motoros képességek és készségek, az erőnlét és a mozgás teljesítmények kialakításának és továbbfejlesztésének eszközei, hanem megfelelő felhasználással célszerű és céltudatos pedagógiai munkával a sokoldalú személyiségformálás eszköze is. pl. alkalmazkodó képesség, akarati tényezők stb.

A mozgás foglalkozásokon jelenjen meg a

- játék / szerep, szabály, versenyjáték /
- rendgyakorlatok
- gimnasztika / kar, láb, törzsmozgások /
- szabad gyakorlatok
- kézi szergyakorlatok

- járás, futás, ugrás, csúszás, mászás
- dobások
- támasz, függés, egyensúlyozó gyakorlatok.

A gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően gyakorolják a különböző mozgásokat. A mozgás foglalkozásának középpontjában mindig **a játék** álljon, oly módon, hogy az alapmozgások - járás, futás, kúszás, mászás - gimnasztikai gyakorlatok is játékos tevékenységet jelentsen a gyermekeknek. A **természetes- és a nagymozgások fejlesztésére** kell helyezni a hangsúlyt.

Ez a futásgyakorlat megismertetésével, támaszgyakorlatok végzésével, a gimnasztika alapjainak lerakásával érhető el. A követelményszint növekedését nemcsak a **nehezebb gyakorlatok** jelentik, hanem a végrehajtás **minősége** is. A futógyakorlatok fejlesztik a tér és időérzéket. Alakítsuk ki a gyermekekben az irányok ismeretét / jobb - bal /. Az egyensúlyérzék fejlesztése, csúszással, mászással összekötve végezhető. A leugrás, mélyugrás az egyensúly fejlesztését segíti elő. A gyakorlatok összeköthetők **versengéssel,** hogy **egyéni képességeik kibontakozhassanak.** Helyzetfelismerő képességüket, mozgástapasztalatukat gazdagítjuk. A **szem - kéz - láb koordinációja az összerendezett mozgás** kialakítása is feladat. Előtérbe kerül a **finommotorika fejlesztése** a kézi szerek különféle fogásmódjainak gyakorlása során. Ez az íráskép előkészítéséhez nélkülözhetetlen alapozás.

A gyermekek ismerjenek meg sok olyan mozgásos játékot és gyakorlatot, amely elősegíti az anatómiai és élettani fejlődésüket, növeli szervezetük erejét, ellenálló - teherbíró - alkalmazkodóképességüket, edzettségüket. A mozgássorok folyamatában jussanak el a gyermekek az együttes és szép mozgás élményéhez, keltse fel a mozgás iránti vonzalmukat.

A gyermekekre jellemző a nagyfokú motorikusság. Ebben az életkorban a gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenység által szereznek információt környezetükről. Fejlődési sajátosságuk, hogy szeretnek mozogni, játékaik nagy része is mozgásos játék. A mozgásos cselekvések révén fejlődnek a természetes mozgásformák, és vele azok a pszichikus funkciók is, amelyek a kognitív és szociális képességek fejlődése szempontjából elengedhetetlenek. A mozgás elősegíti a gyermeki szervezet egészséges fejlődését, növeli teherbíró és ellenálló képességét. Fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában, kiegészíti az egészséges életmódra nevelés hatását. A mozgás, mint a gyermekek egyik fő tevékenységi formája a nagy mozgásoktól a finommotoros manipulációig mindent magában foglal.

A mozgás nemcsak a tevékenységforma keretein belül valósul meg, hanem az egész napi gyermeki tevékenységbe szervesen illeszkedik. Sokszínű, és örömteli, érzelmi biztonságban zajló mozgásformákat, játékokat kínálunk fel.

Az ugrás, ugrándozás, futás, járás, bújás, egyensúlyozás, a labdával való ügyeskedés, az állatok, mesealakok mozdulatainak utánzása, egy sor olyan hagyományos népi és mozgásos játék nélkülözhetetlen eleme, ami a legtermészetesebb mozgásbiztonság-erősítő, önként és örömmel végzett gyakorlása.

A szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket kiegészítik az óvodapedagógus által irányított mozgástevékenységek.

Ezek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére, mint pl.- pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás.

Ha az időjárás engedi, sokat tartózkodunk a szabadban és ott játszunk, mozgunk, tornázunk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.

Cél

- alakuljon ki a gyermekek játékos mozgáshoz való pozitív viszonya, szívesen, örömmel vegyenek részt a szabad és kötött tevékenységekben,
- fejlődjenek testi képességeik, alakuljanak mozgásbeli jártasságaik, készségeik, képességeik,
- fejlődjön önismeretük, önállóságuk, együttműködési képességük.

Feladatok

- változatos testmozgások beépítése az óvodai tevékenységekbe,
- a mozgáshoz való pozitív viszony megalapozása sikerélmény biztosításával, helyi adottságok kihasználásával,
- a mindennapi játékos egészségfejlesztő testmozgás megszervezése,
- mozgástapasztalatok bővítése, mozgáskészség alakítása spontán szabadjáték keretében, illetve irányított mozgástevékenység során
- a nagymozgások fejlesztése (járás, futás, ugrás, mászás, kúszás, csúszás) változatos játékokban, körülmények között, kézi szerek és különböző tornaszerek alkalmazásával,
- a mozgás által az értelmi és testi képességek fejlesztése, testkép, testséma alakítása,
- a kitartás és a szabálytudat erősítése,
- a gyermekek ösztönzése képességeik kipróbálására,

- a baleseti lehetőségek kiküszöbölése, erre a gyermekek figyelmének ráirányítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- igénylik, és szívesen végzik a mindennapi, játékos mozgást, kitartók benne,
- szeressenek mozogni, legyenek kitartók a mozgásos játékokban,
- tudnak néhány mozgásos játékot (futó-, fogó-, labdajáték) irányítás nélkül is játszani,
- tudnak térben tájékozódni, ismerik az irányokat,
- önfegyelmük, figyelmük, önbizalmuk megerősödik, képesek a szabályok betartására,
- testi képességeik életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelően fejlettek,
- tudnak a mozgásos játékokban, feladatokban társaikhoz alkalmazkodni.

8.8. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A gyermekek megtanulják észrevenni az Isten által teremtett természet szépségeit, az ember és a természet harmóniájának esztétikáját, az emberi alkotások értékét. Gyermekkorban az érzéki megismerésé a főszerep, főként képekben fogja fel a világot a kisgyermek. Rendszerint hároméves kora körül rájön, hogy az így kialakult képzetei kivetíthetők. A környezet képi megismerése a személyiségfejlődés fontos eszköze, ezért úgy szervezzük az életterüket, hogy a vizuális élmények hatni tudjanak rájuk.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. **Az óvodai nevelésben** törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek **felismerésére**.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység fontos, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a

gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termések felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, ahol előtérbe kerül a természet, a világ megismerésében a látási, mozgási, tapintási, szaglási, hallási érzékelés összerendezése, a tér, forma, szín egységében. Az óvodai oldott légkörben előtérbe kerül a gyermek alkotó-befogató képességének, fantáziájának, kreatív gondolkodásának az esztétikumra való érzékenységének alakítása. Az egész nap folyamán rendelkezésükre áll a lehetőség, hogy meg tudják formálni elképzeléseiket, próbálkozásokat tehetnek mindenféle érdekes anyag megmunkálásával, vágással, tépéssel, gyúrással, fűzéssel, ragasztással, nyomat hagyással stb. Lehetőségük nyílik a művészeti ágak megismerésére, kézműves-technikák kipróbálására, kézműves-sarkok kialakítására.

Az ábrázoló tevékenység legfőbb feltétele, hogy minél több alkalmat adjunk az élményszerzésre. Ez nem csupán abból áll, hogy kirándulni megyünk, bibliai történeteket mondunk, mesélünk, hanem főként abból, hogy figyelmüket ráirányítjuk a jelenségekre. A közös játékkészítés során, valóban megtapasztalhatják, hogy mi rejlik az anyagokban, hogyan kel életre a rongy, a csuhé, kóré, hogyan lehet fonalból tarisznyát szőni, fonni, csomózni, száraz terményekből állatseregletet készíteni. Mindenféle eszközzel szívesen dolgozunk, krétával, festékkel, agyaggal, papírral, fonallal, gyapjúval, terménnyel, fával, kővel, homokkal, vízzel játszunk. Ábrázolni, kézimunkázni játékidőben, gyermeki, vagy óvodapedagógusi kezdeményezésre is lehetséges.

Az elkészítés folyamata is játék, s az elkészült tárgy, kép, kézimunka játékszer lesz, lehet valamelyik ügyességi vagy szimbolikus játékban. Az eredményt nem minősítjük. Az elkészített munka érték. Szívesen díszítjük vele a csoportszobát, valamint az öltözői falitáblát, hogy a szülők is gyönyörködhessenek benne. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására és a tehetségek bátorítására. A csoportszobában rendelkezésükre áll kisszekrény, polc, ahol a vizuális tevékenységekhez szükséges eszközöket, anyagokat, felszereléseket tároljuk.

Cél

- legyen természetes örömforrás számukra a vizuális manipuláció és önkifejezés,
- fejlődjön finommotorikájuk, eszközhasználatuk és s koordinációs képességük,
- fedezzék fel környezetük szépségét, formagazdagságát,
- fantáziájuk segítségével tudják kifejezni érzelmeiket, elképzeléseiket, emlékképeiket,
- örömmel vegyenek részt a csoportot díszítő tárgyak, képek elkészítésében, ünnepi alkalmak előtt a teremdíszítésben,
- játékukhoz elképzeléseik, igényeik szerint tudjanak kiegészítő eszközt, díszletet készíteni.

Feladatok

- a gyermeki vizuális tapasztalatszerzés biztosítása,
- nyugodt, biztonságos feltételek, alkotó légkör megteremtése,
- változatos technikák, anyagok, eszközök biztosítása és használatának megismertetése,
- az esztétikai érzék fejlesztése és ízlésformálás,
- a gyermekek tervezhető alkotó, alakító tevékenységének differenciált fejlesztése,
- a vizuális tevékenységekkel kapcsolatos szokások kialakítása,
- a gyermekek biztatása, dicsérete, bátorítása útmutatás adása, ahol kell segítségnyújtás,
- kreatív megoldások támogatása,
- műalkotásokkal, népi ábrázoló eszközökkel, anyagokkal, technikákkal, motívumokkal való ismerkedés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- kialakulnak a vizuális tevékenységekkel kapcsolatos szokások,
- képesek a gazdag színhasználatra, és változatos formák alkalmazására,
- ismernek és önállóan tudnak különböző technikákat alkalmazni egyszerű játékok, kellékek készítésénél,
- képesek az alkotás örömének átélésére egyéni és csoportos formában,
- képesek a vizuális önkifejezésre,
- életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelő mértékben kialakul finommotorikájuk, szem – kéz, kéz – kéz koordinációjuk,
- kialakul a síkban és térben való tájékozódás képessége.

9. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI

Az óvodai csoportnapló (az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál - OviKréta).

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- összesített adatokat a fiúk és lányok számáról, ezen belül megadva a három év alatti,
- a három–négy éves, a négy–öt éves, az öt–hatéves a hat–hét éves gyerekek számát, a sajátos nevelést igénylő gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,
- a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó heti rendet napi bontásban,
- nevelési éven belüli időszakonként a nevelési feladatokat, a szervezési feladatokat (egészséges életmód alakítása, egészségnevelési feladatok,az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés feladatai, az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása, munka jellegű tevékenységek, tevékenységben megvalósuló tanulás),
- a gyermekek fejlődését elősegítő tartalmakat, tevékenységi formákat az alábbi bontásban:
    - — játék
    - — verselés, mesélés,
    - — ének, zene, énekes játék, gyermektánc,
    - — rajzolás, festés, mintázás, kézi munka,
    - — mozgás,
    - — a külső világ tevékeny megismerése, a környezeti nevelés feladatai.
- az értékeléseket, a hivatalos látogatásokat (a látogatás célja, időpontja, a látogató neve és beosztása), a gyermekek egyéni lapját.
- mellékletek

A nevelési év elején éves terv készül. Az óvodavezető által elkészített éves munkaterv hidat képez az óvoda nevelési programja és az óvodapedagógusok nevelési, fejlesztési terve között. Ennek alapján a csoportban dolgozó óvodapedagógusok megtervezik a csoport nevelési, tematikus, egyéni fejlesztési programját. Az előző év megállapításai, a

fejlődési eredmények rögzítése az alapja az új év indulási szintjének. Ezek adják a fejlesztési célokat, határozzák meg az új feladatokat, módszereket, differenciálást, egyéni fejlesztéseket.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

A gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.
Tartalmazza:

- a gyermek anamnézisét,
- a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

A mindennapi tevékenységekben zajló óvodapedagógusi megfigyelések a gyermekek természetes életének zavarása nélkül adnak alkalmat mozgásos, értelmi és szociális képességeik, egyéni fejlődési ütemük megismerésére. Kiegészülnek e megfigyelések a gyermeki produktumok elemzésével, szülőkkel folytatott megbeszélések tapasztalataival is. Az óvodapedagógusok váltásban, délelőtti és délutáni munkarendben dolgoznak, így egyforma felelősség és terhelés hárul rájuk. Hangsúlyozzuk, hogy a megfigyelések hosszabb időt ölelnek fel, valósághű képet adva az egyenetlen, gyermekkori személyiségfejlődésről.

A nevelőmunka tervezése, elemzése, értékelése, az egészségesen fejlődő gyermekekről szerzett ismereteknek, előrehaladásuk mértékének megfigyelése, írásos dokumentálása minden óvodapedagógus kötelessége.

Az óvodapedagógusok feladata félévente tájékoztatni a szülőket gyermekük aktuális fejlettségi állapotáról, fejlődési üteméről, az esetleges problémákról. A gyermekek aktuális cselekvéseit, magatartását, létrehozott alkotásaikat, feladatmegoldásukat a pozitívumok előtérbe helyezésével, konkrétan értékelik.

10. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK

Az egészség-, és környezeti nevelés óvodáskorban kiemelt jelentőségű.

- Mintakövetés által, biztonságot, egészséges életfeltételeket, személyiségfejlesztő tevékenységeket, és napirendet biztosító közegben valósul meg.
- A gyermekek egyéni különbözőségét tiszteletben tartó, személyre szóló gondoskodást, nevelést jelent, melynek **tevékenységformái**:
  - **a szabad játék,**
  - **az egészséges életmódot alakító cselekvések gyakorlás,**
  - **mindennapos mozgásfejlesztő tevékenységek,**
  - **a környezettel harmóniát teremtő spontán tapasztalások.**
- Az óvodás gyermekekhez érzelemvilágához közelálló formában, kutató, felfedező, gyönyörködő szemlélettel közelítünk a természeti környezethez, növényekhez és állatokhoz, ami érzelmi kötődést teremt, természetessé válik számukra azok védelme és tisztelete.
- Az óvoda építészeti, tárgyi kialakítása, működése környezettudatosságot tükröz, kiemelten figyelmet kap az anyagok újrahasznosítási lehetősége, takarékos felhasználása, a környező élővilág és épített környezet védelme, a használati tárgyak, eszközök minősége és biztonságossága.
- A másság elfogadása természetes módon valósul meg nevelési rendszerünkben, erre neveljük gyermekeinket. Az óvoda elfogadó, bátorító miliőjével pozitív életszemléletet közvetítünk, ahol természetes a fejlődésbe vetett hit csakúgy, mint a személyes tulajdonságok értékének elismerése.
- Valljuk, hogy a gyermekek pozitív énképének, önismeretének alakításával a világra nyitott, öntevékeny, önmagáért és a közösségért felelősséget vállaló gyermekek nevelünk.
- A gyermekek testi épsége, egészségük megőrzése valamennyi óvodai dolgozó cselekedeteit, magatartását, attitűdjét meghatározza. A gyermekek érthető formában, játékosan, rendszeresen gyakorolhatják a veszélyhelyzetek elkerülését, és az egészségmegőrző tevékenységeket pl. tisztálkodás, orrfújás, egészséges ételek fogyasztása, testápolás, pihenés, mozgásos tevékenységek.
- A szülők számára egészségmegőrző, környezetvédő programok, rendezvények, előadások nyílt napok formájában közvetítjük mindezen elveket és tartalmakat.

11. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az egyenlő bánásmód követelménye és esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Ezért az egyenlő hozzáférés megteremtése, a gyermeki jogok biztosítása elengedhetetlen.

Cél:

- a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása,
- a nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek biztosítása.

Intézkedések:

- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása.
- Felvételi kérelmek elbírálásának kiemelt szempontja az esélyegyenlőség.
- Integrációt elősegítő csoportalakítás
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása, a többi gyermek érdekeinek figyelembevételével, és érzelmeik tiszteletben tartásával.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása, okok feltárása.
- Intézményi kapacitások fejlesztése, szemlélet, látókör bővítése.
- Pedagógus módszertani kultúrájának megújítása, korszerű, kultúra azonos pedagógiai eljárások konfliktuskezelési technikák elsajátítása.
- A továbbképzések kiválasztásánál az egyéni bánásmódot, differenciált nevelést – helyezzük előtérbe (az integrációs programokat, formákat, módszereket terjesztjük).
- A belső kommunikáció hatékonyságának biztosítása.
- Egyenlő hozzáférés biztosítása az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatásokhoz.
- Egyéni foglalkozásokon való részvétel biztosítása, egyéni fejlesztési terv alapján – esetmegbeszélések.
- Anyagi támogatás biztosítása (fenntartói, alapítványi, pályázati).
- Egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, megszervezése, gyermekorvosi, védőnői tanácsadás.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása.
- A szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok szervezése.

- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása).
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzbeli hozzájárulások fedezetének hiányában).
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:
    - gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása),
    - védőnői hálózat (a gyermekek óvodai beíratásának támogatása; korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás),
    - szakszolgálatok (konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása),
    - civil szervezetek (a gyermekek óvodai beíratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés).
- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése).
- Az érintett iskolákkal közös óvoda - iskola átmenetet segítő program kidolgozása
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében.

12. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

A gyermekvédelmi munka, védelem minden gyermekre kortól, nemtől, vallástól, származástól független odafigyelést, gondoskodást jelent. A gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődése a saját családjában történő nevelés során valósul meg. Ha ezt a folyamatot valamilyen gátló tényező befolyásolja, akkor az intézmény feladata ezt a helyzetet felismerni, és a gyermek fejlődését elősegítő megoldásokat megkeresni. **A gyermekek, fejlődésében, életében bekövetkezett változásokat az óvodapedagógusok fedezhetik fel leghamarabb, az ő szerepük meghatározó.**

A gyermek szocializációjának legfontosabb feltétele, hogy tartós személyes szeretetkapcsolatban, azaz pozitív személyes kapcsolatban éljen közvetlen környezete tagjaival. Ez a kötődés teremti meg a gyermek számára a biztonságot, védelmet, tevékenységre késztetést, a keresztyén minta elfogadását. A szeretetteljes kötődés színterei a család, a vele összefüggő felnőtt és kortárscsoportok, a felnőttek, és a kultúrában fellelhető értékek szereplői (mesék, bibliai történetek).

Cél:

- a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése,
- az óvodába beíratott és járó gyermekek problémáinak korai felismerése, kezelése,
- a gyermek hátrányos helyzetének, veszélyeztetettség kialakulásának megakadályozása, csökkentése, hogy hátrányos helyzetbe tartósan ne kerüljön, vagy hátrányos helyzetűből ne váljék veszélyeztetetté.

Az óvodapedagógusok gyermekvédelmi feladatai

- biztosítani a gyermeket meg illető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tenni,
- az új óvodások befogadását, beilleszkedésüket segíteni,
- a családok, minél átfogóbb megismerése,
- rendszeres tájékozódás a szülőktől a problémákról, változásokról, eredményekről,
- a problémák, a hátrányos helyzet okozta tünetek, okok felismerése, és ha szükséges, ehhez szakember segítségének igénylése,
- a feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására tervkészítés, és annak megvalósítása,
- az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködés,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részvétel, a szűrővizsgálatok szükség szerinti javaslása,
- a rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése az illetékesek felé,
- a szülőkkel való együttműködő kapcsolat kialakítása,
- jó kapcsolat kiépítése a helyi gyermekvédelmi szervekkel, személyekkel,

- összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó pedagógusok között,
- a nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot az adott évre,
- nyilvántartja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket- feljegyzi a nyilvántartásába a gyermekekkel és a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményességét,
- az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységének segítése,
- a nevelési év elején tájékoztatja a szülőket, a gyermekvédelmi tevékenységről, arról, hogy probléma esetén, milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel,
- helyi szintű szakmai rendezvényeken való részvétel,
- évente egyeztetés a gyermekjóléti szolgálattal,
- munkájáról félévenként beszámol a nevelőtestületi értekezleten,
- amennyiben előfordul, folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve a megszüntetés okait,
- elősegíti az óvodapedagógusok munkáját. szükség esetén családlátogatást végez a csoportos óvodapedagógussal,
- tájékoztatót tart a lehetséges eljárásokról, módszerekről, szakmai fórumok alkalmairól,
- javaslatokat tesz a különböző segélyezési formákra, segít a környezettanulmányok elkészítésében,
- a gyermekvédelmi munkát segítő partnerkapcsolatok folyamatos ápolása,
- az óvodán kívüli társ és segítő intézményekkel történő rendszeres együttműködés.

Az intézményvezető gyermekvédelmi feladatai:

- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai felvételének biztosítása,
- a problémák, tünetek felismerése,
- szakember, szakszolgálati segítség igénylése,
- a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése,
- a támogatások biztosítása, a támogatáshoz jutás segítése,
- a Gyermekjóléti Szolgálattal, a gyermekvédelmi rendszer szakembereivel való kapcsolattartás, együttműködés,
- a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályi változások figyelemmel kísérése.

13. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

A szülőkkel való közvetlen kapcsolat kialakításával oldjuk fel a szorongásaikat, így rövid idő után őszintén feltárják az előttük álló nehézségeket. Igyekszünk a gyermek személyét szem előtt tartva, a számára legjobb megoldást megkeresni, melyet a szülővel együtt valósítunk meg.

Cél

- mintaadás a felnőttek és gyermektársak részéről,
- egyéni bánásmód alkalmazásával a hátrányok enyhítése,
- előítéletek kezelése.

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységeink

- a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, bizalmi kapcsolat kialakítás a gyermekkel,
- a megszokott cselekvések, mindennapi események, a rendszeresen használt szimbólumok, melyek az állandóság, biztonság, elfogadottság érzését közvetítik a gyermekek felé,
- az egyéni problémák hatékony kezelése, intervenciós gyakorlat alkalmazása,
- partnerkapcsolatok fenntartása a szülőkkel, munkánkat segítő szakemberekkel, intézményekkel,
- differenciált pedagógiai módszerek alkalmazása,
- a játék személyiségfejlesztő hatásának kihasználása a gyermekek önismeretének, énképének, kommunikációjának, társas viszonyulásainak fejlesztése,
- mozgásfejlesztés a testi képességek, akarati tulajdonságok, sikerorientáltság elősegítésére,
- környezettudatosságra, helyes életvezetésre, egészségmegőrzésre nevelés az óvodai tevékenységek rendszerében (ld. „Óvodai élet tevékenységformái” fejezetben),
- tehetségazonosítás és fejlesztés a művészetek eszközével,
- népi kultúránk megismertetése, érzelmi kötődés alakítása,
- népmeséink, Bibliai történeteink nevelő hatású, önerősítő példáján keresztül, erkölcsi érzelmek, és magatartás orientálása,
- közös rendezvények, délutánok szervezése a szülők számára,

- tájékoztató, felvilágosító, prevenciós programok szervezése,
- beiskolázási tennivalók elvégzése, a szülők rendszeres tájékoztatása,
- természetben nyújtott segítség (ruha, élelmezés, könyv…),
- szabadidős programok biztosítás a gyermekek számára,
- pszichés segítségnyújtás – nevelési tanácsok,
- tanulást segítő korszerű módszerek alkalmazása (szituációs játékok, kooperatív technikák, báb, projektmódszer),
- fejlesztést segítő eszközök beszerzése,
- konfliktusmegoldó technikák alkalmazása.

14. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodában

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését segítjük a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során. Az átlagtól eltérően fejlődő és ép fejlődésvonalú gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik együttes élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadók, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt.

14.1. Sajátos nevelési igényű gyermek nevelése, fejlesztése

Cél

- váljon természetessé a gyermekközösségben jelenlétük,
- alakuljon ki biztonságérzetük, stabil helyük környezetükben,
- valósuljon meg a gyermekek szakvéleményben kijelölt képessége területeinek fejlesztése,
- jussanak hozzá az egyéni képességeket figyelembe vevő legeredményesebb speciális fejlesztéshez a számukra megfelelő területen,
- a sérült funkciók pozitív irányba történő fejlesztése, a sikeres, kudarctól mentes iskolai pályafutás kezdése érdekében.

Feladatok:

- a szükséges feltételek megteremtése: finanszírozás, eszközkészlet, humánerőforrás,

- a sajátos nevelési igényű gyermekek elfogadása, megismerése, befogadása,
- a kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása az SNI-s gyermekek kapcsolataiban,
- az intézményben dolgozók pozitív attitűdje legyen modell értékű, mert az a gyermekek szemléletének is irányadója,
- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal,
- együttműködés a szülőkkel, családdal a rehabilitáció sikeressége érdekében,
- korszerű pedagógiai módszerek és tanulásszervezési eljárások megismerése, alkalmazása (projekt-módszer, drámapedagógia),
- az egyéni bánásmód jelenléte az egész nap folyamán,
- elvárásaink is igazodjanak a gyermek fejlődési üteméhez,
- erősségeik feltérképezése, azok felhasználása a kompenzáció érdekében,
- pozitív tulajdonságok, tehetség kiemelése, támogatása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- rendelkeznek olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mérten aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutnak fejlődésük optimális szintjére.

14.2. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Cél

- a tehetséges gyermekek kiemelkedő képességeinek korai felismerése,
- tehetség kibontakoztatásához megfelelő feltételek biztosítása.

Feladatok

- inger gazdag környezet és a személyre szabott interakció biztosítása,
- az önálló felfedezés lehetőségének megteremtése,

- fokozott érzelmi fejlődés lehetőségének biztosítása,
- egyéni képességeknek megfelelő tanulási utak biztosítása,
- megértő, elfogadó légkör, sajátos törődés biztosítása,
- a gyermekek szükségleteinek, igényeinek felmérése, kezelése a pedagógiai kompetenciahatárokon belül,
- a beilleszkedés segítése,
- változatos tevékenységek biztosítása önmaguk kipróbálására, megismerésére,
- sokszínű játékforma felkínálása,
- adekvát fejlesztési eszközök, formák alkalmazása,
- a kiemelkedő képesség fejlesztése egyéni terhelés biztosításával,
- a családok segítése, tájékoztatása,
- gyenge oldal erősítése,
- a megfelelő szakemberrel történő kapcsolatfelvétel és együttműködés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- képesek a közösségben megtalálni helyüket, kialakul biztonságérzetük,
- képesek önmaguk, társaik és a felnőttek elfogadására,
- képesek az együttműködésre,
- erősödik önbizalmuk,
- megalapozódik önmaguk megismerése,
- kimagasló képességterületén többlettudással rendelkeznek,
- kreativitásuk fejlett,
- tudja az érzelmeit kezelni és kifejezni,
- kiemelkedő képessége megjelenik szerepjátékában.

14.3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Cél

Elsődleges, hogy az érintett problémás kisgyermekek fókuszba kerüljenek az óvodapedagógusok által, minél hamarabb vizsgálatra menjenek, terápiára kerüljenek.

A szakemberek által mutatott irány mérvadó, az óvodapedagógusok számítanak útmutatásukra, együttműködésükre.

- a fejlesztés során a szakvéleményben kijelölt területek egyéni fejlesztése, kompenzációja az óvodapedagógus közreműködésével a pedagógiai kompetencia határokon belül,
- ne terhelje túl a nevelés – fejlesztés a tanulási, beilleszkedési, tanulási nehézség kialakulására veszélyeztetett gyermeket.

Feladatok:

- a szakvéleményben megállapított területek megsegítése az óvodapedagógus közreműködésével, olyan technikák, módszerek megismertetése, melyek képességeiket figyelembe véve segítik az egészség megőrzését,
- a szükséges feltételek megteremtése: finanszírozás, eszközkészlet, humánerőforrás,
- a kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása a BTM-es gyermekek kapcsolataiban,
- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, szakszolgálatokkal (team munka),
- együttműködés a szülőkkel, családdal a felzárkóztatás sikeressége érdekében,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- az elvárásaink a gyermek fejlődési üteméhez igazítása,
- a másképpen fejlődő gyermek célirányos segítése, korrekciója egészséges társaival együtt, - egyéni bánásmóddal -,
- az utánzásos-, és szociális tanulás lehetőségének biztosítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a szakvéleményben megjelölt képességek elérik a következő köznevelési intézményben folyó pedagógiai munkához szükséges szintet,
- rendelkezik olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mérten aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

14.4. A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Cél:

- valósuljon meg a HH és a HHH gyermekek rendszeres óvodába járása,
- csökkenjen az óvodai igazolatlan hiányzások száma,
- legyen arányos a HH és a HHH gyermekek csoportokban történő elhelyezése,
- legyen rendszeres és hatékony a szülőkkel való kapcsolattartás,
- erősödjön az együttműködés a szakszolgálatokkal,
- valósuljon meg az óvodába lépő hátrányos helyzetű gyermekek komplex állapotfelmérése,
- valósuljon meg a kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- kompenzáljuk a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat,
- valósuljon meg az egészséges életmódra nevelés a szülők, a gyermekorvos, a védőnő bevonásával.

Feladatok

- a gyermekek hiányzásainak nyomon követése, felelős az intézményvezető,
- az óvodapedagógussal a hiányzások okainak feltárása, segítségnyújtás,
- rendszeres kapcsolattartás „jelzőrendszer működtetése” a szakszolgálatokkal,
- az arányos elhelyezés figyelembevétele a HH és a HHH gyermekek csoportba sorolásánál,
- a szülők tájékoztatása szociális juttatások, kedvezmények, támogatások, segítő pályázatok igénybevételére való jogosultságról, lehetőségekről,
- a beilleszkedés segítése, egyénre szabott fejlesztése,
- együttműködés az óvoda gyermekorvosával, a védőnővel,
- kiemelten kezeljük a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat, az egészséges életmódra nevelést,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- az iskolai életre való tudatos ráhangolás,
- megalapozzuk az egészséges életmód iránti igényüket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a HH és HHH gyermekek rendszeresen járnak óvodába,
- szociális hátrányaik csökkennek,
- kommunikációs képességeik fejlődnek,
- az óvoda- iskola átmenet könnyebb lesz számukra,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- képesek az alkalmazkodásra, együttműködésre,
- egyéni ütemben eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

15. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

15.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködése

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt **biztosítja** a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. **Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családias hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot.** Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti a **családközpontú** intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Elvei:

- Óvodai nevelésünk a családi neveléssel együtt és azt kiegészítve, esetenként hátránycsökkentő szerepet betöltve valósul meg.
- Ebben nagyon fontos folyamat a családok megismerése, elfogadása, az együttműködésben a konstruktív szemlélet.
- Kiemelten fontos a nyitottság, az óvodai életbe való betekintés lehetősége, az együttnevelés során az elvek minél teljesebb közelítése, a nehézségek őszinte feltárása, és közös megoldásra törekvés.

Tartalma:

- A szülők, gyermekek, pedagógusok számára szervezett közös programok, tevékenységek, együttműködési lehetőségek, melynek során mintát adunk, érzelmi kötődést alakítunk ki.
- Szülői igények, vélemények megismerése, a pedagógiai célok és a gyakorlati munka bemutatása, tájékoztatás a szülőket érintő kérdésekről.
- Egyházi ünnepeken, szeretet-vendégségünkön való részvétel, mely módot és lehetőséget ad keresztyén szellemiségünk megismerésére, hitünk elmélyítésére.

Formái:

- *Egyéni beszélgetések a szülővel, gyermekkel* közösen (beiratkozás, ismerkedés az óvodával óvodakezdés előtt, családlátogatás, beszoktatás, játszódélután, ünnepi készülődések, növények ültetése, udvarrendezés).
- *Nyílt napok*, melyek során mélyebb betekintést adunk a gyermekek óvodai életéről, tevékenységeiről (játék és tanulási tevékenységek megfigyelése).
- *Ünnepi rendezvények,* melyek a meghittség, összetartozás élményét adják (karácsony, advent, Anyák napja).
- *Kirándulások sportnapok,* melyek a szülők közösségének alakulását is elősegítik (ügyességi sportjátékok az óvodában, külső helyszíneken, egész napos kirándulás a természetbe).
- *Fogadóóra* keretében félévente tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről fogadóóra keretében a szülők. A pedagógusokkal megbeszélik a továbblépés közös feladatait, illetve a gyermek óvodai életével kapcsolatos egyéb kérdések megbeszélésére itt nyílik lehetőség. A fogadóórát mindkét fél kezdeményezheti.
- *Csoportos szülői értekezleten* évente három alkalommal beszélik meg a pedagógusok és szülők a csoport életével kapcsolatos eredményeket, újabb közös feladatokat, a szülőket érintő programok szervezését.
- *A szülők közössége* véleményével, otthoni tapasztalataival, javaslataival segíti a pedagógusok munkáját. Képviselőik útján véleményt fogalmaznak meg, javaslatot tesznek a nemzeti köznevelési törvényben nevesített esetekben, mely jogukról előzetesen tájékoztatást kapnak.
- *A szülők közössége* évente véleményével segíti ezen kívül az óvodapedagógusok és az óvoda szakmai munkáját, valamint az óvodavezető irányító, kapcsolatépítő tevékenységét.

- Jótékonysági rendezvény, óvodabál lehetőséget teremtenek arra, hogy az óvoda munkatársai együttműködjenek az alapítványi célok megvalósításában, ezáltal anyagi támogatást nyújtsanak az óvodának.

15.2.Kapcsolat a fenntartóval

A felekezeti, illetve egyházi óvodák kapcsolatot tartanak az adott egyházi intézményekkel.

Elvei:

- Bizalom, és a magas színvonalú feladatvégzésre való elkötelezettség a kapcsolatépítés és a napi munka során.

Tartalma:

- Rendszeres kapcsolattartás az óvoda működési feladatainak naprakész ellátása érdekében a Nemesgörzsönyi Református Egyházközséggel.
- Az intézményvezető a fenntartó által meghatározott időszakonként beszámol az intézmény működésével, gazdálkodásával, pedagógiai, tanügy igazgatási, humánerőforrás helyzetével kapcsolatos helyzetről.

Formái:

- Személyes találkozók, Igazgatótanács ülései, megbeszélések, vezetői értekezletek, konferenciák, szakmai rendezvényeken való részvétel, írásbeli beszámoló, e-mail és telefonos kapcsolat.

15.3. Kapcsolat a gyülekezettel

Elvei:

- Az óvoda nevelőközössége kezdeményező a kapcsolatépítésben, szem előtt tartják az óvoda missziós szerepét.

Tartalma:

- Megfelelő teret biztosít a gyülekezetnek az óvodára való rálátásban. A templomi alkalmak a gyülekezet istentiszteleteibe épülnek be. Az óvoda elősegíti a gyermekek jelenlétét a gyülekezet életében, ami által a gyermek érzi, hogy van olyan közösség, ahová mindig bizalommal fordulhat iskolás korában is.

Formái:

- Részvétel az Istentiszteleteken, ünnepségeken.

15.4. Kapcsolat a társintézményekkel, iskolával

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és **az egyéni** szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Elvei:

- A gyermekek intézményes nevelésében kiemelten fontosnak tartjuk a nevelés folyamatjellegét, az egymásra épülő hatások pozitívumainak kihasználását.
- Egymás munkájának megismerése, tiszteletben tartása és a lehető legteljesebb összehangolása segítheti csak az egymásra épülő fokozatokba való sikeres átlépést a gyermekek számára.
- Kapcsolatainkat a nyitottság, korrekt tájékoztatás, az együttműködés lehetséges formáinak közös kimunkálása jellemzi.

Tartalma:

- Pedagógusok kölcsönös látogatásai, melynek során betekintést nyerhetnek az ott folyó gondozó, nevelő, személyiségfejlesztő munkába. Az alkalmazott módszerek, eljárások megfigyelése, tapasztalatok megbeszélése.
- A gyermekek részvételével megvalósuló intézménylátogatások, közös játékok, ismerkedés a sajátos (óvodai, iskolai) környezettel.

Formái:

- Nyílt nap, nyílt hét az óvodában, iskolai nyílt események ajánlása, meghívások továbbítása a családok felé. Esetmegbeszélések, nagycsoportosok iskolalátogatása, részvételük egy játékos órán, közös rendezvények, pl. Környezetvédelmi világnap. Hospitálások, szülői értekezlet tartása a tanítók részvételével az iskolába készülő gyermekek szüleinek, előadások, kérdőíves felmérés.

15.5. Kapcsolat a munkánkat segítő intézményekkel

Elvei:

- Nyitottság, korrekt tájékoztatás, naprakész informáltság jellemzi a kapcsolatunkat a gyermekeket megillető gondoskodás, védelem, és intervenciós gyakorlat megvalósításában.

Tartalma:

- Rendszeres vagy eseti együttműködés az alábbi intézményekkel a gyermekek egészséges személyiségfejlődésnek, speciális fejlesztésének, valamint jogaik érvényesítése érdekében.

— Veszprém Megyei Pedagógiai Szakszolgálat

— Református EGYMI

— Veszprém Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság

— Pápa Városának Egyesített Szociális Intézménye Család és Gyermekjóléti Központ

— Veszprém Megyei Kormányhivatal Pápai Járási Hivatala Gyámügyi Osztály

Formái:

- Esetmegbeszélés, szülők tájékoztatása, előadás, együttműködés a gyermekek számára előírt szakirányú (gyógypedagógiai) fejlesztésekben, a kért pedagógiai jellemzések elkészítése, óvodai képviselet minden fórumon.

15.6. Külső szakmai kapcsolatok

Kapcsolat a Református Pedagógiai Intézettel

Elvei:

- A keresztyén értékrend szerinti magas színvonalú nevelés érdekében törekszünk a nevelő hatások egységesítésére, a református tartalmak erősítésére, a pedagógus hivatás megújítására.

Tartalma:

- A pedagógusok szakmai és mentálhigiénés támogatása a RPI által nyújtott szolgáltatások igénybevétele útján.

Formái:

- Pedagógus továbbképzések, szaktanácsadás igénybevétele, előadásokon, konferenciákon való részvétel, pedagógiai adatbázisok igénybevétele, pedagógus minősítések és az országos pedagógiai, szakmai ellenőrzésekre való felkészülés és lebonyolítás segítése, szakmai dokumentumok készítésében segítségadás, esetenként kutatási, elemzési célú szakmai információk cseréje.

Kapcsolat a magyar református óvodákkal

Elvei:

- A pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztése érdekében rendszeres szakmai együttműködésre, tapasztalatcserére, nyitottságra törekszünk más hazai református óvodákkal.

Tartalma:

- A pedagógiai gyakorlati tapasztalatok átadása.

Formái:

- Hospitálások szervezése, szakmai előadások, jó gyakorlatok bemutatása, szakmai anyagok kidolgozása.

Kapcsolat a közművelődési intézményekkel

Intézményünkkel, a Vargha Gyula Református Óvoda és Általános Iskolájával, Pápa város általános iskoláival, az Édenkert Református óvodával.

Az óvoda kapcsolatépítő munkáját akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- a gyermekek jogai, mindenek felett álló érdekük érvényre jut,
- óvodás éveik alatt minden segítséghez hozzájutnak személyiségük optimális fejlődéséhez,
- a szülők ismerik és elismerik, elégedettek az óvodában folyó nevelőmunkával,
- partnereink érzékelik és elismerik törekvéseinket a nyitottság és folyamatos együttműködés terén,
- a pedagógusok szakmai tudása, látóköre folyamatosan gyarapszik, annak eredményeként nevelőmunkájuk napi gyakorlatában megjelenik a megszerzett tudásuk.

16. ÜNNEPEK

Az ünnepek szépséget, értelmet adnak a hétköznapoknak. A keresztyén óvodákban az ünnepek az öröm, a hálaadás alkalmai gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt.

Márton nap – november 11.

December 6. Mikulás

A gyermekek a Mikulást várva a titok és a közös készülődés örömét élik át.

Advent időszaka, Karácsony

Várakozás Jézus megszületésére. Elcsendesedés, gyertyagyújtás, éneklés, betlehemes játékok.

Farsang

Télbúcsúztatás vidámsággal, énekkel, tánccal, farsangi maskarával.

Március 15. Nemzeti ünnep

Beszélgetés, képek nézegetése a régmúlt eseményekről, kokárda, nemzeti színű párta készítése, éneklés dalos játékok. Várjáték dramatikus eszközökkel.

Virágvasárnap

Az óvodalelkész történetmondása Jézus bevonulásáról Jeruzsálembe. A csoportszoba virágokkal díszítése.

Nagypéntek

Az óvoda munkatársainak megemlékezése Jézus keresztre feszítéséről.

Húsvét

A feltámadás ünnepe. Készülődés az óvodapedagógussal teremdíszítés, a bibliai történet megismerése. A húsvéti néphagyománynak megfelelően tojás festés, mely az új élet jelképe**.**

A mennybemenetel ünnepe

Jézus erejéről, visszajöveteléről szól a bibliai tanítás.

Pünkösd

Az óvodapedagógus történetmondása arról, hogy a Szentlélek ereje segít legyőzni a rosszat.

Tavaszköszöntő műsorok Anyák napi köszöntéssel

A nevelési év során tanultak bemutatása műsor keretében, melynek végén a gyermekek meglepetéssel, maguk által készített ajándékkal, énekkel, verssel fejezik ki hálájukat édesanyjuknak, nagymamájuknak.

Gyermeknap

Vidám játékok, közös éneklés, kirándulás a szabadba.

Gyermekeink születésnapja, névnapja

Az ünnepeltet énekkel, verssel köszöntik a társaik. Apró, maguk által készített ajándékot kapnak egymástól és az óvodapedagógusoktól.

Jeles zöld napjaink (Állatok világnapja, Víz napja, Föld napja, Madarak-fák napja)

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK

A Pedagógiai Program hatályba lépése: 2025. szeptember 1.

Módosítása: 2025. augusztus 18.

A Pedagógiai Program értékelése, felülvizsgálata

- A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
- A nevelők szakmai munkaközösségei minden nevelési év végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

A Pedagógiai Program módosítása

- **A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet:**
  - a tagintézmény igazgatója
  - a nevelőtestület bármely tagja
  - a szülői szervezet
  - az intézmény fenntartója

A Pedagógiai Program felülvizsgálatának és módosításának indokai

Kötelező:

- **jogszabályváltozás**, tartalmi változás (innováció beépítése), intézményvezető személyének változása (vezetői program).
- a fenntartó által meghatározott feladatváltozás.

Lehetséges:

- sikeres innováció eredményeinek beépítése

- minőségfejlesztési munka eredményeinek beépítése, illetve kevésbé eredményes elképzelések elhagyása

A pedagógiai program módosításának módja, lehetséges indokai:

A dokumentum nem kötelező felülvizsgálatát és módosítását a felmerülő igények és lehetőségek alapján írásbeli előterjesztés után az intézményvezetés kezdeményezheti, a nevelőtestület 50 + 1%-os támogatás jóváhagyása mellett.

- A pedagógiai program a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.
- A pedagógiai program a jóváhagyását követően – szeptember első napjától kerül bevezetésre.
- A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala, az elérhetőségéről való tájékoztatás – az év eleji szülői értekezleten történik.
- A szülők számára az óvoda a nyitvatartási időszakban biztosítja a korlátozás nélküli hozzáférést a pedagógiai programhoz.
- A szülők megismerhetik a Pedagógiai Program tartalmát a tagintézmény igazgatójánál (az általa megbízott személytől).

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

- Az óvoda pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
- A Pedagógiai Program a nevelési-oktatási intézmény honlapján is megtekinthető
- A pedagógiai program egy-egy példánya megtalálható:
    - Az intézmény fenntartójánál
    - A tagintézmény igazgató irodájában

ZÁRADÉK

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA

1. A Vargha Gyula Református Óvoda és Általános Iskola Tagóvodájának Pedagógiai Programját a Szülői Szervezet választmánya

2025. szeptember 01. napján tartott ülésén megismerte.

Nemesgörzsöny, szeptember 01.

……..……

Az óvodai Szülői Szervezet nevében

2. A Vargha Gyula Református Óvoda és Általános Iskola Tagóvodájának Pedagógiai Programját a nevelőtestület 2025. augusztus 18. napján tartott Nevelőtestületi értekezletén és a ……. határozatszámon elfogadta.

Az elfogadásról szóló jegyzőkönyv és a jelenléti ív a Pedagógiai Program mellékletében található.

Nemesgörzsöny, 2025. augusztus 18.

…… ……

Tagintézmény igazgató A nevelőtestület képviselője

3. A Vargha Gyula Református Óvoda és Általános Iskola Tagóvodájának Pedagógiai Programját jóváhagyom.

   A legitimált Pedagógiai program a fenntartóra nézve az elfogadott éves költségvetésen túl többletköltséget nem jelent.

Nemesgörzsöny, 2025. augusztus 18..

…… ……

Fenntartó Intézmény főigazgatója

Az óvoda pedagógiai programja

A pedagógiai program az óvoda szakmai alapdokumentuma. Az **óvodavezető** és a **pedagógusok** számára munkaanyag, ami az intézményi célokat, ezzel összefüggésben a feladataikat, mindennapi munkájuk kereteit is megszabja, és egyben lehetővé teszi az azonos értékválasztáson alapuló közös gondolkodást. A **szülők számára** elsődleges információs forrás, ami biztosítani képes az óvoda pedagógiai szemléletének elfogadását, a nyújtott köznevelési szolgáltatások megválasztását, nem utolsó sorban pedig az intézménnyel való azonosulást, akár az óvodaválasztás pillanatában. A **fenntartónak** a pedagógiai programban foglaltak és annak elfogadása teszi egyértelművé a fenntartásból ráháruló kötelezettséget.

Az óvodai nevelés országos alapprogramja, *a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény* (a továbbiakban: Nkt.) rendelkezéseivel összhangban irányelvként jelöli ki a magyar óvodai nevelés szakmai koncepcióját, irányát. Az Alapprogram tartalmazza mindazt, amit a Magyarországon működő óvodák pedagógiai munkájuk során kötelesek betartani, megvalósítani, függetlenül attól, hogy az óvodát az állam, a helyi önkormányzat, települési, területi kisebbségi önkormányzat, az országos kisebbségi önkormányzat, a Magyarországon nyilvántartásba vett **egyházi jogi személy**, valamint a Magyarország területén alapított és itt székhellyel és jogi személyiséggel rendelkező gazdálkodó szervezet, alapítvány, egyesület és más jogi személy, vagy természetes személy alapította, illetve tartja fent.
Az Alapprogram biztosítja az óvodák szakmai autonómiáját. Teret enged a különböző alternatív és reform pedagógiai törekvéseknek, lehetőséget ad az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és széles körű módszertani szabadságának érvényesülésére. Megkötéseket kizárólag a gyermekek érdekében tartalmaz.
Az Alapprogramra minden egyes óvoda ráépítheti önálló, sajátos arculatát tükröző helyi pedagógiai programját. A helyi pedagógiai program készítésének lehetséges módjai:

- saját program írása,
- minősített óvodai pedagógiai program átvétele,
- minősített pedagógiai program adaptálása.

Milyen jogszabályokat kell figyelembe venni a pedagógiai program készítésekor?

A pedagógiai program tekintetében speciális óvodapedagógiai iránymutatást az Óvodai nevelés országos alapprogramja jelent. Az óvodáknak elsősorban erre kell támaszkodniuk, az ebben meghatározott szakmai iránymutatás alapján kell elkészíteniük a helyi pedagógiai programjukat.
A helyi pedagógiai program elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe kell vennie:

- Magyarország Alaptörvénye
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet
- 15/2013. (X.8.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény

- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelemről és a gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük
- 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről

Egyéb dokumentumok:

- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

Mit kell tartalmaznia az óvoda pedagógiai programjának?

Erre a *nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet* (a továbbiakban: miniszteri rendelet)6. §-a ad választ.

Az óvoda pedagógiai programjának tartalmaznia kell

- az óvoda helyi nevelési alapelveit, értékeit, célkitűzéseit, azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják
    - a gyermek személyiségének fejlődését
    - közösségi életre történő felkészítését
    - a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítését, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez
- a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységet
- a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységet
- a szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formáit
- nemzetiségi óvodai nevelésben részt vevő óvoda esetén a nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatokat

- az egészségnevelési és környezeti nevelési elveket, programokat, tevékenységeket
- a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket
- a nevelőtestület által szükségesnek tartott további elveket.